

EDITORIAL

AONA
ANTARA
CALISTRU

DESPRE EDUCAȚIE MEDIA...

Trăim într-o eră a informației la un click distanță, a digitalizării, dar și a dezinformării și a propagandei. Ne este din ce în ce mai greu să facem diferența între adevăr și minciună, între fapte versus opinii, ce e credibil și ce nu.

În zilele noastre, educația media este mai necesară ca niciodată. Într-o eră digitalizată, capacitatea de a înțelege și a reacționa la ceea ce ni se transmite, indiferent de forma în care informația este prezentată, este extrem de importantă în toate aspectele vieții.

Pentru a înțelege fluxul zilnic de informații diseminate prin intermediul noilor tehnologii de comunicare și al rețelelor sociale, spiritul critic devine esențial. Avem nevoie de cunoștințe și abilități pentru a analiza, identifica și deconstrui diverse tipuri de mesaje media și de a dezvolta competențe de deconstrucție a mesajului mediatic. Suntem bombardați zilnic cu știri, publicitate, anunțuri, informații diverse, toate în majoritate cu scopul de a ne atrage atenția, de a ne determina să acționăm sub o formă sau alta.

Trăim în era consumerismului, ne uităm zilnic la televizor și ascultăm la radio, utilizăm diverse aplicații, petrecem mult timp pe rețelele de socializare, împărtășim informații personale și distribuim conținut media fără să analizăm de cele mai multe ori, impactul acțiunilor noastre în online.

Educația media ne ajută să înțelegem

mai bine mesajele mass-media și conținutul la care suntem expuși, să identificăm scopul din spatele mesajului, să gândim critic și să fim sceptici cu privire la informația primită.

De ce avem nevoie să fim consumatori critici de media? Pentru a nu fi dezinformați, manipulați, influențați, implicați în acțiuni de propagandă fără să știm, pentru a identifica scopul din spatele mesajului media, pentru a fi capabili să luăm propriile decizii, pentru a nu fi induși în eroare, pentru a ne feri de manipulare.

Competențele media sunt considerate tot mai mult o abilitate esențială pentru secolul în care trăim!

„Conștientizarea faptului că știrile – care pot fi verificate și care sunt create de actori clar identificabili – sunt esențiale pentru democrație, dezvoltare, știință, sănătate și progresul uman...
- Recunoașterea faptului că dezinformarea cu scop strategic nu este o problemă de neglijat, iar combaterea acesteia este esențială pentru mass-media.”

(Guy Berger,
Director pentru Libertatea de exprimare
și dezvoltarea mass-media,
Secretar UNESCO pentru IPDC)

VICTOR
TROACA

Cu puțin timp în urmă a avut loc la Biblioteca Județeană „Christian Tell” Gorj, lansarea a celei mai recente lucrări de cercetare a prof. dr. în istorie, Gheorghe Nichifor - „O școală cu istoria ei de un veac: „Colegiul Național Ecaterina Teodoroiu”, Târgu Jiu (1921- 1961), cu subtitlul „Fetele de la Ecaterina”, apărută la Editura „Revers” din Craiova în care autorul prezintă evoluția în timp a instituției de învățământ pe parcursul a patru decenii, de la înființarea sa în anul 1921, până în anul 1961.

Acest prim volum este deschis cu un „Cuvânt înainte” în care autorul își prezintă pașii vieții profesionale, de la „ucenicia” începută în anul 1979 la Facultatea de Istorie-Filosofie a Univ. București, la primele sale lecții de istorie, la stabilirea în Târgu Jiu și bucuria de a deveni profesor, mai întâi la Liceul nr. 4, iar mai apoi la Liceul „Ecaterina Teodoroiu” Târgu Jiu, instituție de învățământ al cărei director a fost o perioadă îndelungată de timp. Toate acestea, ca o susținere motivațională și sentimentală, dar și ca o obligație a sa de istoric, au stat la baza demersului prof. dr. Gheorghe Nichifor în a se apleca spre cercetarea, documentarea și scrierea istoriei instituției de învățământ în care a profesat și ale cărei destine le-a dirigit o lungă perioadă de timp.

După ce în primul capitol ne pune în temă cu istoricul școlilor medii de fete la români, în

următorul se axează pe „Tradiția școlilor de fete în învățământul gorjean” cu prezentarea succintă a istoricului învățământului gorjean cu accent pe începuturile prezenței feminine în școala gorjeană, până la înființarea școlilor de fete. În continuare se oferă informații valoroase despre „Începuturile școlii noastre”, ceea ce se va dovedi pe întregul parcurs al cărții că narațiunea scriitorului și cercetătorului asupra faptelor și evenimentelor circumscrise obiectului cercetării sale au un înalt grad de

recunoștință și sentimentalism față de istoricul acestei instituții școlare care, după numeroase demersuri ale oficial-

ităților locale, a fost înființată și și-a început activitatea în anul 1921. Aflăm astfel că, deși, la 5 aprilie 1921, Adunarea Deputaților votase cu unanimitate „Legea pentru monumentul, coliba și Institutul de fete <<Ecaterina Teodoroiu>>”, oficial în Tg-Jiu a luat ființă Școala Secundară de Fete, gradul I, la 19 noiembrie 1921, când Ministerul Instrucțiunii a aprobat funcționarea sa, dar cu statut de școală extrabugetară, cu un Comitet Școlar, prima directoare a acesteia fiind profesoara de Limba Română și Limba Franceză, Silvia Demetrescu. Cu toate greutățile inerente, „Începutul continuă...”, iar autorul ne prezintă evoluția lucrurilor și aspecte legate de desfășurarea activității didactice, starea materială a elevilor, modul de asigurare a cadrelor didactice, modul de salarizare al profesorilor, inspecțiile efectuate în cadrul școlii, disciplinele studiate, cadrele

didactice care predau în școală, activitățile culturale, rezultatele obținute, începuturile bibliotecii școlare, etc., cu multe extrase din documentele vremii identificate în arhive, precum și din presa acelor timpuri.

Un capitol consistent este dedicat apoi "Liceului de Fete Târgu Jiu" cu începere din anul 1928, an în care programele învățământului liceal de fete au fost armonizate cu cele de la liceele de băieți, până în anul 1937.

Așadar, cu începere de la 1 septembrie 1928, urmare prevederilor noii legi din acea vreme, școala a funcționat cu șapte clase, în două cicluri, sub titulatura oficială de Liceul de Fete Târgu Jiu, iar în anii următori a fost și ea afectată de efectele crizei economice din perioada 1929-1933. Dintre cadrele didactice care au predat în acea perioadă la această instituție de învățământ și care au primit inspecției la clase, amintim pe: Sevastița Vasilescu – profesoară de Limba Română și directoare; Silvia Lăzărescu – istorie, Aurelia Bobancu – muzică, Victor Daimaca – algebră; Antoanela Tarfaroaga – limba germană, Th. Gâlcescu – limba latină,, Titu Ciocănescu, ș.a.

De asemenea aflăm că în anul școlar 1931-1932 la Liceul de Fete din Târgu Jiu au fost înscrise 267 eleve, dintre care 11 s-au retras, 206 au promovat, 46 au fost corijente și 4 eleve repetente.

Interesante sunt, de asemenea informațiile despre cercetășia în rândul elevelor, acțiunile organizate de elevele cercetașe ale liceului și implicarea lor în evenimentele organizate la nivelul orașului, despre uniforme școlare ale elevelor și regulile stricte ce trebuiau respectate la școală și în afara acesteia, educația morală, rolul adunării părinților, nivelul taxelor școlare, sancțiunile aplicate elevelor și multe altele.

O parte substanțială a lucrării este dedicată istoricului școlii din perioada anilor 1937-1948, adică cu începere din anul în care școala a avut "un patron...", luând numele de Liceul de Fete "Ecaterina Teodoroiu" Tg-Jiu, nume recunoscut prin Decret regal în data de 11 februarie 1937. După perioada în care sunt descrise cu greutate școlii și neajunsurile generate de perioada celui de-Al Doilea Război Mondial până în anul 1948, cu efectele generate de schimbările de regim, asupra învățământului și "lupta pentru bolșevizarea" acestuia. De asemenea în același an Liceul de Fete "Ecaterina Teodoroiu" primește denumirea de Liceul de Fete Târgu Jiu. Ani grei pentru cadrele didactice, pentru eleve și pentru liceu în general. Este scoasă la lumina grea

perioadă prin care a trecut școala în acele vremuri, atmosfera din cadrul școlii, cadrele didactice și materiile școlare, efectele politicii vremii asupra școlii, propaganda vremii, cenzura, obligativitatea participării liceului la evenimentele politice ale vremii, comportamentul cadrelor didactice afiliate politic, etc.

Reținem din sinteza prof. dr. Gheorghe Nichifor, legată de implicarea elevelor în programul instructiv-educativ al școlii, din toamna anului 1949: "Zilnic, elevele luau parte atât la efectuarea și menținerea curățeniei din sălile de clasă, cât și (cazul elevelor interne) în dormitoare și cantină, în amenajarea și înfrumusețarea curții, etc. Pentru prepararea hranei zilnice se făcea de serviciu la cantină după un grafic riguros, asigurând curățarea cartofilor și altor legume, transportul alimentelor și servirea mesei. Se muncea și la grădina școlii."

În ultimul capitol ni se prezintă istoricul școlii din perioada 1953-1961, cu toate specificitățile perioadei respective, legate de duratele de școlarizare, discipline, cadre didactice, influența politicului asupra învățământului, educarea politică a elevelor, înființarea organizațiilor de pionieri și UTM, munca patriotică, și multe altele. În această perioadă se folosea titulatura de Școala Medie nr. 1 (unele documente consemnează denumirea de Școala Medie nr. 1 "Ecaterina Teodoroiu". Încă de la înființarea sa, Liceul de Fete a funcționat în clădirile în care actualmente își desfășoară activitatea Școala Gimnazială "Constantin Săvoiu" Târgu Jiu (fosta Școală generală nr. 8), 1960-1961 fiind ultimul an în care a funcționat ca liceu de fete, în anul următor unindu-se cu Liceul "Tudor Vladimirescu" sub conducerea prof. Ion Talabă.

Remarcăm din parcurgerea acestui prim volum al istoricului învățământ târgujan de fete, scris cu migală și acribie de către prof. dr. Gheorghe Nichifor, că pe lângă faptul că este o lucrare monografică foarte bine documentată, este și o lucrare sentimentală, parcă povestită de distinsul autor. Și, apreciem noi, este normal să fie o lucrare sentimentală, pentru faptul că prof. dr. Gheorghe Nichifor a predat în această instituție de învățământ liceal, aproape întreaga perioadă a carierei sale didactice (1986-2020), fiind pentru o perioadă îndelungată dirigitorul activității acesteia în calitate de director (2002-2017).

Personal mărturisesc faptul că am citit multe din cărțile scrise de prof. dr. Gheorghe Nichifor, dar volumul la care m-am referit devine unul special pentru mine. Și aceasta pentru faptul că în paginile acestui volum am

găsit informații legate de câțiva dintre profesorii mei pe care i-am avut, ca elev, la Liceul Economic și de Drept Administrativ Târgu Jiu în perioada 1974-1978, profesori care au predat pe la mijlocul secolului trecut la Liceul de Fete Târgu Jiu, respectiv pe distinșii prof. Grigore Ghiga, prof. Radu Raita și prof. Victor Perescu.

Profesor doctor Gheorghe Nichifor a scris un număr impresionant de cărți despre istoria Gorjului, a personalităților și instituțiilor sale, motiv pentru care apreciem necesar a relua în cele ce urmează, câteva informații biografice despre distinsul autor.

Profesor, istoric și cercetător remarcabil cu un număr impresionant de lucrări publicate, om de cultură doctor în istorie, și om politic, Gheorghe Nichifor s-a născut la data de 11 august 1956 în localitatea Salcia, județul Prahova. Urmează cursurile Școlii Generale din satul natal Salcia, județul Prahova (1963-1971), după care pe cele ale Grupului Școlar Profesional Tehnic "1 Mai" Ploiești (1971-74), pe cele ale Liceului "Alexandru Ioan Cuza" din Ploiești (1974-1979) și apoi pe cele ale Facultății de Istorie-Filosofie a Universității din București (1979-1983).

În anii de studenție se căsătorește cu Dorina Sanda, gorjeancă de loc, iar noua familie, după finalizarea studiilor (1983) se întoarce să profeseze în Gorj, la Târgu-Jiu. Student fiind, domnul Gheorghe Nichifor își începe activitatea didactică la Școala Gimnazială din Salcia, satul său natal, județul Prahova (febr. 1980), iar în toamna anului 1983 îl întâlnim pe tânărul Gheorghe Nichifor ca profesor de științe sociale la Grupul Școlar Industrial Construcției din Târgu-Jiu, unde profesează până în anul 1986, pentru ca din toamna aceluși an să fie numit profesor de istorie la renumitul Col. Național "Ecaterina Teodoroiu" din Târgu-Jiu, în cadrul căruia își dedică toată priceperea și cunoștințele sale până la ieșirea din activitatea profesională (2020).

De-a lungul anilor îl întâlnim pe prof. dr. Gheorghe Nichifor, cu începere din anul 1990 în calitate de profesor metodist în cadrul ISJ Gorj - și îndrumător de practică pedagogică, inspector școlar de specialitate la IȘJ Gorj (1991-1992), inspector școlar general adjunct al Inspectoratului Școlar Județean Gorj

(ISJ), (1993-1997), director interimar al Casei Corpului Didactic Gorj (1995-1996), director al Colegiului Național "Ecaterina Teodoroiu" din Târgu-Jiu (2002- 2017).

Urmează o serie de cursuri de specializare iar în anul 2006, prof. Ghe. Nichifor devine doctor în istorie al Facultății de Istorie-Filosofie din cadrul Universității "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca. De-a lungul anilor, prof. dr. Gheorghe Nichifor se implică în foarte multe proiecte, asumându-și și îndeplinind diferite responsabilități precum: membru în Consiliul de Conducere al Societății de Cruce Roșie - Filiala Gorj; consilier local al municipiului Târgu-Jiu; membru în Consiliul de Administrație al Teatrului Dramatic "Elvira Godeanu Târgu-Jiu; promotor al valorilor teatrului prin acțiuni de popularizare a teatrului în rândul elevilor în calitate de director, consilier local și membru; membru în diverse comisii de specialitate ale Cons. Local al municipiului Târgu-Jiu în calitate de consilier local; membru în Consiliul de Administrație al Direcției de Cultură și Patrimoniu Cultural Gorj; membru în consiliile de administrație al mai multor instituții de învățământ din Târgu-Jiu; consilier județean, vicepreședinte al Consiliului Județean Gorj și enumerarea poate continua. Implicat activ în cercetarea istorică, prof. dr. Gheorghe Nichifor, este ales președinte al Societății de Științe Istorice - Filiala Gorj (1999) pe care o conduce până în toamna anului 2023.

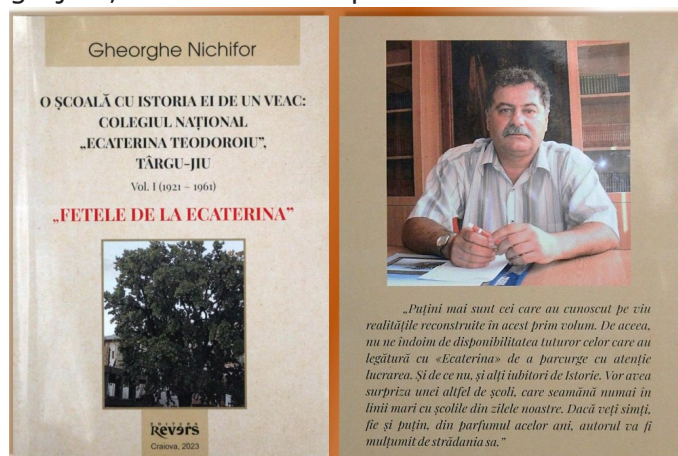
Datorită muncii sale și a rezultatelor cercetărilor științifice efectuate, în anul 2007 este ales vicepreședinte al Societății de Științe Istorice din România. Ca specialist recunoscut al domeniului, cercetător cu rezultate remarcabile și autor prolific de carte istorică, îl întâlnim pe prof. dr. Gheorghe Nichifor în calitate de redactor șef la "Rhabon" editată de Societatea de Științe Istorice - Filiala Gorj; președinte Cercul "Cultul Eroilor "Ecaterina Teodoroiu" Târgu-Jiu; membru în Comisia Județeană de elaborare a stemelor localităților din județul Gorj; membru în colegiul de redacție al revistei naționale de cultură istorică pentru elevi "Clio XXI"; coordonator al revistei de istorie "Historia C.N.E.T." Târgu-Jiu; consilier științific și membru al Asociației Autorilor de Carte Documentară și Științifică Gorj, devenită ulterior Asociația Cercetătorilor și Autorilor de Carte Gorjeni "Al. Doru Șerban" Târgu-Jiu; redactor la revista "Învățătorimii gorjene" și enumerarea poate continua.

Prof. dr. Gheorghe Nichifor este autorul unui număr impresionant de cărți valoroase despre istoria Gorjului și despre numeroase

personalități istorice gorjene și naționale, precum și autorul a peste 250 de studii și articole publicate în reviste de specialitate precum "Studii și articole de istorie" – București, "Magazin istoric" – București, "Litua – Studii și cercetări" – Târgu-Jiu, "Telegraful Român" – Sibiu, "Arhivele Olteniei" – Craiova, "Arhivele Prahovei" – Ploiești, s.a. De asemenea prof. dr. Gheorghe Nichifor este mereu prezent în direct la posturile locale de radio și televiziune pe teme de actualitate, istorie și cultură.

Din mai 2017 Prof. dr. Gheorghe Nichifor devine vicepreședinte al Consiliului Județean Gorj, mandat reînnoit în toamna anului 2020, calitate în care s-a ocupat și de cultura gorjeană, de organizarea și supervizarea unor evenimente culturale și istorice de înaltă ținută și calitate.

În final putem afirma faptul că un prahovean de origine, devenit gorjean încă din tinerețe, prof. dr. Gheorghe Nichifor a făcut aici "istorie" cu adevărat, scriind despre istoria și cultura gorjeană, despre personalități, eroi și martiri gorjeni, ceea ce este impresionant. Prof. dr.

Gheorghe Nichifor este membru fondator al Asociației Cercetătorilor și Autorilor de Carte Gorjeni "A. D. Șerban" din Târgu-Jiu, în numele căreia îi adresăm toate felicitările pentru scrierile sale și îi urăm succes în viitoarele proiecte de cercetare și scriitoricești.

Așteptăm cu nerăbdare cel de-al doilea volum al autorului.

dr. Victor Troacă

(Președinte, Asociația Cercetătorilor și Autorilor de Carte Gorjeni "A. D. Șerban")

HISTORIAE

ADINA
ANDRIȚOIU

Când s-a născut, de fapt, Arethia Tătărescu

Puține date există despre prima perioadă a vieții Arethiei Tătărescu, născută Piteșteanu. Distrugerea documentelor personale și a valoroaselor documente istorice găsite de Securitate în casa de pe strada Polonă din București, la arestarea lui Gheorghe Tătărescu în anul 1954, a eliminat cele mai accesibile surse de informare. Astfel că, după decesul fiicei sale, Sanda Tătărescu Negropontes în anul 2009, nefiind nimeni care să mai ofere o informație verificabilă, a rămas unanim acceptată data de 16 septembrie 1889. Aceasta apare în enciclopedia liberă disponibilă pe internet (Wikipedia), unde postează voluntari din întreaga lume, fiecare având propria sursă de informare.

Ca urmare, toți cei care au scris vreodată câte ceva despre Arethia Tătărescu au preluat această dată sau au evitat-o cu prudență.

Numai că adevărul va găsi întotdeauna o modalitate pentru a ieși la suprafață. Printr-o întâmplare, un colecționar din Gorj a găsit la un anticariat din București un medalion(1), un obiect de podoabă care se „bătea” de către familiile înstărite la botezul unui copil și care era legată la mâna micului

creștin, după ceremonia religioasă. Piesa este de formă circulară, realizată dintr-un aliaj de culoare galbenă, are diametrul de 20 mm și grosimea de 2 mm.

Pe aversul medalionului apar următoarele elemente: două cercuri concentrice formate din puncte de metal în relief, care delimitează un spațiu pe care sunt înscrise cuvintele „ARETIE PITEȘTEANU (sus) 16 NOEM. (jos)”, iar în centrul cercului mic, este gravat Ochiul Proviđenței, format dintr-un triunghi în care se află

un ochi. Triunghiul este înconjurat de raze de soare(2). Sub acest simbol, sunt gravate cuvintele „NĂSCUT (3) / ÎN / ANUL / 1889”.

Pe revers apare ștanțat, în relief, un grup statuar care înfățișează, în partea dreaptă, o persoană în

haine preoțești (preotul) care ține pe mâini pruncul pe care se pregătește să îl cufunde în cristelniță. Spre micul prunc se îndreaptă, din dreapta sus, un fascicul de raze de lumină trecând printre nori și care reprezintă, foarte probabil, harul Sfântului Duh care se pogoară peste copii la momentul Botezului. În partea stângă, în fața preotului, se află o masă, pe

1. Adrian-Marcel Tudor-Drăghici, cunoscut colecționar târgujian, a găsit medalionul la un anticariat din București. Cercetând anterior istoria familiei Tătărescu, a identificat imediat numele de pe medalion ca aparținând Arethiei Piteșteanu și a înțeles valoarea acestuia.

2. Acest simbol, Ochiul Proviđenței sau Triunghiul Trinității Creștine, era utilizat pentru a-L reprezenta pe Creator. Cele trei puncte ale triunghiului reprezintă mitologia creștină a Tatălui, Fiului și Sfântului Duh. Razele de lumină sunt înlocuitoare pentru sfințenie și divinitate. Lumina reprezintă iluminarea spirituală, care poate fi o revelație. Simbolul este asociat cu francmasoneria, dar și cu apocriful Illuminati. Ochiul Proviđenței apare pe numeroase biserici și clădiri masonice din întreaga lume (<https://www.energiacostiintei.ro/ce-simbolizeaza-ochiul-providentei-in-triunghi-si-cerc/>; accesat 06.03.2024).

3. Corect: „NĂSCUT” (n.a.)

care se află un crucifix, iar alături de masă, două sfeșnice cu două lumânări aprinse.

Deasupra scenei, pe o linie curbă, este gravată inscripția: „BOTEZAT ÎN ISUS CHRISTOS”, urmat de conjuncția „DE” amestecată printre elementele scenei. În partea de jos, pe o panglică gravată în relief, este scris: „GEN. FOTINO 21 JAN. 90”.

Medalionul are grosimea de 2 mm, iar marginile piesei sunt zimțate.

Pentru a clarifica situația datei de naștere, am solicitat Serviciului Municipiului București al Arhivelor Naționale, un extras din Registrul Stării Civile din anul 1889, privind pe Areti Piteșteanu. Iată și transcrierea documentului:

(4)
REGISTRU STAREI CIVILE
PENTRU NĂSCUȚI
Ort. român
Nr. 5891
Ariti
Din anul una mie opt sute optzeci și Nouă(5) luna Noembrie ziua șaptesprezece la ora Trei și ¼ post meridiane
Gheorghe Piteșteanu
Act de născerea copilei Ariti _____
- De sex feminin născută la șeseșprezece a le corentei luni la orele unu antemeridiane, în orașul București.
s.s. indesc. _____ la casa părinților săi din Strada Pensionatu _____ No. 21
fiica Dlui Gheorghe Piteșteanu _____ de ani 39 de profesie Rentier și a Dnei Maria născută Mavracki de ani 25 _____ de profesie Menajeră.
Martori a fost; Dl. Andrei Dumitrescu de ani cincizeci și opt. de profesie Funcționar din strada Popa Sore No. 3 Amic cu părinți copilei

----- și Dl. Const. P. Marinescu de ani trei zeci și unu de profesie

Funcționar
din strada Plevna No. 135
cunoscut cu părinți
copilei _____

carii au subscris acest act după ce li s-a ținut
cetit împreună cu noi și cu declarantul ---
Constatat dupe lege de noi Niculae Hagi Stoica
pm

consiliar al comunei București și ofițar de stare civilă.

Semnături
GI

Declarante
Piteșteanu

Martori
A Dumitrescu

C Marinescu
Officer s.s. indescifrabil

Pe banda albă din stânga paginii, sub prenumele copilului înregistrat, cu prenumele și ocupația tatălui (Gheorghe Piteșteanu, rentier), a fost adăugată o ștampilă cuprinzând date referitoare la decesul Arethiei Tătărescu, după cum urmează:

„Conform acls. 16776/968 Sect. I Buc. TĂTĂRASCU ARITI încetat din viață La 9.V.1968 în BUCUREȘTI Actul nr. 778 Reg. de decese Ziua 29 luna VI anul 1970 ARHIVIST, Înreg. Arh. statului 1833/969 s.s. indescifrabil” (6)

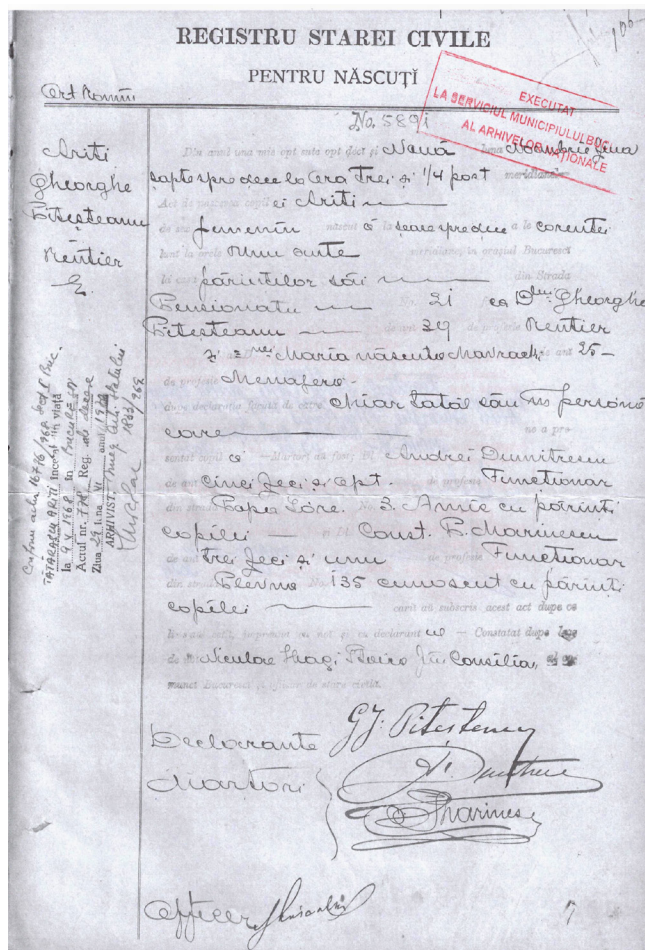
Din acest extras aflăm că prenumele real al domnișoarei Piteșteanu este Ariti, că părinții se numeau Gheorghe Piteșteanu și Maria Piteșteanu, născută Mavracki. Ariti Piteșteanu a văzut lumina zilei la data de 16 noiembrie 1889, ora 1 a.m., la casa părinților săi din București. Adresa casei era „Strada Pensionatu Nr. 21”. Făcând câteva mici investigații, aflăm că pe respectiva stradă se afla Pensionatul/ Pensionul Domnesc de Demoazele/de Fete, ulterior Școala Centrală. Cu mare aproximație, respectiva stradă trebuie să fi devenit strada Colței sau o alta din imediata vecinătate.

4. Copie certificată după Registrul Stării Civile pentru Născuți în București, Act nr. 5891/1889 privind pe Ariti Gheorghe Piteșteanu. Eliberată de Serviciul Municipiului București al Arhivelor Naționale (în baza cererii nr. SMANB-23-C din 09.01.2024 depusă de Andrițoiu Adriana, președinta Ligii Femeilor Gorjene „Arethia Tătărescu”).

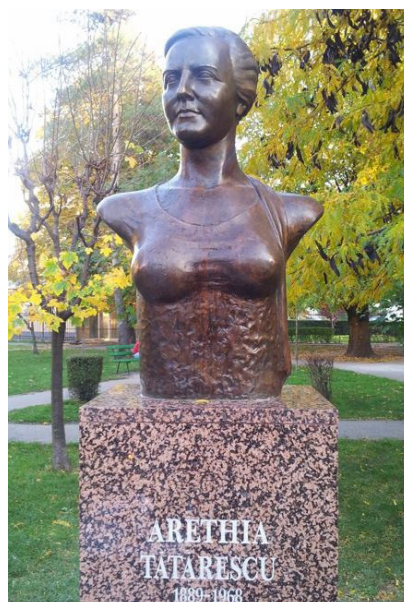
5. Extrasul respectiv era un formular pe care se completau, de mână, spațiile lăsate libere. Pentru a face diferența, în text, cuvintele scrise de mână au fost subliniate (n.a.).

6. Informații similare despre data nașterii Arethiei Piteșteanu au fost publicate și în ziarul Vertical Online, sub semnătura arhivistei Paula-Cristina Vasiloiu (<https://www.verticalonline.ro/arhive-clarificari-referitoare-la-data-de-nastere-a-arethiei-tatarescu-marturii-documentare>), tot în urma identificării medalionului de botez.

Despre numele micuței Ariti putem spune că era de sorginte grecească și trebuie pus în legătură cu nașul de botez al copilului, Generalul Fotino, care apare pe medalion. Căutând în bibliografie, aflăm că familia Fotino era de origine grecească, descinzând din scriitorul Dionisie Fotino, venit la București la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Printre urmașii săi au existat câțiva medici militari, unul dintre aceștia fiind generalul doctor Androcle Fotino (1834-1907). La nașterea Arethiei Piteșteanu, acesta avea 55 de ani, deci este foarte probabil să vorbim despre aceeași persoană care apare pe medalionul de botez al fiicei familiei Piteșteanu.

Adina Andrițoiu
Președinte Filiala „Jean Bărbulescu” a UZPR

NOEME

IRINA
ROIBU

VIAȚA SE TRĂIEȘTE ÎNTR-O CLIPĂ

Sunt locuri și momente în care pășești pentru întâia oară fără să-ți aduci aminte că nimic nu este întâmplător și, cu acel pas, treci o graniță discretă într-o altă lume, la un alt nivel de a percepe lucrurile. Te înconjori deodată cu lucruri frumoase, cu oameni frumoși și te întrebi cum ai ajuns aici. Nu-ți rămâne decât să privești și să asculți. Să te bucuri de ceea ce vezi ca și cum ar fi prima și ultima oară.

Ai impresia că trăiești o iluzie, când de fapt abia atunci se dărâmă zidurile din tine și lasă loc realității să preumbe, să te recreeze.

Aduni tot ce poți din jurul tău, întinzi mâna cu zâmbetul pe buze și ceri un răgaz pentru suflet, că nu strică niciodată. Nu mai vrei să pleci. Te-ai plimba o veșnicie printre tablouri și cuvinte, ai trăi doar din ele și din ceea ce simți. Te-ai plimba printre acești oameni senini și le-ai spune uneori cât ești de fericit pentru că te afli acolo, lângă ei, aproape de suflet și de artă. Ar fi de ajuns să trăiești din zâmbetul cuiva, iar altcineva să trăiască din zâmbetul tău.

Într-o astfel de atmosferă m-am regăsit la expoziția Illusions, unde am avut ocazia să o cunosc pe Anca-Maria Stănculescu sub numele de SAM, o tânără artistă, care prin fiecare gest și vorbă mi-a inspirat dorință, speranță și multe alte trăiri. S-au desăvârșit în sufletul meu la momentul potrivit ca un antidot pentru stările și confuziile mele din acea perioadă. Lucrările sale uimesc și captează atenția publicului atât prin ineditul tehnicii digitale de construcție, cât și prin cromatica plină de viață. Iluziile vizuale se îmbină cu descrierea individuală a fiecărei creații, alcătuind astfel un context filosofic,

cultural și spiritual intens. Din fiecare privire ia naștere o nouă stare, pe care n-ai cum să nu o explorezi până la apogeu. Cromatica este în concordanță cu energia pe care artista dorește să o transmită, iar atunci când simți că vrei și mai mult, găsești alinare în cuvintele ce descriu amănunțit fiecare simbol. Prin intermediul lor am descoperit filosofii, expresii și cuvinte din nenumărate culturi.

SAM a adunat la Biblioteca Județeană „Christian Tell” toate stările primordiale pe care orice om le experimentează. Natura umană tinde spre cădere și înălțare. Mi-au atras atenția două dintre lucrări, concepute într-o pereche, aproximativ identice din punct de vedere compozițional, însă diferite ca mărime și cromatică. Cea mare îmbină nuanțe diferite de albastru, verde și turcoaz, iar cea mică este foarte caldă, luminoasă, în ea predominând galbenul, portocaliul, rozul. SAM a vrut să evidențieze faptul că omul își aduce aminte mult mai ușor de lucrurile negative din viață, care îl marchează. Deși mai calde și luminoase, poate chiar mai multe, bucuriile din viața noastră sunt umbrite de intensitatea suferinței prin care fiecare trecem. E o luptă continuă în care te pierzi și te regăsești de atâtea ori.

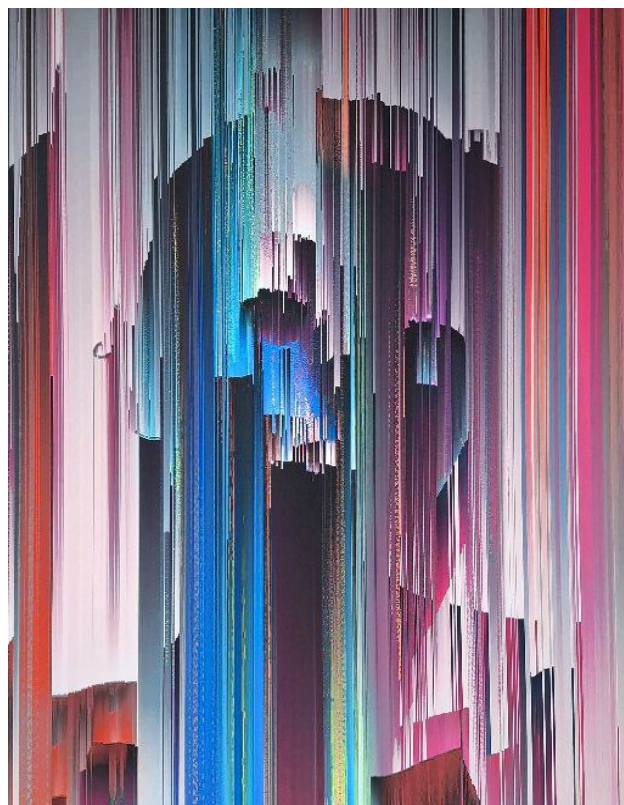
În regăsire, toate se luminează, toate se echilibrează și omul frumos din tine își recaută pătă ființa într-un tot. Să căutăm a prelungi cât mai mult aceste momente de lumină și claritate, pentru că în fiecare privire e un adevăr, în fiecare pas e o depășire, în fiecare cădere e o înălțare și în fiecare lacrimă e o liniște.

Acum ne îndreptăm pașii spre un alt colț al încăperii, în care SAM ne-a prezentat patru lucrări simbolizând nașterea, viața, moartea și renașterea. Cu alte cuvinte, ne oglindim întreaga ființă, întregul demers în ele.

Lumina este elementul creației ce pornește din întuneric, susține viața, se stinge și se întoarce iar în întuneric. În final, ia naștere din nimic, din vid, dar nu va mai dispărea niciodată. Artista ne-a înfățișat drumul sufletului nostru de la început până la celălalt început, căci așa cum reiese din această concepție, sfârșitul este necesar începutului etern.

Toate lucrările sale pornesc pe un fundal negru, punând în evidență contrastul dintre vidul existențial și viața care totuși se întâmplă pur și simplu. Leonardo da Vinci spunea: Un pictor trebuie să-și înceapă fiecare pânză cu o mână de negru, pentru că toate lucrurile din natură sunt întunecate, cu excepția celor expuse la lumină. La fel este și cu ființa umană. Numai că lumina noastră e definită de suflet, de conștiință și de toate sentimentele mărețe ce ne dau puterea de a continua viața. Iar această continuare este probabil cea mai mare artă.

Expoziția Illusions a fost locul ideal pentru a contempla și cugeta la sensul omului în viață, la puterea de a depăși orice suferință, la procesul de regăsire. A fost un punct în care oameni frumoși s-au întâlnit cu alți oameni frumoși și au plecat cu zâmbetul pe buze mai departe. Ne-am unit surâsul în aceeași râvnire spre absolut și am ascultat încântați cuvintele Ancăi. SAM a pictat și-n suflete, iar faptul că a fost atât de implicată în fiecare gest și cuvânt, a făcut ca inimile noastre, poate prea obosește, să bată din nou. Chiar și pentru o clipă. Căci în unele clipe trăiești cât pentru toată viața. Și uneori, e nevoie de cineva care să-ți arate cum: Artistul este o floarea-soarelui. Privește spre cer și le arată oamenilor cerul. Înconjurat de artă, înconjurat de sufletele pe care arta le aduce împreună, te simți mereu viu, acasă, și, de ce nu, te simți veșnic.

ARS
POETICASTEFAN
MELANCU

ÎNMULȚITORUL DE PUNCTE

Într-o zi

Deșertul va fi egalul punctului
punctul egalul fiecărui fir de nisip de
deasupra și dedesuptul
deșertului. Într-o zi drumul își va înmulți
punctele
în locul picioarelor mergând
mergând. Ce-ai să poți spune?
Același cu cerul nu e pământul. Același cu
cerul
doar Dumnezeu înmulțitorul de punct

Să nu plecăm spuneai

La sfârșit de lume și timp părea. O iarnă a
lumii
neștiută. Iar tu căutându-mă neașteptat
căutându-mă

lucruri și ființe uitate treceau pe rând în zare
–
ființele mici și lucrurile mici
îndepărtate. Și o clipă părea că Dumnezeu
se apleca chircit peste toate –

ai, ai strigam revăzându-te. Intram apoi
în noi împreunându-ne
pielea arzând în taină
lichefiind viața întregă

să nu plecăm spuneai. Să nu plecăm?
la 2016 trecut vremea șuieră scurt. Călătoria
devine
ea însăși. La vale ninge mereu. Nori suri
trec prin noi puncte puncte

Înmulțitorul de puncte

Timpul crește crește, punctele
îl cutreieră

Într-o noapte mâna ta va curge sub părul
meu într-un alt fel
ochii îți vor căuta un lucios pământ și iarba
care
să crească. Coapsele își vor rezema zvâcni-
rea peste
cerul lui Dumnezeu

să ne-amintim. Trupurile noastre au pielea
năpârlind în atâtea dăți – pielea cerându-și
viața ei
amușinând. Urechile au șuierul șoptelor – și
al morții –
și al vieții. Gura are golul ei chircit în cuvinte

să ne-amintim. Într-o zi am vrut să stăm
doar în noi în creierul nostru cu cerul
deasupra. Ca să auzim luna cum umblă
sau cum se învelește dragostea
unică. Ca să murim apoi liniștiți și neînvățați
–
cum într-o clipă a tristeții tinere
șoptind-o

și încă să ne-amintim. Morții și viii noștri tac
deopotrivă
la locul lor. Tac în ei cu uși frecându-se de
ziduri luând
forma zidurilor

iar timpul crește crește, înmulțitorul de
puncte
îl cutreieră

Sărut drumul și merg

Un gând cât europa vechi și viu. Pus în alt gând
din ani tineri: înmulțitorul de puncte ar dormi
în limite ale realului, rațiunii.
Îmbrățișez piatra
și trec

același gând. Sărut drumul și merg
tot merg

la praga bate încă primăvara, berlinezii pun
mortar alb
într-un alt zid, la cluj femeile își mută
ferestrele
cu tot cu dragostea înspre someș. Ultimul
papă
își trece prin tălpi cuiile crucii

același gând. Limitele realului adăpostind
puncte
puncte între viață și moarte cum iubirea
crește
crește între doi poli. Aceiași

Poemul lui ra

Un gând și mai vechi prins într-un gând tot
din ani
tineri prin akadēmii: un zeu ra frecându-și
ochii
de carnea noastră. Noapte de noapte în
subteranele
noptii lui albe ra ne împreuna
murind și înviind –

alături deșertul, deasupra cerul
înstelat

lumea încăpea într-un capac de ceas în
tic-tac-ul torcând
clipele aripile. Câmpul nostru apoi în
dedesuptul propriului
pământ reavăn – un câmp neted unindu-ne
mersul

ce-ai să poți spune gând al meu adăpostit ca
într-o placentă
în lumea ei caldă lichidă? Beau din tine
și îmi clătesc noaptea. Mă întunec
cu tine și îmi albesc creierul

ra roade în akadēmii, subteranele îi cresc
îi tot cresc. Câmpul mestecă de zor
dedesuptul

Stau în corpul tău

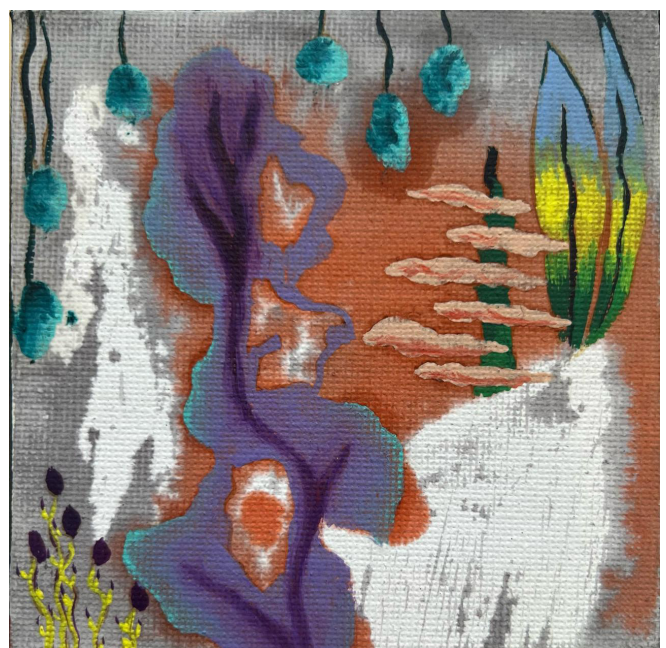
În miezul tău dragoste în miezul cărnii tale
viețuind. Limba ta veche sexul tău lichid
salută
noaptea. Apele tale astupă frigul fața lui
Dumnezeu
întoarsă

truda ta-i ca o lacrimă în place pigalle. Și
formele tale
ca o lună plină pe someș

stau în corpul tău respirând. Vremea stă în
capul
lui Dumnezeu cel mare
vremuind

realul încălecă un cal cu tot cu câmp. Numai
tu
îi tai iarba și doar limba ta veche
o mestecă

în miezul tău dragoste. În miezul cărnii tale
viețuind

LAURA SEMENOV

Dintre toate inima

Dintre toate doar inima își arată acum
strigătul. Trupul tace
și învață fiecare punct al drumului, ascultă
marginile. Drumul îi cutreieră fără scâncet
oasele –
zgrumțurii lor umezi
cu gol în vârf

doar inima are strigăt – femeia mea brună
femeia mea albă
într-o unică stare-a realului

cuvintele și lucrurile cunosc doar tăcerea.
Cuvintele știu doar
să își unduie frigul o dată cu iarna și nourii ce
tac. Lucrurile
cunosc doar propria nimicire o dată cu trupul
înfrigorat ce tace

aici lângă mine astăzi umbrele lor sure
se întâlnesc. Cum o clipă îngerul bun îngerul
tânăr și frumos aici și aproape
întâlnește îngerul căzut
într-o unică stare-a realului

doar tu poți striga, inimă cu cerul gurii negru,
doar mușchii
tăi uitați prin umbre de ființe uitate!
Cât Dumnezeu
cel mare și-aceiași îți strigi propriul strigăt
– femeia mea
brună femeia mea albă

doar tu poți striga. Propriul strigăt cu care îți
ștergi carnea
gurii-negrite ușa apoi zidită în tine prin care
ies ziduri

poți îmulți apoi punctele unduindu-le! Frigul
și botul tău umed își unduie însă doar iarna
poezia moare în tine. În oraș ninge
fără pajiști
fără zumzet
tăcând

cuvintele și lucrurile învăță să umble
de-a îndărătelea
cu ochii închiși. Deasupra-i deșertul
alături deșertul

(Din volumul *Despre irealul din lucruri*, 2017)

ȘTEFAN MELANCU

Critic, poet și romancier, traducător, născut la 16 aprilie 1958, Albeni, județul Gorj, este un nume în lumea literară din România, afirmat în Cluj, locul unde s-a și stabilit după studiile universitare, Facultatea de Filologie a UBB Cluj-Napoca (1985). Aici s-a format ca intelectual, ca om de litere și, mai nou, de filosofie prin parcurgerea și susținerea a două doctorate: un doctorat despre pamfletul arghezian (2001) și un doctorat despre criza morală reflectată în filosofia actuală. Anterior acestor două realizări, în domenii de cercetare diferite și complementare în același timp, a avut o contribuție esențială în menținerea revistei *Echinox* într-o vreme de criză acută a acesteia, ca secretar de redacție (1981-1985), când a parcurs cursurile Facultății de Filologie din Cluj-Napoca. S-a impus încă din această perioadă ca poet de excepție și critic literar fin, ceea ce a însemnat mai târziu publicarea volumelor de poezie *Elegii întâmplătoare* (Biblioteca Apostrof, Cluj, 1995), *Elegiile toamnei* (Dacia, Cluj, 2009), romanul *Ultima femeie* (Eikon, Cluj, 2012) – Premiul pentru roman la Salonul Național de Proză "Liviu Rebreanu" și Premiul pentru roman al Uniunii Scriitorilor Cluj, studiul comparativ *Eminescu și Novalis – paradigme romantice* (Dacia, Cluj, 1999), eseul *Apocalipsa cuvântului. Pamfletul arghezian* (Cartimpex, Cluj, 2001) - Premiul special la Festivalul Național de Literatură "Tudor Arghezi".

S-a impus, de asemenea, ca traducător. Pot fi reținute, în plus, sutele de articole apărute prin revistele literare la care a colaborat, activitatea de redactor la câteva edituri, activitatea culturală diversă. A fost Premiat de Filiala Cluj a Uniunii Scriitorilor, în 2018, cu - Premiul A.E. Baconsky: Ștefan Melancu, *Despre irealul din lucruri*, Editura Charmides, Bistrița, 2017 .

Este membru al Uniunii Scriitorilor din România.

SEMNAL
EDITORIALCARMEN
TEODORA
FĂGĂȚEANU

„EMINESCU” - LANSAT LA MANSARTA!

Monografia „Eminescu”, tradusă de Carmen Teodora Făgățeanu, a ajuns la MansArta!

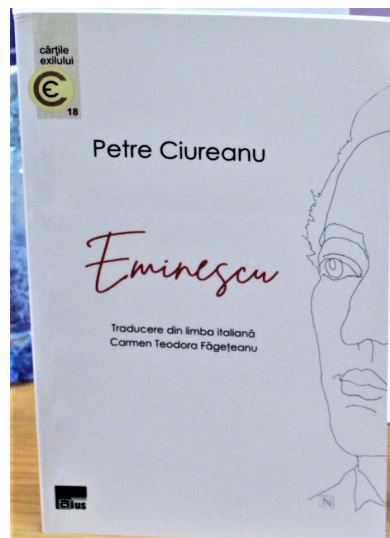
Lansarea de carte găzduită de Biblioteca Județeană „Christian Tell” Gorj, miercuri, 6 martie 2024, la MansArta, a prilejuit participanților o întâlnire inedită cu Monografia „Eminescu”, autor Petre Ciureanu, tradus din limba italiană de Carmen Teodora Făgățeanu – grație căreia volumul ajuns pentru prima dată în fața publicului românesc, după prezentarea de la Craiova.

„Publicată în Italia, în 1946, cartea a apărut la Editura Aius, în Colecția Cărțile Exilului. Chiar dacă puțin cunoscut în țară, Ciureanu este unul dintre savanții de seamă ai exilului românesc. Lingvist, critic și istoric literar, cu studii și un început de carieră la Iași, în preajma lui G. Ibrăileanu, Al. Philippide și Iorgu Iordan, a plecat din România în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Vreme de cinci decenii a fost profesor la Universitatea din Genova, ținând cursuri atât de limba și literatura franceză, cât și de limba și literatura română, și a derulat ample cercetări în privința relațiilor culturale franco-italo-române. Valoarea activității sale didactice și a operei sale științifice este atestată atât prin numărul mare de publicații și de citări, cât și prin mărturiile multora dintre discipolii săi, ajunși, la rândul lor, profeori la prestigioase universități din Italia și Franța.

„Eminescu” este una dintre lucrările prin care Petre Ciureanu și-a propus să promoveze cultura română în Peninsula. Astăzi, după aproape opt decenii, monografia, clară și concisă, se dovedește utilă și pentru cititorul român, în special pentru cel tânăr. Demersul de recuperare vine la inițiativa dnei prof.univ.dr. Mihaela Albu, neobosit cercetător al exilului românesc. Imaginea de pe copertă i se datorează artistului plastic Dan Neamu, care a realizat-o special pentru acest volum”, a precizat cronicarul și traducătorul Carmen Teodora Făgățeanu, doctorand al Universității din Craiova și profesoară de limba și literatura română și limba și literatura italiană, în capitala Olteniei.

Evenimentul, care a avut la început un moment special – urări la aniversare adresate poetului Adrian Frățilă, s-a desfășurat cu începere de la ora 16.30, a avut parte și de alocuțiunile doamnei Luiza Maria Sandu, manager al Bibliotecii Județene, și a poetului Spiridon Popescu și de comentariile de prezentare a cărții susținute de prof. Georgeta Popescu, prof. dr. Maria-Rocselana Verdeș și prof. dr. Marinela Pîrvulescu. Pe parcursul lansării, moderate de Viorel Surdoiu, numeroșii

participanți au ascultat intervențiile de muzică folk ale interpreților Bianca Hodolean și Emilian Ionici.

GEORGETA
POPESCU

Recenzie

„Eminescu” de Petre Ciureanu

Colecția „Cărțile exilului” trezește în cititor conștiința apartenenței la un univers cultural care nu se rezumă la un cronotop apropiat, ci se extinde peste tot în lume, unde figuri reprezentative ale spiritualității românești au continuat să trăiască și să scrie sub semnul „spațiului-matrice” cu dor, cu regrete, dar și cu recunoștință, cu sentimentul datoriei față de cultura mamă.

De aceea, întâlnirea cu personalitatea lui Petre Ciureanu, prilejuită de editura Aius din Craiova, grație traducerii realizate de doamna Carmen Teodora Făgețeanu, s-a produs sub semnul unei emoții profunde. Am deschis volumul ca și cum mi s-ar fi oferit privilegiul de a mă conecta la un alt timp, nobil, cu aură academică. Regăseam viața și opera eminesciană în lumina cercetării întreprinse de un profesor autoexilat în Italia. Volumul ne ajută să descoperim viziunea acestui apropiat al lui Alexandru Philippide, al lui Garabet Ibrăileanu și al lui Iorgu Iordan. Ca prim cercetător al argoului, cu formație filologică începută la Iași, continuată în Franța și în Italia, se apropie de literatura universală (susține doctoratul cu o teză focalizată pe opera lui Niccolo Tommaseo), dar rămâne legat de cultura română prin traducerile pe care le face.

În 1946 publică monografia „Eminescu”, iar astăzi gândirea și viziunea autorului se întorc acasă, peste timp, o întoarcere necesară pentru noi toți. Nu vom insista asupra părții biografice, în care mi s-a părut că reiterează informațiile sintetizate de George Călinescu în „Viața și opera lui Mihai Eminescu”. Aș vrea să remarcăm doar tonul discursului său care permanent exprimă empatie, duioșie, asumându-și parcă și vina unei epoci care nu a știut, nu a putut să dea poetului ce este al poetului, nu a reușit să-l salveze din brațele suferinței

și ale morții timpurii. Acesta este sentimentul pe care l-am avut recitind detaliile biografice: că vinovați suntem cu toții de acest destin nefast, că l-am repeta și astăzi, deoarece continuăm să privim condiția artistului cu nepăsare, cu dispreț, uneori, cu ignoranță, frecvent.

În analiza operelor eminesciene am remarcat: permanenta ancorare la text (autorul face trimiteri la peste 40 de poeme), identificarea principalelor teme și motive eminesciene (natura, iubirea, sentimentul tragic al morții), dorința de a organiza receptarea poeziei de dragoste după repere clare, prezentarea naturii eminesciene „în notele ei dominante: eternitatea și imensitatea”, analiza pertinentă a statutului de cugetător reflectat în versuri prin elementele de mitologie, de religie, de istorie, organizate după sistemul filosofic bazat pe „Critica rațiunii pure” a lui Kant și pe „Lumea ca voință și reprezentare” a lui Schopenhauer.

Autorul înțelege că tristețea ce însoțește mării poezi ai lumii devine la Mihai Eminescu „o continuă dorință de infinit”, „o aspirație dureroasă către un adevăr sublim și de nepătruns”. Este uimitor ceea ce descoperă în concepția lui despre lume și viață, pentru că pare a fi o sinteză, chintesența necesară pentru a stăpâni timpul și spațiul. Deși știe că totul în această existență ne rămâne necunoscut, că percepțiile noastre descoperă aparențe ale lumii, că viața este un vis, voința poate săvârși minuni, iar „Eul poate emana un timp etern, inalterabil.” Așa cum va explica pe larg Ioana Em. Petrescu în „Eminescu. Modele cosmologice și viziune poetică” (1978), poetul se simte asemenea unui „daimon”, născut prea devreme sau prea târziu, fără stea sau cu steaua moartă, încercând să-și aline dorul de patria originară prin universuri compensatorii („nimeni nu știe de unde și cine este”).

Uneori discursul critic devine plin de emoție, iar structura textului se bazează pe interogații („Atunci?”; „Odată stabilită această convingere, întrebarea <<ce trebuie făcut? >> este aproape absolută”). Urmărește variantele pe care le caută omul eminescian (să acționeze, să iubească, să trăiască), ajungând la concluzia că „totul este nimic” (vanitas vanitatis). Petre Ciureanu îl consideră pe Eminescu „un creator fin și imaginativ, un poet al tablourilor vegetale, un descriptiv”, „cel mai sincer și profund interpret al peisajului românesc”. Elementele ce definesc imaginarul poetic sunt prin excelență romantice, dar și simboluri ale unui rai patriarhal în care omul pare un intrus. Această natură primitivă (ape, păduri, flori,

păsări, licurici, greieri, fluturi, albine, salcâmi, tei, plopi, nuferi, ierburi), fascinează, atrage, țese mreje și povești. Poetul simte și caută oglindirea acestei lumi în sine, ca mai apoi să o ofere ca spațiu potrivit eroilor săi.

Surprinzătoare a fost observația că poetul înscris în seria marilor romantici europeni „dezvoltă o concepție panteistă despre natură, viață și oameni”, care implică un fior, o frică în fața misterului pe care nu-l putea pătrunde.

În iubirea manifestată față de femeia angelică sau demonică, autorul întrevide mai mult decât spiritul romantic asociat fericirii paradiziace, mai mult decât „misticismul amoros al lui Dante”, ceva diferit de realismul naturalștilor, o forță care se naște din coordonatele spiritului românesc, cu rezonanțe populare și cu scânteieri inconfundabile ale fanteziei. Întâlnirile, căutarea, rugile, despărțirea, singurătatea cu golurile ei, amintirile sunt momente trecătoare, irepetabile: „Totul pare să se îmbine pentru a crea un fond general și etern uman de dispoziții, angoase, bucurii, suspine și regrete, ale tuturor îndrăgostiților de ieri, de azi și de mâine.”

Observația că Eminescu „gândește muzical” și că ideile lui alunecă este tulburătoare, deoarece reflectă un simț critic delicat, care nu pierde din atenție nici eufonia, nici claritatea raționamentului artistic. Meritul incontestabil atribuit acestui poet este de a fi creat un limbaj artistic „la fel de frumos ca al lui Hugo sau Verlaine”, fără a fi avut înainte secole de cultură și de literatură. Prospețimea expresiei sale a potolit setea celor care s-au întors spre el pentru a-și revigora forța artistică (Nichita Stănescu, Mircea Cărtărescu).

Nicolae Manolescu susține că toți cei care s-au apropiat de Eminescu, prin demersuri de tipul celui realizat de Petre Ciureanu și redat limbii române de traducătoarea inspirată, și-au asigurat veșnicia. Pentru noi ceilalți este suficient că ne uităm spre veșnicie și ne bucurăm.

Recenzie

MARINELA
PÎRVULESCU

Călătorii culturale

A scrie despre Eminescu, fie și la nivel de recenzie, este o întreprindere riscantă, generată în primul rând de un sentiment al gratuității gestului, în măsura în care avem în față biblioteci întregi care se revendică tărâmului eminescologiei. Cu toate acestea, gestul recuoperator care se asociază proiectului de traducere din limba italiană a monografiei Eminescu, scrisă de Petre Ciureanu este binevenit, din cel puțin două motive:

- pe de o parte, identitatea culturală românească promovată în spațiul european încă din 1946 își găsește o formă coerentă, susținută de formația intelectuală a autorului
- pe de altă parte, în ciuda faptului că apare în limba română la o distanță de 77 de ani de la ediția italiană, este un demers util deopotrivă literaților, dar și neinițiaților, căci discursul are marea capacitate de a transpune în limbaj accesibil concepte teoretice derivate din principiile romantismului ori noțiuni abstracte din spațiul filosofiei

Trebuie să recunoaștem că proiectul editorial de restituire integrală a scrisului eminescian în ediție critică, finalizat abia după un veac de la debutul lui Eminescu, a impus o întârziere în reconstituirea „fenomenului Eminescu”, obligând pe cei interesați la o lectură fragmentară. În această situație se regăsește și autorul.

Apoi, un alt impediment în abordarea lui Eminescu este întreținut de „indicibilul” impus de clișee. Noica avea dreptate când vorbea despre catalogarea lui Eminescu drept geniu, evidențiind încercarea camuflată a posterității de a se scuza: Ne-am obișnuit să spunem că Eminescu este un geniu [cel mai probabil în virtutea unei istorii critice de mai bine de un veac – s.n.]. Cu acestea nu spunem nimic chibzuit și spunem în schimb două lucruri proaste:

că Eminescu este, în fond, dincolo de orice explicație; că noi, oamenii de rând, suntem, în definitiv, dincolo de orice răspundere.

Soluția care se impune, subliniază corect Noica, este că trebuie să ieșim din idolatrie (pentru că pasiunea poate distorsiona aparatul critic obiectiv) și să încercăm înțelegerea lui Eminescu, dar, în același timp, să ne asumăm răspunderea și riscurile posibile generate de recuperarea adevărului istoric.

Problema receptării lui Eminescu, dincolo de timp, încă mai naște controverse (aspectul este în fond îmbucurător, dacă e să mergem pe criteriile impuse de conceptul de operă deschisă a lui Umberto Eco).

Monografia de față, apărută la editura Aius în 2023, cu o prefață și o traducere din limba italiană realizate de către Carmen Teodora Făgețeanu, se înscrie în seria cărților exilului și recuperează o personalitate culturală a cărei activitate științifică era pierdută pentru cultura română. Astfel, Petre Ciureanu încearcă, după cum spunea Noica, înțelegerea lui Eminescu.

Concepută în două părți, cartea surprinde atât aspecte referitoare la eul biografic, într-o manieră sensibilă, care justifică, în fond, reiterearea mitului cultural Eminescu, cât și dimensiuni exegetice ale operei eminesciene. Analiza hermeneutică își are punctul de pornire în fundamentele filosofice ale existenței "tălmăcite":

"El știe, precum Kant, că totul în lume, în viață, rămâne necunoscut și că legile percepției există doar în creierul nostru: lumea este alcătuită din aparențe, a căror natură este legată de natura Spiritului nostru. Prin urmare, fiecare dintre noi se poate identifica cu pricinile misterioase ale lumii, pretinzând o putere supraomenească, pentru a putea acționa liber în univers și în eternitate. Pentru că un sâmbure al eternității trăiește mereu în noi, în toate împrejurările, deși rămânem mereu aceiași" (p.52) "Sâmburele eternității" invocat de P. Ciureanu își are sorgintea în adaptarea reperelor filosofice kantiene și transpunerea lor în soluții existențiale. Componenta kantiană a viziunii constă în conceperea universului ca pluralitate de lumi ce izvorăsc și mor perpetuu, ca în imaginile cosmogonice din Luceafărul, în care lumile și-au pierdut pitagoreica muzică a sferelor și s-au cufundat într-o tăcere înghețată. E liniștea spațiilor cosmice străbătute în zborul lui Hyperion – "liniștea uitării". Perpetua naștere și moarte a lumilor nu mai e pentru Eminescu, așa cum se întâmpla la Kant, dovada perfectului "mecanism" al universului guvernat de o divină inteligență mecanică. Divinul devine la Eminescu neființă. Neființa, din adâncul

repaosului etern visează la descoperirea sensului și se proiectează într-o lume oglindă.

Gândirea umană e oglinda prin care divinitatea ajunge să se înțeleagă pe sine. Rămâne, așa cum bine sublinia Ioana Em. Petrescu la aproape o jumătate de veac distanță, "o conștiință tragică a existenței într-un univers în care zeii s-au refugiat în neființă, dar condamnă lumea să existe, făurindu-și, prin gândire, chipul și istoria".

Problema timpului și a spațiului este și ea analizată din perspectiva reperelor filosofice: "timpul și spațiul sunt numai în sufletul nostru, ca pădurea într-un sâmbure de ghindă, și infinitul asemenea, ca reflectarea cerului înstelat într-un strop de rouă." (p.53). Formația de profesor face ca discursul analitic să fie coerent și fundamentat, Petre Ciureanu reușind să anuleze distanța protocolară dintre conceptul abstract și receptor. Intuim abordările filosofilor greci; de pildă, Aristotel sublinia că "este cu neputință să existe timp fără suflet". Dacă pentru prezent avem percepția, pentru viitor avem speranța, pentru trecut rămâne amintirea. Liantul acestor trei dimensiuni temporale, spunea Sf. Augustin câteva secole mai târziu, este conștiința. Sufletul dă clipelor unitate, dar este și bisturiul care le separă, pentru că desparte inexistentul (ce a fost și ce va fi) de existent (ce este). Prezentul trecutului este memoria, prezentul prezentului este intuiția, iar prezentul viitorului este așteptarea/speranța, completează Sf. Augustin.

Probabil tocmai în această modalitate de a înțelege și de a defini timpul, ca timp sufletesc, se află și explicația existenței iubirii ca ideal intangibil, de unde și persistența nefericirii: "Astfel, conchide Petre Ciureanu, problema fericirii se strecoară și se impune, alături de senzația unui nedreptăți cumplită, o fericire imposibil de realizat pe pământ, pentru că obstacole nu sunt numai legile iubirii, ci și legile divine și fatalitatea." Dorul de moarte, consecință a damnării eului, creează, iluzoriu, un univers compensativ.

Impresionanta cultură asumată permite hermeneutului re-vizitări inspirate. De pildă, referindu-se la problematica socială a creațiilor eminesciene, Ciureanu intuiește în chip fericit corelații ideologice cu Hegel și Spencer:

"Eminescu ajunge să stabilească, la fel ca Hegel și Spencer, că formele politice au valoare locală și nu universală, că adevărul lor este relativ, că este absurd să pretindem că imităm o formă de guvernământ, născută sub un alt cer, în mijlocul altor oameni, pentru că fiecare popor trebuie să-și construiască civilizația pe

propria structură” (pp 58-59). La Eminescu sentimentul dramatic al vieții se asociază celui al tragediei poporului român, de unde și refugiul nu doar în plan oniric, ci și în trecut.

E cunoscut faptul că primele preocupări legate de natura statului corespund perioadei studiilor universitare. Eminescu concepe statul ca produs al naturii, vizând aici în descendența oniologiei schopenhaueriene ”instinctul sigur al naturii” care nu greșește. Statul e un organism viu, pentru că se creează mereu, potrivit etnopsihologiei, dar tocmai din acest motive asemănător ființei umane. Cunoaște o evoluție, dar poate să dispară când se îndreaptă pe o cale contrară naturii sale.

Analiza operei eminesciene prefigurează modelele cosmologice articulate mult mai târziu de Ioana Em Petrescu, imaginând în tușe sugestive imaginea Cezarului, a răzvrătitului ori a copilului. Natura, ca spațiu al marilor evenimente existențiale (pecum iubirea sau moartea), își asociază motive literare precum mortul frumos (femeia inger, femeia demon), al singurătății: ”un alt motiv este cel al singurătății: golul de neumplut, gustul cenușii și durerea profundă după pierderea femeii iubite” (p.87).

Înlocuind un final clasic, demersul aduce în discuție în ultimele pagini dimensiunile finitudinii în lirica eminesciană. Tonul este unul conclusiv: ”în ceea ce privește sentimentul tragic al morții, Eminescu este complex”, căci el reușește să rescrie o filosofie autohtonă, pe cea a ciobanului din Miorița, care își acceptă moartea ca pe o armonizare cu ”întregul cosmos”. Revenirea în unitatea primordială poate fi semnul unei noi cosmogonii, de ce nu?

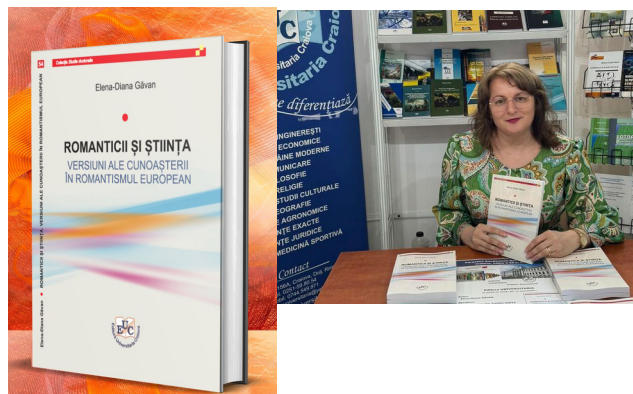
Eminescu de Petre Ciureanu, în traducerea dnei Carmen Teodora Făgețeanu rămâne demers hermeneutic încântător și convingător, potrivit deopotrivă inițiaților și neinițiaților.

SEMNAL EDITORIAL

„ROMANTICII ȘI ȘTIINȚA. VERSIUNI ALE CUNOAȘTERII ÎN ROMANTISMUL EUROPEAN”

Elena-Diana Găvan

„Scriind-o, am învățat să iubesc științele și să admir artele, m-am inițiat în mistică și în ezoterism, mi-am înțeles sinele și am călătorit în timp, într-o epocă a iubirii, acolo unde literatura, știința și pseudoștiința și-au dat mâna.”(E.G.)

„Această cercetare are ca obiect de studiu cunoașterea, iar obiectivul major al ei este prezentarea modului în care romantismul european a interacționat cu știința sau cu pseudoștiința. Setea de cunoaștere a romanticilor nu avea limite, aceștia explorând, în numele ambiției de a atinge Absolutul, nu numai vaste sectoare ale științei, ci și ungherele tenebroase ale pseudoștiinței. Grație imaginației creatoare, intuiției și rațiunii șlefuite în urma unor îndelungate studii, romanticii creează o operă care poate fi considerată numitorul comun al celor trei tipuri de cunoaștere: științifică, pseudoștiințifică și artistică.” (Editura Universitaria)

15 martie 2024

Foaietul Teatrului Național ”Marin Sorescu” din Craiova,
în cadrul Târgului de Carte Gaudeamus Radio România.

Prof.univ.dr. Catalin Ghita,
Conf.univ. dr. Roxana Andreea Ghiță,
Lect.univ.dr. Mihai Ene și Dr. Oana Băluică

POETICA

CLAUDIA
VOICULESCU

ADOLESCENȚĂ

Asudată, sfântă-nvolburare
De cireși, de versuri, de sărut,
Încrustând între „de ce?” și „oare?”
Prima certitudine de lut.

Adânciți în vechile hrisoave
Anii cei puternici încă scriu
Jurământul pe obârșii grave
Dintre Transilvania și Jiu.

Azi, cărarea dură, românească,
Mi s-a strâns în inimă ciopor
Parcă hotărâtă să-mi cinstească
Anii dragi de-atâta pur și zbor...

PARADRAMĂ

Domnule Adevăr,
Azi noapte am cules un măr
Din grădina falselor consolări...
Și l-am văzut
Pe Barbă-Cot
Că n-a îmbătrânit de tot...

Domnule Adevăr,
Prin cortina roasă
Am mai zărit la masă
Doamnele Măști și Domnii Fantome
Cerând grațiere
Pentru luna de miere...

Dar, domnule Adevăr,
De ce n-ai scos otrava din măr?
Și Barbă-Cot de ce-a albit
Fără să fi iubit?

SPOVEDANIE

Mi-e suferința, Doamne, cât o Sahară-ntreagă,
Și-o temniță mi-e gândul în care mă afund;
Am împărțit merindea cea bună din desagă
Și-aștept să-nchid cu mine al cerului rotund...

Chiar dacă-mi târcoale, în jur necunoscutul,
Mai caut picătura de apă în ulcior
Va crește și din mine încet-încet doar lutul
Și umbre și pe mine mă năpădesc și dor...

Dar sufletu-mi se scaldă într-o lumină lină,
Și limpezit mi-e ochiul când văd în jur lăstunii;
Chiar de vor fi vedenii inima mea e plină
La semnul că m-așteaptă în rândul lor străbunii.

Dar nu sunt gata încă, în coșuri n-am strâns
roade:
Să plec cu mâna goală, Părinte, nu se cade...

AȘA ȘI PLĂSMUIREA...

La ora când iubirea dintre imagini pleacă
Închide-ncet doar ochii trecuțelor minuni
Și lasă-te în lumina mai mută, mai săracă,
Precum într-o mătase ce-ascunde goliciuni...

Mereu necunoscută, adevărata moarte
Toarce-un semn de taină pe falsa epopee,
În splendida risipă vremelnică să te poarte
Pe urma mincinoasă-a vechii Dulcinee.

Clepsidră înjugată cu visele-n tulpină
Prin vămile nuntite și arse de lumină
Pecetluind doar patimi și smirnă pe făgaș,
Așa și plăsmuirea, cuprinsă în vreun cântec

Însăilându-și jocul din caierul descântec
Cheamă-nfrigurată sărutul ucigaș.

POVESTEA

Mereu urzim câte-o poveste
Și n-o mai ducem pân' la capăt...
A fost odată... nu mai este
Și nimeni nu-i să ne întoarcă...

Privim în urmă ca prin ceață
Și ni se pare că vin umbre
Iar una pare mai răzleață
De sinea noastră, în penumbre...

Și parcă voci ne împresoară
Și suntem singuri pe-un tărâm
Și printre noi, albind fugară,
Trece-o mireasmă de salcâm...

Și-ncepem iarăși o poveste...
Făpturi de ceață o ascultă
Și ne tot cheamă înspre ele
Către uitarea multă... multă...

ZBORUL CADE ÎN MINE...

Puțin câte puțin alunec în poveste,
Clipa se dilată flămând,
De departe se aud zvoniri
Ca un clinchet de clopoței prin nămeți,
Când copiii plecau la colind...

Poate sunt născociri
Sau poate doar gândul ce crește gigant
Ca un turn părăsit...

Puțin câte puțin zborul cade în mine,
Floarea de măr țipă în alb-rozaliu
Înainte de vreme, înainte de-albine...
Doar clopoțelul de-argint sună târziu,
Și nimeni n-a mai venit...

EU NING...

De cale-ntoarsă nu mai este vreme
Merindea toată s-a mâncat pe drum
În urmă n-are cine să mai cheme,
Focul a fost, acum e negru fum...

Eu scriu aceste rânduri în ascuns,
Demult ai mei s-au rătăcit de lume...
Plecătă-n urma lor, nu i-am ajuns
S-au preschimbat în ploi, în albe brume...

De-aceea carul s-a oprit din drum
Ca din porunca dreaptă-a nu știu cui;
Eu ning cu toate florile, duium,
Tămâie sfântă arde în cățui...

DE PATRIE

Cât zăbovim pe undeva, pe-aproape,
Prin transparența unei blânde cupe,
Vedem rostogolindu-se ca-n ape
Trecutele migrații de vechi trupe.

Metafore veghind doar tricolorul,
Vatra neîngenuncheatei României
Și ramura și pâinea și ulciorul
Statornicite-n pașnicele glii.

O, argintatul mioritic somn!
Vin din legende fără timp străbunii
Cu zbor de vulturi și peceți de domn
Trecând solar de granița furtunii.

Atâți eroi înmuguresc priviri
Și-atâția maci cresc testament în ode,
Că peste cruci nescrise doar iubiri
Evlavios învie din epode...

Date biografice: **Claudia Voiculescu**

Născută: 30 ianuarie 1950, în comuna Corbii-Mari, jud. Dâmbovița. Studii: Școala postliceală sanitară Fundeni (București); Școala de ghizi ONT, București; Licențiată a Facultății de Litere, Universitatea București; Absolventă a studiilor de master, Facultatea de Teologie Ortodoxă "Justinian Patriarhul" București.

Membră a: - U.S.R. (Uniunea Scriitorilor din România). Recomandări: Ana Blandiana, C.D. Zeletin, Ion Horea, Al. Baciuc, Aurelian Chivu, Ernest Verzea; S.M.S.P.R. (Societatea Medicilor Scriitori și Publiciști din România), fiind cooptată în Consiliul Național de Conducere al acesteia; PEN-român. Recomandări: Annie Bentoiu, Micaela Ghițescu; U.M.E.M. (Union Mondiale des Écrivains Médecins); S.R.I.M. (Societatea Română de Istoria Medicinii); Societatea Scriitorilor Târgovișteni; U.Z.P.R. (Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România).

Debut în poezie: 1968 în revista „Manuscrise” a Liceului nr.27, București.

Debut editorial: 1978 în „Caietul debutanților” în urma „Concursului de debut în poezie” al Editurii Albatros. Aprecierile critice la grupajul de poezii intitulat: „Jocul șotron” s-au datorat poetului Șt. Aug. Doinaș, cât și criticului literar Laurențiu Ulici. Autoare a 18 cărți.

POETICA

RODICA
CALOTA

PSALM 1

Mulțumesc, Doamne, pentru apa limpede care încă aleargă pe conducte întortocheate, să ne stingă arșița din sângele îngroșat de aditivi;

pentru soarele care ocolește relieful din beton și ajunge să ne oblojească inimile pline de vânătași;

pentru ciripitul fărâmat al vrăbiilor care încă mai scutură tufișurile de cupru;

pentru luna care încă ne mai îmbie cu miresmele ei de nichel și miere;

pentru nopțile ce se dizolvă lent, lăsând în urma lor dâre de terebentină și frăgezimi de brândușe;

pentru fluturii pe care ni i-ai cruțat, să ne coloreze lumina ochilor, chiar de băjbâie,

uneori, după nectar, pe corole de bitum;

pentru oamenii buni, care ne privesc direct din dumnezeire, chiar de am făcut mai puține lucruri pentru ei, dar și pentru cei răi, care nu-i pot ierta pe cei ce pot fi mai buni, mult mai buni decât ei;

pentru lumina cuvântului pe care ni l-ai dăruit ca hrană, sfârtecat de tancuri, afumat de întunericul iadului, dar care se strecoară și răzbește prin catran și cenușă, să ne inunde sufletul;

pentru delfinii care se zbenguie cu pungi de plastic în gură, să ne arate că iubesc oamenii, această specie ingrată, care e în stare să facă atât de mult rău celor ce nu ne-ar face asta, niciodată;

pentru hățiușul de cabluri pe care scapără trei buburuze și poposesc încă doi rotofei cărăbuși;

pentru cioturile copacilor, pipăite cu sârg de razele moi ale asfințitului;

pentru orizontul bolnav, dar încă tânăr, înfipt în spinarea unui arici necăjit, să-l ducă în slavă, prin jertfă;

pentru furnicile care încă aleargă peste mușuroaie de înflăcărați polimeri albaștrii, să ne dea lecții de arhitectură, fără fisuri și fără facturi;

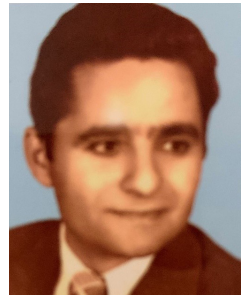
pentru universul perfect hexagonal, trasat pentru noi, când zbârnâim de ifose și

damfuri de zeități oloage, de-o albină, noi, mierea neagră de acizi, bioxid și stibină.

LAURA SEMENOV

STUDIUM

CONSTANTIN
E. UNGUREANU**Scriitori români și străini despre Constantin Brâncuși**

„Noi vom rămâne pentru vecie neconsolați, pentru că Brâncuși ne-a părăsit de două ori: o dată când a luat-o spre Apus, să-și caute norocul, pe care, de fapt, îl purta în desagă și a doua oară, acum, nu prea demult, când a fost chemat să execute niște lucrări în cer.” Marin Sorescu

Scriitorii n-au fost niște specialiști, poate cu rare excepții, ci doar niște admiratori, care l-au omagiat pe Brâncuși pentru meritele sale artistice ori și-au exprimat adeziunea lirică față de operele lui.

Urmărind un „Indice cronologic al prozei lui Alexandru Vlahuță” în „Scrieri alese”, volumul II, Ediție îngrijită de Valeriu Râpeanu, E.P.L., București, 1963, cu uimire, am constatat că cel dintâi scriitor care elogiaza arta lui Brâncuși a fost Alexandru Vlahuță și anume, „Cumînțenia pământului”, în „Universul”, an XXVIII, numărul 336, 7 decembrie 1910. Să ne amintim că același scriitor dedica un volum celui mai distins pictor român, „Pictorul Grigorescu”.

În urma cercetărilor efectuate de Barbu Brezianu și Marin Oprea, s-a constatat că un merit substanțial în a evidenția, de la început, valoarea lui Brâncuși, l-a avut revista „Lucefărul” din Sibiu, care, începând cu anul 1907, va publica cronici, articole și informații despre succesele obținute la expozițiile din București și Paris. „Lucefărul” este prima revistă, așa cum afirma directorul acesteia, Octavian C. Tăslăoanu, care reproduce câteva din operele acestui sculptor, care, ca un adevărat erou, și-a cucerit laudele străinătății”. Barbu Brezianu spune că Brâncuși, fiind prieten cu Octavian Goga, ori de câte ori venea în țară, se ducea să-l vadă. În 1938, când poetul se stinsese din viață, Brâncuși, după o scurtă escală cu avionul la Cluj, a plecat în pelerinaj la Ciucea. A promis Veturiei Goga că personal va ridica un mausoleu în cinstea bardului Ardealului, dar, amânând, soția poetului a renunțat la oferta sculptorului.

Pentru poeții avangardiști români: Ion Vinea, Ilarie Voronca, B. Fundoianu, Geo Bogza și alții,

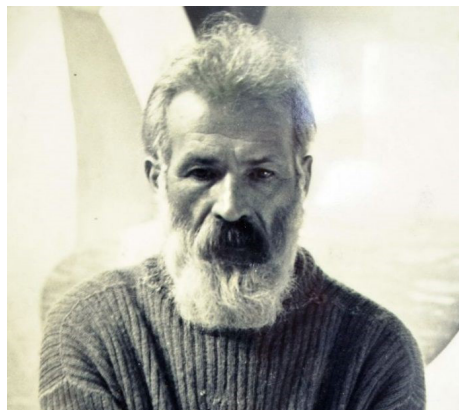
Constantin Brâncuși, Tudor Arghezi și Ion Barbu erau adevărate modele creative. Revista „Contemporanul”, apărută în perioada iunie 1922 - ianuarie 1932, redactor Ion Vinea, continuatoarea a „Contemporanului” (Iași, 1881), în 1924, devine prima revistă a avangardei românești. În același an, decembrie 1924, sprijină organizarea, la București, a unei expoziții internaționale de artă modernă, cu participarea lui Constantin Brâncuși.

Revista „Integral”, organ al mișcării moderniste din țara noastră și străinătate, apare în București, în perioada martie 1925-iulie 1927, Ilarie Voronca, printre redactori. Această revistă consacră numere speciale lui Constantin Brâncuși și Tudor

Arghezi, în care Ion Minulescu, Gala Galaction, B. Fundoianu și Ilarie Voronca comentează elogios operele celor doi mari artiști. Un asemenea omagiu adus lui Brâncuși este semnat de Ion Minulescu, în revista „Integral”, numărul 2, 1925, cu titlul „Constantin Brâncuși”. Iată câteva fragmente:

„Constantin Brâncuși, cu chipul aidoma al marelui Creator, un țăran din județul Gorj, se hotărî să îndrepte rânduiala creației divine pe care maeștrii

atâtor veacuri de înflorire artistică o copiaseră cu atâta îndemănare, că aproape o stricaseră cu desăvârșire!”. „Și iată cum, treptat, treptat, opera unui om începe să depășească, cu voință și conștiință, cadrul creației artistice profane, pentru a se confunda cu creația exemplarelor unice sau mai bine-zis cu primele entități viabile care constituie opera creației divine! Și totuși, opera lui Constantin Brâncuși este o simplă și firească îndeletnicire spirituală a unui țăran român din județul Gorj”.

Omagiul lui Ion Minulescu este însoțit de imagini din opera lui Brâncuși: „Cocoșul”, „Prințesa X”, „Domnișoara Pogany”, „Negresa albă II”, „Eva”, Constantin Brâncuși, portret-caricatură de M.H. Maxy, care asigură grafica revistei „Integral”.

Ion Vinea (I. Iovanaki), poet avangardist, scrie poezia „Pasărea măiastră”, datată 1920 și publicată în „Contemporanul”, 1925. Lucian Blaga publică în „Gândirea”, VI, numărul 2, martie 1926, „Pasărea sfântă”, încorporată în volumul „Laudă somnului”, 1929, având ca motto: „Întru-chipată în aur de sculptorul Constantin Brâncuși.” Este „o parafrază lirică a uneia din măiestrele brâncușiene” (Mircea Zăciu): „Pasăre ești? Sau un clopot prin lume purtat?/ Făptură ți-am zice, potir fără toarte,/ cântec de aur rotind/ peste spaima noastră de enigme moarte”. Versurile ce urmează sunt purtătoare de mesaj pentru noua artă: „Din văzduhul boltitelor tale amiezi/ghicești în adâncuri toate misterele./ Înălță-te fără sfârșit,/ dar să nu ne descoperi niciodată ce vezi”.

La tinerete, Brâncuși a fost bun prieten cu Tudor Arghezi și cu pictorul N. Dărăscu. Tudor Arghezi scrie în 1914 un omagiu dedicat „Omului de la Hobița”: „...dintr-un atelier multă vreme sărac, arunca din când în când pe fereastră câte un bolovan scobit, care, ciudat, începe îndată să umble și să impresioneze, ca o ființă vie.”

Geo Bogza i-a închinat lui Constantin Brâncuși un minunat poem, scris în stilul său obișnuit:

„S-a născut la Hobița în 1876.

Tăind piatra și lemnul cu mâinile lui de țăran din Gorj, el a deschis artei și spiritului omenesc poarta unui nou univers.

El este mai mult decât un sculptor, este un profet.

Tăind piatra și lemnul cu mâinile lui de țăran din Gorj, el a impus materiei fluiditatea spiritului.

El este mai mult decât un profet, este un artist de geniu.

Tăind piatra și lemnul cu liniștea sufletească și înțelepciunea unui lung șir de strămoși, el a mers direct la esențe, la expresivitatea formelor primordiale, la sâmburii vieții și ai cosmosului.

El este mai mult decât un artist de geniu, este un vizionar.

Tăind piatra și lemnul cu mâinile lui de țăran din Gorj, el a descătușat din miezul materiei zborul unic al pasiunii măiestre.

El este mai mult decât un sculptor, este un profet.

Tăind piatra și lemnul ca mâinile lui de țăran din Gorj, el a descătușat din miezul materiei Coloana fără sfârșit, geometrie și ritm al infinitului.

El este mai mult decât un profet, este un artist de geniu.

Tăind piatra și lemnul cu mâinile lui de țăran din Gorj, cutezător întotdeauna și niciodată încercat de oroare, el a îmbogățit muzeele lumii și cerul ce se boltește deasupra pământului cu opere ce prevestesc filosofia și arta viitorului.

El este mai mult decât un artist de geniu, este un vizionar.

Tăind piatra și lemnul cu mâinile lui de țăran din Gorj, el a impus materiei fluiditatea spiritului, a descătușat din miezul ei fierbinte Pasărea măiastră și Co-

loana fără sfârșit, a deschis artei și spiritului omenesc poarta unui nou univers.

El este mai mult decât un sculptor, mai mult decât un profet, mai mult decât un artist de geniu. Este un Demiurg.

S-a născut la Hobița în 1876 și nu va muri niciodată”

În critica literară, s-au găsit unele apropieri între creațiile lui Constantin Brâncuși și poezia „Oul dogmatic” a lui Ion Barbu: „Viziunea barbiană a increatului capătă o deplină conturare artistică în „Oul dogmatic”, poem ce posedă tulburătoare similitudini cu sculpturile lui Brâncuși, „Începutul lumii” și „Nou-născutul” (Basarab Nicolescu, „Ion Barbu: Cosmologia Jocului Secund”, E.P.L., București 1968). „Oul dogmatic” simbol al Creației, imaginea eternă a increatului, „Făcut e să-l privim la soare”, să aflăm dacă e capabil de „nuntire” sau rămâne pentru eternitate în ipostaza de increat. Dar poate fi, în același timp, „Palat de nuntă și cavou”, adică posedă potențial viața, dar și moartea, în situația „nenuntirii”. Oul se afla la izvorul Creației la scară macrocosmică. Cosmogoniile originare susțin nașterea mitică a Universului dintr-un Ou.

Petre Pandrea, unul dintre cei mai distinși avocați din toate timpurile, a fost un apropiat al lui Constantin Brâncuși: „Și eu am fost în Arcadia lui Brâncuși. L-am cunoscut personal la Paris și București, am stat la lungi taifasuri sub vraja mării personalității artistice și filosof al vieții. Ne despărțeau 28 de ani”. Brâncuși i se adresa cu apelativul „nepoate”, iar Petre Pandrea cu „neică”. Petre Pandrea deținea 40 de epistole brâncușiene scrise în limba franceză, în care tratează probleme de etică și filosofie. Publică „Brâncuși. Amintiri și exegeze”, Editura Meridiane, 1967, a doua ediție postumă, Editura Meridiane, 1976.

Și Mircea Eliade a fost atras de personalitatea fascinantă a sculptorului român. A făcut comentarii referitoare la piatră, la capacitatea sculptorului de a transfigura piatra, „de a-i aboli materialitatea, greutatea, pentru a ne arăta cum se urcă și zboară, ca în Pasărea Măiastră” (Adrian Marino). În mintea lui Mircea Eliade, s-a născut ideea de a scrie despre „Coloana cerului”, în folclorul românesc și în concepțiile megalitice, în același timp, despre „Coloana nesfârșită” a lui Brâncuși care este un „Axis Mundi”, un Stâlp cosmic. „Coloana” este „fără sfârșit”, deoarece simbolizează „ascensiunea ca transcendență a condiției umane”. Aceste idei stau la baza piesei „Coloana”, despre care a apărut recent un extins comentariu al distinsului profesor și scriitor, Zenovie Cârlogea, în paginile cotidianului „Gorjeanul”.

Două remarcabile personalități ale literaturii și culturii române, Eugen Jebeleanu și soția sa, Florica Cordescu, graficiană și pictoriță, au avut rarul privilegiu de a-l vedea pe Brâncuși, în toamna anului 1956, cu cinci luni înaintea morții.

Imaginea lui Brâncuși, atins de bătrânețe și de suferințele bolii, a fost immortalizată în desenele Floricăi Cordescu. Cuvintele poetului, rostite cu pioșenie, întăresc impresia formată la întâlnirea cu renumitul sculptor, cunoscut prin simplitatea și omenia lui: „L-am regăsit la Paris, într-un fel de magazie pe săracul, săracul miliardar. El, care îmbogățise de 2000 de ani sau poate mai demult, nu numai Patria mea, nu numai planeta noastră, ci Universul întreg, într-o magazie. Și nu-mi vorbea în esperanto, ci românește. Și era bătrân, și era bolnav, dar cât de vesel! Și obrazul meu, rușinat și pentru alții, s-a înfundat în zăpezile curate ale bărbii lui, și el m-a strâns tare, tare la piept, și sufletul lui tot vesel. Neschimbat. Ca totdeauna!”

Jean Negulescu, un craiovean, era trimis de tatăl său la Paris, pentru studii economice, dar, nerespectând sfatul acestuia, nu mai primește bani și, în această situație, este nevoit să presteze munci similare cu ale lui Brâncuși. În aceste circumstanțe, îl cunoaște pe gorjeanul Brâncuși, pe care îl vizitează în repetate rânduri și nu de puține ori prânzește cu celebrul sculptor. Prin intermediul lui, face cunoștință cu artiști ai avangardei, apropiați ai lui Brâncuși.

Jean Negulescu pleacă în America, unde desfășoară o carieră cinematografică, ca regizor, scenarist și producător de film, intrând în istoria cinematografului mondial. A scris o carte, „Drum printre stele”, 1984, tradusă și în românește, în care consacră un capitol lui Constantin Brâncuși.

Marin Sorescu publică un microeseu, în volumul „Insomnii”, Editura Albatros, 1971, din care cităm: „La intrarea în opera lui Brâncuși ar trebui o răzătoare să te ștergi pe picioare de toate legendele pe care le-ai auzit despre el. Iar ieșind, să te speli pe mâini de păcatul profanării și să taci!” „... dacă pui Coccoșii, Păsările și Coloanele laolaltă, îți iese o pădure măiastră, fermecată, de lemn, de bronz, piatră, ca pădurile din basme”. Nu putea lipsi din „catrenul” lui Nichita Stănescu, Brâncuși: „Cel mai frumos catren pe care aș putea să-l scriu vreodată este:

Eminescu,
Grigorescu,
Enescu,
Brâncuși.”

Cu ocazia Centenarului „Brâncuși”, 1976, revista „Tribuna”, redactor-șef, Dumitru Radu Popescu, și redactori responsabili, Negoită Irimie și Constantin Zărnescu, a editat un almanah, în care, pe lângă studii aparținând, de regulă, unor specialiști, cuprinde și poezii inspirate din opera lui Brâncuși, semnate de: Victor Felea, Vasile Niculescu, Alexandru Căprariu, Adrian Popescu, Bazil Gruia, Mircea M. Pop și alții.

Și Gorjul nu duce lipsă de personalități ilustre care să crească numărul brâncușologilor, așa cum este profesorul universitar Ion Mocioi, doctor

în Estetică, care și-a consacrat o mare parte din viața studierii vieții și operei lui Brâncuși. Domniei Sale i se alătură profesorul dr. Zenovie Cârlușea, istoric și critic literar, care, de asemenea, a scris nenumărate studii despre Brâncuși, iar în cartea „Lythiada”, dedicată „epocii sculpturale brâncușiene”, Editura Măiastra, Târgu-Jiu, 2014, își exprimă atașamentul liric față de marele sculptor. De la distinsul cărturar, Dumitru Dănău, un brâncușiofil, reținem două cărți dedicate lui Brâncuși: „De la Piatra de hotar” din neolitic la „Piatra de hotar” a lui Constantin Brâncuși, Editura Măiastra, Târgu-Jiu, 2012, și „Demiurgul”, Editura Măiastra, Târgu-Jiu, 2013, ultima, în colaborare cu Aurelia Găvănescu. Cărțile sunt bogat ilustrate cu portrete și imagini din opera lui Brâncuși și conțin creații poetice aparținând celor doi, din care reținem poezia „Dați-mi o idee, dați-mi o pasăre”, de Dumitru Dănău: „Dați-mi o idee/S-o fac să zboare,/precum Măiastra/dincolo de sine,/dincolo de dor/orice idee fiind/o pasare în zbor/în infinitul/altor idei!... Similitudini între Eminescu și Brâncuși, evidențiate în diferite studii, reprezintă surse de inspirație pentru poeta Aurelia Găvănescu: „Un Luceafăr și-un Titan/În adâncă plecăciune,/Scriu-sculptează-intonând/o superbă „Rugăciune”. O altă poezie sugerează izvoarele de inspirație ale creației brâncușiene: „Drumul artei și-l găsește în al patriei izvor,/ Între furci și flori cioplite pe al caselor pridvor,/ În ciomagul ciobănesc încrustat/ Ce l-a dus cu el în lume- pe al vremilor hucaeg!”

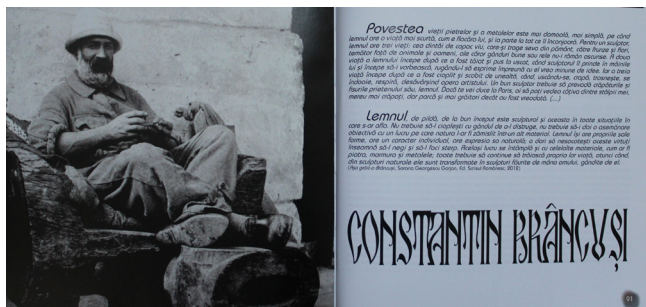
Dintre scriitorii străini, îl amintim, în primul rând, pe romancierul româno-american, Peter Neagoe, ardelean la origine. Cei doi se cunosc la Academia de Arte Frumoase din București, prietenia lor continuă în voiajul de studii, ca „păsări călătoare” până la München. Peter Neagoe se stabilește în America, revine la Paris în 1926, îl revede pe Brâncuși, rămânând prieteni pentru toată viața. Acesta scrie romanul „Sfântul din Montparnasse”, în care prezintă cronologic o biografie romanțată. Realitatea bazată pe aspecte faptice, documentare și pe convorbirile cu Brâncuși se împletește cu ficțiunea, având ca fundament prietenia celor doi, cu durata de peste o jumătate de secol.

James Joyce (1882-1941), irlandez la origine, autorul romanului modern „Ulisse”, a fost prietenul lui Brâncuși timp de 16 ani, prietenia având la bază unele afinități evidențiate de Petre Pandrea: emigranți voluntari, nu pecuniari, singurătatea, „înrădăcînările indelebile” în solul țării lor de baștină, Irlanda și România. „Marile mișcări, spune James Joyce, în „Ulisse”, care declanșează revoluțiile spiritului, nasc din visurile și viziunile unui cioban de pe coline, pentru care pământul nu e un câmp de exploatare, ci o mamă vie” („Cumințenia pământului”). James Joyce îl introduce și pe Ezra Pound, poet modern

și eseist american, în intimitatea lui Brâncuși, pe care îl admira în eseuri ditirambice. Acest poet și teoretician al avangardei, imediat după moartea lui Brâncuși, exilat în Italia, scria: „Brâncuși mi s-a părut un sfânt./El este primul/Pe lista mea a valorilor.”

Paul Morand, căsătorit cu principesa româncă, Elena Șuțu, fost ministru plenipotențiar al Franței la București, scriitor de prestigiu internațional, prefațatorul „Catalogului” cu operele lui Brâncuși, contribuie din plin la promovarea artei sculptorului pe plan internațional, lui i se alătură principesele române de la Paris, Ana de Noailles, Marta Bibescu și Elena Văcărescu, factori decisivi în această privință. Previțiunea lui Paul Morand s-a împlinit: „Operele lui Brâncuși vor împodobi piețele lumii întregi.”

Încheiem cu versurile lui Mircea M. Pop din poezia „Omagiu”: „Constantin Brâncuși n-a murit/Constantin Brâncuși trăiește/l-am văzut șezând gânditor la o masă/la care toți sorbeau tăcerea/și o simțeau în oase și sânge/cum îi inundă vie,/l-am văzut lângă o poartă/oltenească cu doi tineri ce se sărutau./contopind în sărutul lor cast și cald/toată dragostea lumii,/urcând l-am întâlnit pe o coloană/a recunoștinței sau a aspirației/în susul sus, spre cer/ sau poate/ dincolo de cer”.

Album fotografic: „STĂLPII - arhetipuri în arta brâncușiană”, reeditat în 2023, de Biblioteca Județeană „Christian Tell” Gorj, completat cu traducerea a textelor în italiană și spaniolă, adăugate la cele în engleză și franceză. Fotografii ale stâlpilor și detaliilor simbolice: regretatul artist fotograf **Vasile Pleșa** și Viorel Surdoiu.

LUCIAN BLAGA

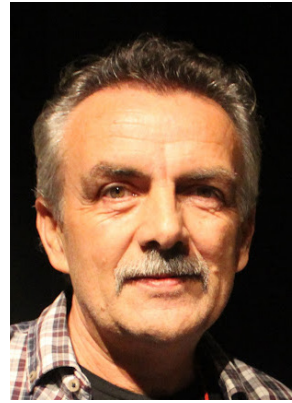
PASĂREA SFÂNTĂ

Întruchipată în aur de
sculptorul C. Brâncuși

În vântul de nimeni stârnit
hieratic Orionul te binecuvântă,
lăcrimându-și deasupra ta
geometria înaltă și sfântă.
Ai trăit cândva în funduri de mare
și focul solar l-ai ocolit pe de-aproape.
În păduri plutitoare-ai strigat
prelung deasupra întâielor ape.
Pasăre ești? Sau un clopot prin lume purtat?
Făptură ți-am zice, potir fără toarte,
cântec de aur rotind
peste spaima noastră de enigme moarte.
Dănuind în tenebre ca în povești
cu fluier părelnic de vânt
cânți celor ce somnul și-l beau
din macii negri de subt pământ.
Fosfor cojit de pe vechi oseminte
ne pare lumina din ochii tăi verzi.
Ascultând revelații fără cuvinte
subt iarba cerului zborul ți-l pierzi.
Din văzduhul boltitelor tale amiezi
ghicești în adâncuri toate misterele.
Înaltă-te fără sfârșit,
dar să nu ne descoperi niciodată ce vezi.

Expoziția
„Brâncuși: surse românești și perspective universale”,
Timișoara, 2023 -2024

VIOREL
SURDOIU

UN PELERINAJ CĂTRE CUNOAȘTERE ȘI ÎNȚELEGERE

Un memorandum liric în care se fac și se desfac nevinovatele ipostaze ale naturii și prea destinarea într-o dragoste, ca act pentru cele ale zidirii omului în sine, în inima ca o clepsidră ce stă mărturie „post factum” la „Gânduri, patimi, sângerări și prăbușiri din mit”. Andrei Vede, cel pentru care Zeul dintr-un alt verset l-a dăruit cu o perfectă pacoste - Rosti sentința lui râzând: „Să fie dragoste!”, s-a supus cu plăcere acestei meniri, acestei călătorii în aflarea Dulcineei și și-a luat drept scutier „la guitarra” – tovarăș de nădejde să-i țină de urât și de frumos în pelerinajul său de „Poet de lună plină”.

„Privesc cum viața își atinge-n pasul ei zenitul/ Și înțeleg că anotimpul ei e infinitul.”- declară autorul, în poezia Natura Æterna, ispitit prin privire de lumea din afară, care își dezvăluie status quo-ul ca un dat cu manifestări traduse senzorial de lumină și sunet: ... Privesc cu jind spre-un câmp cu flori când vântul nu mai tace/ Și-ascult în graiul ierbii vechi poeme și balade./ Aud și păsări cum în simfonii știu să se joace/ Și văd... O, văd lumini cum se revarsă în cascade... Fin observator al imaginii și al sunetului, Andrei, născut într-o zodie predestinată creației și renașterii, două elemente caracteriale ce se dezvăluie și în versurile din acest volum descriind drumul existențial al unui om, încercă, în pelerinajul către cunoaștere și înțelegere, ispititorul plan metafizic ce poate fi deslușit doar cu o zgândărire a sorții cu ambițioase intruziuni vibratorii - Hai! Atinge-n taină orice clapă vrei;/ Cântă nemuririi simfonia ei! – așa cum, încă din începutul volumului se îndeamnă, se îndeamnă.

Se poate vorbi de inspirație, în acest demers poetic, din dublă perspectivă – mai întâi aducând în discuție instrumentul care-i însoțește călătoria

herculeană și eterică, chitara (în mod paradoxal, poate) este cea care-l acordează și încordează, cumva, ca în legenda lui Arthur și a cavalerilor mesei rotunde unde se spune că Zeița Inspirației i-a dăruit lui Merlin o harpă fermecată cu ajutorul căreia prin cântec și-a înfrânt dușmanii, aici - temerile, timpul... . Apoi, putem să înțelegem că versurile, care acompaniază trăirea/trăirile lui

Andrei, sunt precum runele - tălmăcitoare de timp și dragoste (două din temele predilecte) ale unui... prinț închis în timpul mitic/ Al unui spațiu paralel. (Castel Omega). Inspirația, ca stare de tensiune creatoare, se revelează în meditații precum poezia „Diferiți”: Alb și negru se îmbină-n mintea mea./ Gri se pierde-n pași adânci, în urma ta./ Eu rămân un gând, un rest stingher de stea... sau în „Bătrânul de lumină”: ... În mâini ținea o carte. O citea cu ochii lui de zid/ Și rându-rile-i se vedeau în chip și-n licărire./ Simțeam c-o fericire mută sufletu-i

de-a ști avid/ Și mă-ntrebam de-i Timpul-Zeu, căzut din nemurire.

Nu am cum să nu trec mai departe de poeziile din acest volum și să mă întorc la firea - firescul (cum era normal să fie) pe care-l poartă - la numele împluternicit de verb, care îi este cu predestinare, de aceea, fără să fie o forțare semantică, amintesc de culegerea de texte originare din Vechea Indie – Vedele, sunt numite „śruti” („ceea ce se aude”), prin urmare Andrei aude și vede într-un fel anume, ca un bard, cu ochiul și cu inima, și ne povestește despre acestea toate cu rostirea-i lirică despre Triumf... Înfruntând pustiul zilelor, mânat de-un aprig vis,/ Port o platoșă ce pana mi-a turnat-o dintr-un vers. Andrei Vede își conturează încet menirea de tămăduitor al ființei cu lecurile medicale, sonore și lirice.

POET DE LUNĂ PLINĂ

ANDREI-DUMITRU VEDE

Editura MĂȘTRA, Târgu-Jiu
2023

ANDREI
VEDE

SCRIJELIRE PE UN ZID

La ceas de noapte, neștiutu-mi temnicer
Ce veșnic stă de veghe la celula mea
Îmi vără pe sub ușa dumaticat de cer
Amestecat cu lacrimă și miez de stea.

Pesemne că un soi de milă l-a pătruns
De-mi lasă gândul să se umple de lumini.
De mi-ar seca veninul inimii ascuns
De patimă, aș prinde-n ceruri rădăcini

VOIAJ

Ne uitase Dumnezeu în cel din urmă din vagoane.
În compartiment eram doar eu și steaua mea.
Am fugit în vis din viața asta plină de consoane,
Întorcându-ne spre-un "A"
în care lumea nu credea.

Noaptea ne împinge spre un pod ce trece printre
stele,
Străpungând intrarea templului Presentului
casant,
Să ne-arunce numele în foc și să scăpăm de ele;
Ne întoarcem dintr-un "Z" ce s-a născut cândva-n
neant.

Timpul alerga urcând pe munți, sărind
peste bulboane
Și călcând pe urma scrisă-n piatra pașilor de zeu;
Ne uitase Dumnezeu în cel din urmă din vagoane,
În compartimentul neuitării – numai tu și eu.

EPISTOLA

Simțea că-mbătrânea cu fiecare rând nescris;
Penița îi rămase mută ca un antic zeu
Și nu-i mai așternea pe ciorne-al gândului abis,
Nici tainele din sufletu-i de amintire greu,

Încât se ridică proptindu-se în al său vis,
Se tolăni și începu a trage din lulea,
Lăsându-i Timpului epistola spre Paradis
În care își vărsase dorul miezului de stea

SACAGIII

Cară sacagiii, cară apă în căldări de stele.
Poartă-n ele visurile neștiute ale zării
Și pe fundul lor adună ale lumii patimi grele,
Decantate-n veacuri lungi de surdul vuiet
al uitării.

Se îneacă-n apa ce o cară binele și răul
Și cu ea se spală mut în zori frumosul și urâtul;
Ține-n ea iubirea tainică ce-o poartă-n el flăcăul
Pentru mândra lui când noaptea îi sărută tandru
gâtul.

Iară ei, uitații sacagii, umblând stingheri
prin lume,
Cară nevăzuți visarea pân' ce soarele apune.
Neavând răgazul lumii simple, neavând un nume,
Cară în sacale apa vieții cu a sa genune.

CASTELAN

Am înălțat în viața mea castele `nalte de nisip
Ce-n taina nopții le-am dorit a fi palate
de cleștar.
Erau ca niște monumente pentru visuri fără chip
La care patima-mi duceam de jertfă ca pentru un
altar.

Dar valuri reci veneau și le topeau spre zori
în infinit,
De-apoi în Lethe mai spălam pe-ascuns spre
sear-o lacrimă.
În timp, ruinele-au lăsat o groapă în nemărginit
Și-n ea un turn ce l-am furat și l-am zidit în
inimă.

Versuri din volumul POET DE LUNĂ PLINĂ,
Editura Maiastra, 2023

POETICA

IOANA
MONICA
RĂSCOL

1.
Îmi pun pantofii de balerină
Din recuzita pentru scenarii imagine
Și alunec pe spatele tău,
Ca într-un paradis pierdut.
Ia-ți pălăria neagră din fetru
Și hai să dăm apă la elefanți
Din scoici ce cântă la pian!
Să alergăm pe câmpurile albastre
Cu flori mici, mici, de nu-mă-uita.
Agață-te de fundele roz
Ce-mi flutură prin cozile lungi până la soare
Și hai să ne jucăm cu cerul
Care ne zâmbește printre degete.
Miroase a fistic crud
Și o muzică stranie de circ
Ne cheamă la un spectacol restrâns
În care protagoniștii sunt perechi de păpuși
Cusute una în spatele celeilalte .
Mă privești vlăguit și începe să plouă
torențial,
Îmi dau jos balerinii albi
Și încep să alerg goală pe pieptul tău.
Prinde-mă, îți zic!

5.
Îmi iau umbrela și mă înalț
Ca Mary Poppins
Deasupra gândurilor mele.
Ce bine e să miroși a pescaruș,
Să muști din nori și să înceapa ploaia.
Să calci pământul în picioare
În timp ce-n loc de trup
Porți soare.

7.
Mirosul de mai
Are un gust din ce în ce mai irizat.
Sub panglicile de salcâm
Nici aerul urban nu mă mai strânge
Și râuri de zmeura îmi gâdilă
Mersul de adult stingherit.
Sub unduirile lor transparente
Fulgi mărunți se topesc
Ca mainile tale, vara
Pe bluza mea de in trandafirie.
Mirosul alb de miere și lichior
Îmi plimbă pașii fantomatici
În locuri calde care mor
La prima scuturare de ciorchine.

LAURA SEMENOV

10.
 Delfinii se joacă șotronul pe cer
 Dintr-o băltoacă în alta și
 sar stropi de lapte
 direct în ceașca de cafea.
 De la fereastra mea
 spectacol în aer liber
 Iar ei se gudură
 Ca niște cațeluși cu blana moale
 Când știu că sunt priviți.
 Din când în când,
 Leagă soarele la ochi
 Cu panglici moi de nor
 Și nu îl dezleagă decât
 După o ploaie caldă de vară.

14.
 Laptele prins de oală
 Miroase a copil dezăpezit.
 Azi mi s-au copt toate păsările din inimă
 Și se odihnesc pe linia palmei tale
 Ca niște acrobați ajunși la capatul numărului.
 Pacea mea sau pacea întâielor zăpezi,
 Când mă cuprinzi între ramuri
 Toti pițigoi albaștri încep să cânte.
 Ai aprins florile de iasomie
 din gradina noastră de iarnă
 Ca pe niște bețișoare japoneze
 Și le-ai lăsat apoi să se prelingă.
 Îmi las domol capul pe spate
 La streășina genelor tale albe
 Și-aștept să ne-nflorească merii.

LAURA SEMENOV

19.
 Primii pași ne înfloresc
 Pe hârtia cerului de primăvară.
 Dimineața ,melcii șoptesc alfabetul
 Iar tu modelezi păpădia în palme
 Când eu îți spun că vreau vată pe băț.
 Unii spun că magia nu există
 Dar noi ne-ncercăm
 Aripile de fluture, în fiecare zi.
 Strângem buchețele de poveste
 De care ne bucurăm ca pământeni
 Seara, la gura caldă a ceaiului:
 O linguriță cu lumină de liliac ,
 O petală de magnolie roșie în obraji,
 O inimă de iepure resemnat
 într-un târg închipuit de duminică,
 O sută una de pisici de lemn
 ce așteaptă și ele un Gepetto al lor
 în timp ce mainile tale schițează pe hârtii
 Ultima coadă de vulpe,
 Ultimul gând dintr-o zi.

32.
 Singurătatea oamenilor și a păsărilor
 Se vede în cerul de Toamnă.
 Pământul miroase a busuioc și a roșii coapte
 Iar tinerețea e prinsă între rame.
 Mantra lui Septembrie e înțelepciunea
 Că tot ce cade se transformă.
 În pulbere de stele ne afundăm tăpile
 Laolaltă cu pisicile de mohair.
 Soarele adunat în palmele mamei
 A înflorit iar crizantemele
 Și ține pâinea mereu caldă.
 Timpul veștejește copiii
 Și-i transformă în fotolii de lemn.
 Ne ascundem vulnerabilitățile
 Ca imperfecțiunile sub fața de masă
 Împletim fire de vânt cu fire de soare
 Și lăsăm apusul sa ne tocească picioarele.

31.
 Ochii văd prin inimă
 Așa cum ziua de azi reflectează prin cea de ieri.
 Tot ce e mic se rupe din ceva mare asemeni
 păsărilor și cerului.
 Privim cu uimire din înaltul sufletului
 în înaltul boltei și ni se înroșesc obraji de
 ventriloc .
 Adăugăm în traista vieții suveniruri ușoare
 să nu ne doară mersul.
 Între cer și pământ suntem noi,
 miezul care se coace,
 fructul cules de îngeri.

PROZA
TINERETIIAlicia
Lăcătușu

Rece și sărat

Un croissant, rece, o ceașcă de ceai, rece, felia de pâine cu unt sărat rămasă de ieri. Mă uit, rece, la toate și aștept...

E dimineață... 13 ore de când nu mai știu nimic de tata, îl aștept să coboare din dormitor. Îmi este dor chiar și de momentul în care vine la masă și mă necăjește că nu mi-am făcut patul sau că apa pe care o beau este prea rece.

Fără poftă de mâncare, merg pentru a treia oară la ușa dormitorului. Îmi izbesc palma repetat și violent de ușă... Se așterne o tăcere asurzitoare... Când mă îndepărtez de ușă, hotărâsc, pentru prima dată în 15 ani, să intru în camera în care mi s-a spus clar și ferm că nu am voie, deoarece acolo este biroul tatei. Deschid ușa și cu un scârțâit în urma mea intru și găsesc un birou impunător.

E plin de foi. Zăresc un plic pe care scrisul caligrafic al tatei scrie „Pentru fiica mea”.

În plic este o foaie pe care sunt scrise trei rânduri. Pe primele două rânduri se înșiruie o ecuație, iar pe al treilea rând „Viață după moarte”. Mai scotocesc printre hârtiile de pe birou, dar tot ce găsesc este aceeași ecuație rezolvată de sute de ori, dar niciodată terminată complet. Și numele mamei scris obsesiv pe foile toate. Mama murise acum 7 ani. Și tata credea că poate trece dincolo, la ea. Matematic....fizic...sufletește... O nebulie am zis mai demult. Acum realizez că a făcut-o. Visa demult să o poată revedea pe mama. Și eu am sperat un timp, apoi am renunțat la idee. M-am complăcut în viața adolescentină, cu nopți pierdute pe net, cu discuții puerile despre viitor...

Mă întind supărată și extenuată pe fotoliul înalt ca un jilț. Altădată aș fi fost în culmea fericirii să îl văd măcar. Spațiul tatei e acum spațiul meu. Și tata? De 13 ore îl aștept să vină. Ochii îmi cad pe o agendă pe care era inscripționat infinitul. Jurnalul tatei. Îl răsfoiesc încet, ca și când nu aș vrea să îl stric. Catifeaua fotoliului e moale și caldă. Dintr-odată o lumină puternică mă lovește când ridic capul din jurnal.

Este din nou dimineață.

Infinitul se desface și devine un șarpe ce se încolăcește pe brațul meu stâng. Peretele dispare

și pot vedea pădurea. Este cea mai deasă pădure pe care am văzut-o vreodată. Mă sperie această pădure. Lumina dimineții îmi flutură culorile curcubeului prin fața ochilor. Mă opresc lângă un copac cu crengile simetrice. Copacul perfect... Frunzele de desfac și văd în ele imagini ale copilăriei mele cu mama și tata. Fericirea mea... de altădată. Șarpele mă strânge puternic de mână.

Îl aud pe tata râzând. Nu l-am mai auzit demult. Uitasem râsul lui. O văd pe mama. Râde. Mă privește și simt mângâierea ei pe obraz, apoi îmi dă părul de pe frunte ușor, spre ureche. E vie. E caldă.

Plâng și lacrimile sunt sărate. Plâng de bucurie. Suntem împreună. Fericți.

Adie vântul. Dispare mama, tata nu mai râde... iar crengile copacului se apleacă rătăcioase spre mine. Mă strânge copacul în brațe. Sau e șarpele?

Mușc din felia cu unt sărat. Sunt lacrimile mele... Ceaiul e rece...

Aștept de 13 ore să apară tata.

Clasa a IX-a A,
Liceul Teoretic Novaci, Gorj
(Prof. Popica Mădălina)

Adrian Constantin
PopescuAdevărul, între veghe
și vis...

Totul a început într-o dimineață, în timp ce făceam ordine prin casă, împreună cu părinții mei, fiindcă urma să avem musafiri. Mama m-a rugat să duc câteva cutii cu lucruri vechi în pod, iar în timp ce căutam un loc potrivit unde să le pot pune, am dat de o altă cutie. Aceasta avea ceva scris pe ea și părea neatinsă de ani buni. Am lăsat restul lucrurilor jos, toată atenția mea fiind îndreptată înspre cutia misterioasă. Simțeam o oarecare frică de a vedea ce se află în ea, așadar am ales să o duc în camera mea și să

o deschid după cină.

Odată cu venirea serii, m-am retras în camera mea și am luat din nou în mâini cutia misterioasă. Aceasta părea foarte fragilă, deși era destul de grea. Am suflat ușor praful ce o învăluia de ani buni și, astfel, am putut să citesc ce scria pe capac. Era un scris de mână, puțin dezordonat, iar din cauza vechimii, destul de șters. După câteva clipe, mi-am dat seama că era vorba de un nume: "Arthur Cassian". M-am gândit ceva timp, dar nu cunoșteam pe nimeni care să se fi numit așa. Inevitabil, a urmat și deschiderea cutiei. Înăuntru se aflau, spre surprinderea mea, niște poze vechi, destul de neclare, care înfățișau un bebeluș împreună cu o femeie. Am presupus că era vorba de mama copilului. Am pus pozele lângă mine și am observat obiectul ce făcea cutia grea: era un ceas de buzunar.

Acesta era setat la ora 00:00.

Dezamăgit că nu am găsit nimic interesant în cutie, m-am dus la culcare, lăsând ceasul și pozele pe noptieră. Inevitabil, somnul profund m-a ancorat spre o stare de visare. Se făcea că eram într-o casă, unde totul părea vechi. Eram îmbrăcat foarte ciudat și aveam la mine doar un lucru, un ceas de buzunar, oprit la ora 00:30.

M-am trezit speriat și m-am uitat la ceasul de perete. Era chiar 00:30. Somnul îmi dispăruse. Dintr-odată, în casă a intrat o femeie și un bărbat. Am recunoscut instantaneu chipul femeii, era chiar mama copilului din pozele văzute cu ceva timp în urmă. Deodată, aceștia au început să se certe. Atmosfera era foarte încărcată, însă niciunul nu părea să mă fi văzut. Indirect, am asistat la toată cearta. Îmi era frică. Într-un final, bărbatul a plecat din casă, devastând totul în calea lui, iar femeia a rămas singură, plângând.

La scurt timp, am adormit din nou, speriat. Înspre dimineață, când m-am trezit, aveam o senzație ciudată. Nu-mi dădeam seama dacă cele întâmplate au fost închipuri sau chiar s-au petrecut cu adevărat. M-am uitat la lucrurile de pe noptieră și am rămas încremenit. Ceasul de buzunar arăta aceeași oră, însă pozele se schimbaseră, erau mult mai clare.

Toată ziua am stat pe gânduri, în camera mea. Îmi veneau în minte fel de fel de întrebări: Cine sunt cei din poze? Are visul meu vreo legătură cu realitatea în care trăiesc? Eram prea confuz... Am vrut să arunc ceasul și pozele însă, cu siguranță, ardeam de nerăbdare să găsesc răspunsuri. M-am liniștit, gândindu-mă că singurul indiciu pe care îl puteam primi era tot prin intermediul unui vis. Așadar, am așteptat până seara. Am adormit foarte greu, iar gândurile mele erau amestecate. Se făcea că eram într-un spital și că femeia din poze vorbea cu un medic. Părea foarte tristă. Deodată, am scos ceasul din buzunar. Arăta ora 00:45.

Când am ridicat privirea, nu mai eram în același spațiu, ci mă aflam în casa femeii din poze. Părea că stătea pe canapea și număra niște bani. Uitându-mă atent la ea, am rămas surprins, fiindcă era însărcinată. Într-un final, a început să plângă din nou. Am încercat să mă apropiu de canapea, însă imediat ceasul de buzunar a început să facă un zgomot straniu. M-am uitat la el, iar când am ridicat din nou privirea, am constatat că mă aflam în exterior, în curtea din față. După câteva momente, femeia apare din nou, însă nu era singură, avea cu ea un bebeluș, copilul ei nou-născut. M-am uitat din nou la ceas, arăta 00:55. Deodată, mă aflam din nou într-un alt loc. De data aceasta, mi se părea neașteptat de cunoscut, căci era chiar ușa de la intrarea casei mele. Femeia reapare împreună cu copilul, care plângea fără încetare. Într-o clipă, ceasul se mistuie sub o flacără puternică, scoțând din nou aceleași sunete stranii. Încerc să mă concentrez la femeia din poze, care suspina adânc. O văd cum își lasă copilul la intrarea casei mele, împreună cu o cutie.

M-am trezit instantaneu, căci plângeam neîncetat. Mi-am dat seama că acea cutie era identică cu cea găsită de mine în pod, cu ceasul de buzunar și pozele. În acel moment, am realizat că eu eram copilul femeii. Eu eram Arthur. M-am uitat din nou la lucrurile din cutie. Pozele erau acum ca și noi, iar ceasul arăta ora 1:00. Era crăpat și ars.

Nu am ieșit din camera mea toată ziua. Seara, după ce s-au întors de la muncă, părinții mei m-au găsit în cameră, împreună cu cutia care îmi aparținea. „Mama” a început să plângă și, cu durere în suflet, mi-a spus adevărul. Nu eram fiul lor, Raymond, ci eram Arthur.

„Arthur Cassian”...

Clasa a X-a A, Liceul Teoretic Novaci, Gorj
Profesor îndrumător: Firu Iuliana

Elena-Mihaela
Popescu

Dor

După-amiază rece de noiembrie în casa bunicii. Picurii mărunți de ploaie lovesc fereastra. O gânganie roșie și rotundă, cât o sămânță, se așează pe umedul pervaz. Lovește geamul, provocând ecouri subțiri, așa că deschid să poată intra. Trupul îi e firav și mic, mic cât o picătură de rouă. Las fereastra deschisă. Intră cu mult curaj în camera mea și pare că privim împreună cum norii se lasă purtați de vântul rece care ne amorțește chipurile.

Cobor repede scările să caut apusul. Dar e greu să fac asta, uit că e toamnă și soarele e leneș și zgârcit, iar norii nu se lasă duși.

Am picioarele goale, așa că simt iarba rece și umedă care îmi arde parcă tălpile. Privesc câteva clipe nucul din spatele casei și imaginea frunzelor tomnatice mă sperie. Frunzele fragile cad la fiecare tresărire a vântului. Caut ceva, nici eu nu știu ce...Mi-e dor ...Îmi simt sufletul pustiit. Intru înapoi în cameră, lăsând urme de pași pe podea.

Mă așez în patul moale, atentă la ticăitul ceasului din hol. Timpul... trece...e toamnă...e noiembrie...e Sfântul Andrei.

Micuța buburuză se așează pe mâna mea și mă ciupește, însă nu o iau în seamă.

Mă trezesc în mijlocul nopții să beau apă, însă nu mă pot ridica din pat. De fapt, nici nu mai sunt în pat, ci plutesc prin cameră. Sunt învăluită într-o strânsă îmbrățișare a cearșafului roșu cu buline negre care nu vrea să-mi dea drumul din strânsoare. Nu e cearșaful cu care mă acoperisem înainte de culcare. Deschid ochii mai bine și cad ușor pe podea, o cădere dulce.

Cobor repede scările și ajung la bucătărie. Încerc să beau puțină apă, însă robinetul nu funcționează. Deschid frigiderul, dar nici acolo nu găsesc nimic de băut și decid să urc înapoi în cameră. Ceasul din hol indică ora trei.

Mă îndrept către cameră și văd buburuza din nou. Simt că ceva mă leagă de ea sau că ea m-a ales pe mine pentru ceva, însă mi-e prea greu să gândesc acum; buburuza mă ciupește pentru a doua oară.

Dimineța mă trezesc și din nou plouă. Mă îndrept spre dulap ca să-mi pot schimba pijamalele și toate hainele cad năvală pe mine. Le aranjaseam cu o zi înainte! Bunica îmi lăsase un bilet în sufragerie în care scrisese că va fi ocupată toată ziua prin oraș. Asta putea să însemne un singur lucru. Singurătatea pe care o urăsc de ceva vreme.

Și toamna asta...Mă doare capul îngrozitor.

Pe mâna mea apare buburuza, mă ciupește din nou, dar de această dată totul e diferit. O iau în seamă. Îi privesc corpul fraged câteva secunde și ochii... ochii îi cunosc. Mă simt înfășurată în cearșaful roșu cu buline negre. Cresc aripile buburuzei. Din bucata de bumbac, cearșaful se transformă în două mâini care-mi erau cunoscute. Ochii mici ai gânganiei devin ochii negri pe care, cândva, îi iubeam. Ochii lui. Mâinile lui cu cicatricea din copilărie. Le văd, le simt atingându-mi sufletul. Mi-e dor de el. De Andrei. E aici cu mine. Azi, de ziua lui sau de noaptea lui...Mă privește. Îi văd durerea pricinuită de accidentul stupid de anul trecut, când a pierdut lupta cu moartea.

Cearșaful devine alb, apoi transparent, un fel de giulgiu străveziu. Și ochii lui rămân înlăcrimați...

Aud ticăitul ceasului de pe hol. E ora trei. Mi-e sete.

Mi-e dor ...

Josephine
Popescu

SCENA 1 (ÎNTR-UN AC DE CRAVATĂ)

Miroase înăbușitor a cafea și rom. Alexei face pași mari prin odaie, iar pașii sunt muți. Numai opririle scârțâie dureros. Se oprește ritmic, cam o dată la două minute pe ceas. Caută nemulțumirea adânc și departe înăuntru.

Pe masă e culcată Franka, nervoasă. Iar sub talpa ei încălțată soldățește se vâlurește coperta verde a unui dosar. Cuvintele de pe copertă devin marine. Odată cu agitația sprâncenelor ei, care curge din mișcarea neîncetată a tânărlui, o apă neagră venită de undeva din stradă umple inscripția dosarului de ceață și podișuri scorjite. Literele se strâng. Se sugrumă unele pe altele. Se transformă.

Într-un raft roșu e capul Katiei, dezaprobat și grijuliu. Golește sticle tuciurii, albastre și verzi într-un vas fără fund. Pune siropuri în loc, siropuri de toate felurile, fără grabă. Alexei veghează prea puțin asupra Frankăi și a Katiei. Ochii lui sunt binevoitori, dar sătui de privit. Schimbă grimase îngăduitoare, din alte lumi, cu nasturii de la haina Katiei. Uneori își ridică brațele. Opriți-vă! – ar spune. Oftatul de dinaintea cuvintelor rămâne suspendat. E mult, mult prea bolnav. Plimbările continuă. Opririle se răresc.

Pași, foșnete, susurul băturii. E o putoare care înțeapă, caldă, amețitoare. Alexei bate din palme. În aer bățiile se unesc cu foșnetele, cu apa, cu scârțâitul. Enervată, atât de enervată încât i se dezvelesc dinții, Franka dă din picioare ca un prunc. Sfâșâie pagini care se încrețesc. Cad repede, se opresc pe podea ca niște fulgi de zăpadă și tac dramatic, într-o clipă.

Către spectacolul zgomotos Katia întoarce un obraz alunecos și roșu. Pe el atârână fire scurte și slinoase, foarte depărtate, negre. E mirată. După ochi, e oarbă. Pe podea curge vinul alb. Alexei culege pagini, le înmoaie în vin. O învelește pe Katia în cuvinte bete. Și Franka țipă.

La 4 dimineța, fericit c-a mai prins de coadă o zi, un șef de gară se împușcă. În acul lui de cravată auriu, Alexei a omorât-o pe Franka. Vasul fără fund a zburat pe fereastră. Pe ușă a intrat o mamă frumoasă mai departe de cuvântul mamă. Dacă în lumea asta s-ar plânge, ea ar plânge.

- Ninge! Ninge! Ninge! zbiară nevinovăția dintr-un copil.

POETICA

IRINA
ROIBU

Treceri

toți miros a copaci
și-n fiecare urmă lăsată
pe pământ sunt rădăcinile noastre
oarbe.
le simți aproape ca pe piele
uite cum trecerea în celălalt
e un pas înainte
și rupe distanța din noi.
pe mâinile tale au înflorit
multe
îmi ești departe
îmi ești trecerea spre nemurire
dar nu știu dacă pot să cresc până acolo.

Cădere

am văzut ochi care plâneau
în timp ce iubeau
și mâini rănite
care puneau pansamente
pe contururile tuturor.
mâncau pâine ruptă din câmpuri
păduri și munți
se săturau cu o gură de soare
și învățau a cânta cu păsările.
urmele lor erau șterse de valuri
marea își mai amintește poate
câte fapte bune s-au făcut în lume
în timp ce noi călcăm asfaltul în uitare
alții merg desculți și se pierd prin firele de
iarbă
și acolo vine noaptea
sau e vânt sau e ploaie
poate că nici n-are un nume
s-a desprins dintr-o coastă și a prins viață
ca noi toți. și doar pe înserate
cine-și apleacă urechea-n izvoare
își aduce aminte cum am căzut.

Plin

copilul râde și trăiește
omul doar încearcă să
facă la fel cu ce-i rămâne.
copiii se mulțumesc cu puțin și cred că au
totul
plâng din orice și cade cea mai dulce ploaie.
pe cărările din spate au crescut
ferestre noi spre tot ce lipsește.

Facerea

primul cuvânt a fost de fapt
o privire și tot ce va fi s-a cuprins
într-o singură respirație
când va crăpa locul de unde am venit
vom vinde tot ce avem
ca să lipim la loc
cioburile de cer.
ne vom tăia la mâini
și vom păta nisipul cu suflet
fără să-l mai ținem în noi.

LAURA SEMENOV

Alunecare

Într-un pas
mama a cuprins o lume
toate cârpele ei sunt murdare de atâta șters
în locuri și suflete
le spală-n izvoarele limpenzi
și răul se îneacă în susurul lor
mă cheamă s-ascult ce frumos se trăiește
când ștergi după tine și după alții.
să deschizi geamul, să strigi după ei
că au uitat lumina.

Să spui un lucru

să spui un lucru ce nu s-a mai spus vreodată
să aduci ceva nou lumii
așa ne cere viața la toți și nu cruță
pe nimeni.

aproape că înveți să iubești din nou
să crești mare, mare, dar limita
e tot un copil.
și noaptea, pereții sunt calzi, moi
ca lacrimile lui.
noaptea,
și inima e caldă, moale
ca un sărut alunecat de pe buze.
se oprește din când în când
și învață iar cum să fie.
ea dă sens lucrurilor
ea reflectă din noi spre celălalt
lumina
ea găsește ceva nou
în fiecare.
dar omul
nu știe să spună mai mult.

Adevăr târziu

am să adun destule suspine în inimă
destule tăceri
cât să învăț să nu mai vorbesc
și toate să-mi fie una.

viața-i în acest
suspîn continuu
bucurie.
dar și luptă
continuă
"să știm să murim
și să înviem
în fiecare zi."

Cuprindere și desprindere

să ajungi să crezi că ești făcut doar dintr-o
stare
să trăiești doar prin ea
și exteriorul să se reverse
de "prea multul" tău
iar trupul, coaja aceasta fragilă
să ajungă un altfel de interior
cuprins tot de inimă.
toate se deschid și
se închid în noi
toate respiră și mor odată cu "te iubesc"
încercăm să ținem pasul
cu propriile inimi
fără să știm
că suntem de ajuns.

Trei puncte

iată cuvintele
fără sens pentru
mine, pentru nimeni
iată un singur cuvânt
ce avea o singură literă
dintr-un singur punct
unde se aduna lumea.
scriem cu puncte
vorbim cu puncte
iubim cu puncte
și-n cele din urmă
trăim la fel.
totul e-o pauză finită
ce transcende-n nimic
și golul înghite umbra
cuvântului ce-a fost.

LAURA SEMENOV

POETICA

LUCIA
ONCICA**POET**

Sunt scriitorul rătăcit în ceață,
păgânul alergând după iubire.
Sunt urletul în noaptea ce te-ngheață
și sunetul plătând al unei lire.

Eu sunt balada unei nopți de vară,
sunt victima poveștii mele triste.
Mă internez în fiecare seară
în trupul meu cu brațele închise.

Avid de ne iubirea celor vii,
mereu călcându-mi inima-n picioare,
în încercarea crudă de-a iubi,
sunt cancerul ascuns al unei mame.

Sunt scriitorul rătăcit în ceață,
excentricul senil și furibund.

SOLEMN

Așează-ți capul greu pe inima mea slabă,
și lasă-te cuprins de brațele atele,
să îți întinzi pe spate vânjoasele inele
pe care le-am păzit de lumea cea neghioabă.

Nu-i noapte să te-ascundă mai bine decât mine
Și păr mai înstelat, pe care să-l ating.
N-am niciun dor în lume pe care să-l resping,
Ca dorul ce mă poartă tot grabnic către tine.

Îți port iubirea lesne a vechilor străbuni
Și grija unei mame sătulă de-al său nume.
Îți port privirea caldă pășind oriunde-n lume
Și întristarea blândă ascunsă în cărbuni.

Iubirea mea de-acum va fi ereditară.
Voi naște-n noapte versuri cuprinse de fiori.
În jur vor răsună eternele viori,
când ne vom revedea pe scările din gară.

FERESTRE

Pentru că apartamentul în care locuim
Nu a avut niciodată ferestre,
am început să pictez tablouri
ca să pot privi cerul.

CONTIGUU

De-aș mântui pământul
ce-mi plânge sub picioare,
pe umărul ce-l doare
i-aș încresta sărutul.
Apusului de soare
i-aș săruta genunchiul,
și cerului cu trunchiul
i-aș face pod spre mare.

ÎNDEMNI

Asemeni nopții să te-nchini la soare,
cu același dor vădit al unei mame.
Din coaste să îi faci doar lui cunună,
și când te-nchini s-aveți aceeași mână.

DESĂVÂRȘIT

Ești viața și moartea în ac de compas,
Și spicul de grâu aplecat după ceas.
Din slovă prin slovă te-ntorci când mi-e greu,
Ești ultimul drum și primul meu eu.

RAMURI

Ramuri albastre
îmi străbat măruntaiele
mințindu-mă că înfloresc,
dar eu trăiesc acoperită
doar de frunze.

ANNIVERSARIUM

ANDREI
POPETE

BARITONUL VASILE MARTINOIU - 90 DE ANI!

Vasile Martinoiu, fiu al Vădenilor, astăzi cartier al Municipiului Târgu Jiu, va împlini pe 2 aprilie 2024 vârsta de 90 de ani și de peste 60 a cucerit toate scenele importante ale lumii. Superlativele au curs de-a lungul timpului în toate publicațiile importante din orașele prin care a trecut. Marele bariton a reușit să facă din întreaga lume o scenă de pe care întotdeauna a fost îmbrățișat cu aplauze.

Vasile Martinoiu își pune în valoare calitățile încă din liceu, ca solist în corul școlii. Devine apoi student la Conservatorul Cornetti din Craiova, continuându-și după aceea studiile la Conservatorul din Iași.

După terminarea studiilor muzicale este solist al Operei din Iași și Teatrul Muzical din Galați, unde debutează în anul 1959 cu rolul Conte de Luna din Trubadurul de G. Verdi. În anul 1965, primul mare succes internațional – Marele Premiu la Concursul Fr. Erkel de la Budapesta; dar în același timp, o importantă recunoaștere în țară, pentru că în același an porțile Operei Române i se deschid largi – Vasile Martinoiu devine solist permanent al primei noastre scene lirice.

Cei patru ani care urmează, între 1965 și 1969, au fost încununați de reușite de excepție în activitatea sa artistică, participând la 11 concursuri internaționale la care a obținut tot atâtea premii.

În anul 1966 au urmat alte 3 participări și tot atâtea premii, la Concursul Internațional Maria Calas – Barcelona, Concursul Internațional P.I. Ceaikovski – Moscova și Concursul Internațional S’Hertogenbosch în Olanda. Seria participărilor, în anul 1967, este răsplătită cu alte 4 premii: două la Concursul Internațional al tinerilor soliști de operă de la Sofia, Concursul Internațional de la Toulouse și Concursul Internațional Francisco Vinãs – Barcelona.

Lista participărilor și a premiilor continuă în anul 1968 la Concursurile Internaționale Voci Verdiane la Busseto – Italia, Giuseppe Verdi la Parma – Italia, Concursul Internațional de canto de la Verviers – Belgia. Seria participărilor s-a încheiat în anul 1969 cu obținerea Marelui Premiu la Concursul Internațional Achille Peri la Reggio Emilia – Italia.

Carierea sa artistică urmează o linie ascendentă sigură. Din ce în ce mai solicitat pe scenele lumii, Vasile Martinoiu devine mereu mai cunoscut publicului de pretutindeni, mereu mai apreciat de cronicarii de specialitate. Cele peste treizeci de prezențe pe scena New York City Opera, unde realizează nenumărate creații ce culminează cu rolul lui Tonio din opera „Paiate” îl făceau pe cronicarul de la New York Times să-l proclame „...unul dintre cei mai buni baritoni”, iar în ianuarie 1969, după premiera mondială a operei Stiffelio, de G. Verdi, din a cărei distribuție face parte, în Gazeta di Parma putem citi aceste cuvinte: „Martinoiu a atins un nivel ce învecinează perfecțiunea...”

Elogiile se adună mereu: „Superlative pentru baritonul român...”, „Cântul său este o mostră a bell-canto-ului”, „Martinoiu poate fi plasat, pe bună dreptate, în primele rânduri ale baritonilor...”, „Baritonul român este într-adevăr excepțional...” – iată câteva dintre aprecierile cuprinse în presa din Austria, Belgia, Franța, Germania, Ungaria, Italia, Polonia, Rusia, Cehia, Slovacia, Olanda, Turcia, S.U.A. Repertoriul, în întraga sa activitate pe scenele țării sau în străinătate, depășește 39 roluri principale de operă și 5 de operetă.

Rolurile sale preferate? Escamillo, Figaro, Amonasro, Rigoletto, Germont, Conte de

Luna, Iago, Nabucco, Scarpia sunt doar câteva dintre cele mai reprezentative. Dar alături de ele, la loc de cinste, Creon din Oedipul enescian și numeroase alte roluri ale creației românești.

În decursul anilor, în diverse spectacole, a avut numeroase colaborări cu personalități artistice de talie mondială, ca sopranele – Monserrat Caballé, Claudia Parada, Beverly Sills, Luisa Maria-Cioni, Edita Gruberova, Gilda Cruz-Reneo, Maria Biesu, Sylvia Sass, Patricia Wise sau Virginia Zeani, mezzosopranede Talia – Irina Arkhipova, Bianca Berini, Lilia Chockasian Maria Luisa Nave, Leonora Lanzialotti sau Elena Obraztsova, tenori de calibrul John Alexander, Tito del Bianco, Richard Tucker, Angelo Mori, José Carreras, Flaviano Labo, Zurab Sotkilava, Vladimir Atlantov, Barry Morel, Placido Domingo, bași – Theo Adam, Nesterenko Nikolai Ghiuselev, Will Roy, James Morris, Nikolai Okhotnikov, Nicola Rossi-Lemeni.

A cântat sub bagheta dirijorilor autohtoni: Jean Bobescu, Mihai Brediceanu, Mircea Popa, sau în străinătate: Heinz Frike, Lamberto Gardelli, Robert Hanell, Anton Guadagno, Peter Maag, Herman Adler, Manno W.Ferrari, Giuseppe Morelli, Julius Rudel, H. Marzendorfer, Asen Naidenow, Giuseppe Patane sau Nello Santi.

În palmaresul artistic personal trebuie subliniată și participarea la multe premiere în diferite teatre: La Forza del destino (Komische Oper Berlin), I Pagliacci (Teatro Reggion di Parma – Italia), Aida (Baltimore – S.U.A.), Rigoletto (Ankara

– Turcia), La Bohème, Il Barbiere di Siviglia, Otello și Simon Boccanegra (Amsterdam – Olanda), La Favorita (Tatro Reggion di Parma – Italia), Rigoletto (Staatstheater München – Germania), Tosca (Saarbrücken – Germania), Andreea Chenier (Istanbul – Turcia), Stiffelio în premieră mondială (Teatro Reggion Emilia – Italia), Rigoletto (Mantova – Italia), Povestea orașului invizibil din Kitej (Opera Palais de Chaillot din Paris – Franța), Carmen (Philadelphia Grand Opera – S.U.A.), Tosca (Lincoln Center din Washington DC – S.U.A.).

Format la o școală care privește muzica vocală în accepțiunea-i globală, dând în consecință cântăreți complecși, pentru care repertoriul vocal-simfonic și de muzică de cameră nu rămâne o necunoscută, Vasile Martinoiu s-a remarcat nu o dată pe estrada de concert, în lucrări de Beethoven, Brahmes, Häendel, Fauré, Gluck, Brediceanu, Constantinescu etc. A fost membru în juriile Concursurilor Internaționale: P.I. Ceaikovski (Moscova) și Lisenko (Kiev).

În activitatea artistică a existat și latura pedagogică de formare a tinerelor talente. În ultimii 10-15 ani a fost profesor în cadrul Operei Naționale București. Satisfacție împlinită, întrucât mulți dintre actualii soliști se regăsesc astăzi pe scena lirică românească. La Opera Națională București: Mihaela Stanciu, Melania Ghioaldă, Roxana Brihan, Adriana Alexandru, Mihaela Agachi, Ecaterina Țuțu, Valentin Racoveanu, Iordache Basalic, Ștefan Ignat, Vicențiu Țăranu, Florin Simionca, Daniel Filipescu etc. Și mulți răspândiți la operele din țară. Alții prin lume, cum ar fi: Simina Ivan și Dan Dumitrescu soliști la Staatsoper – Viena, Ștefăniță Lascu, Alexandru Badea, Ion Grigorescu în Germania, Constantin Ghircău în Franța, Gabriel Alexandrescu și Alex Sipp în Australia, Dorin Mara la Deutche Oper din Berlin și lista ar putea continua.

În anul 2004 președintele României i-a conferit Ordinul Meritul Cultural în grad de Comandor.

În semn de apreciere a talentului muzical deosebit care a dus la realizarea unor lucrări componistice de certă valoare și pentru promovarea muzicii românești pe plan internațional, Asociația culturală Tătărescu și Asociația cultural-istorică „Dumitru și Maria Pleniceanu” vor propune decernarea în anul 2024 Titlul de „Cetățean de Onoare al Municipiului Târgu Jiu”, baritonului Vasile Marinoiu!

NOEME

DORINA
CIOPLEA-VĂDUVA

Nevoia de artă

De câte ori nu te-ai regăsit total într-o replică dintr-o carte sau un film, într-o pictură, un cântec sau o poezie? De câte ori nu ai simțit că ți se (re) deschide un drum spre tine însuși și sentimentul este, în primul rând, unul de familiaritate și de recunoștință că cineva înțelege? Sau poate că ți-ai dat seama că nu știai anumite lucruri despre tine și că începi astfel să le descoperi? Oricum ar fi, rolul artei, în toate formele ei, este poate mai important ca niciodată acum, în zilele noastre. Pentru că ne depărtăm de noi, uităm că suntem mult mai mult decât trup și nevoi imediate, fizice, și după ce urmărim cu încăpățănare și obținem satisfacerea acestor nevoi, tot nu ne simțim împliniți. Interiorul este tot gol. Lipssește ceva și nu știm ce. Ei bine, lipsim noi din toată ecuația asta. Noi nucleul, nu noi învelișul.

Exprimarea sinelui are și ea mai multe laturi... Dacă nu ești creator de artă, atunci cineva trebuie, cu siguranță, să îți arate cum să o consumi, cum să te raportezi la ea, cum să o înțelegi și, cel mai important, cum să te privești după această experiență. Pentru că arta lasă urme, îți dă indicii, îți oferă premise și chei de înțelegere, te face să îți pui întrebări, să te privești în oglindă, să te răscolești și cercetezi. Au fost multe piese de teatru de la care am plecat fără să mai știu cum mă simt față de mine sau cei din jur, fără să îmi dau seama pe moment ce mi se întâmplă și cât de adânc trebuie să sap în mine pentru a mă (re) găsi. Lucrări de artă în fața cărora mi s-a zbârlit pielea sau mi s-au umezit ochii, care m-au copleșit și mi-au reconfigurat clipa, ștergându-mi pe moment tot din minte și umplându-mi-o total cu ceea ce vedeam și simțeam. Lucrări pe care poate le văzusem de zeci și sute de ori în fotografii, cataloage, albume de artă, despre care învățasem și pe care credeam că le știu pe de rost, care păreau să nu mai aibă secrete pentru mine dar care, odată ajunsă în fața lor, m-au lăsat fără cuvinte. Ai simțit vreodată că nu mai poți începe să citești o altă carte o perioadă bună după ce ai încheiat un volum care te-a atins? E ca și cum ar trebui să

aștepti să treacă un timp după o despărțire pentru a putea începe iar să te îndrăgostești. O vreme îți rămâne gândul acolo, în poveste, te simți aproape de unele personaje, ajungi să fii parte din carte și încheierea acesteia te lasă visând.

Și apoi este perspectiva creatorului. Nevoia, pentru că este o nevoie, de a te exprima, de a scoate din tine, de a da formă gândurilor și sentimentelor, de a le vedea sau auzi în afara ta.

Capacitatea de a crea este o forță și o slăbiciune, în același timp, și uneori una dintre ele este dominantă. Îți trebuie putere și curaj să fii vulnerabil, să te expui, să îți asumi amalgamul de sentimente, dar și părerea celorlalți care vor intra, la un moment dat, în contact cu creația ta. Iar slăbiciunea vine din aceeași rădăcină, însă se îndreaptă spre confirmarea din partea consumatorilor. Confirmarea că ceea ce faci îi atinge și pe alții, le dă voce, îi mișcă și îi reprezintă.

Confirmarea că nu ești singur în această călătorie.

(Dorina Cioplea-Văduva, artist)

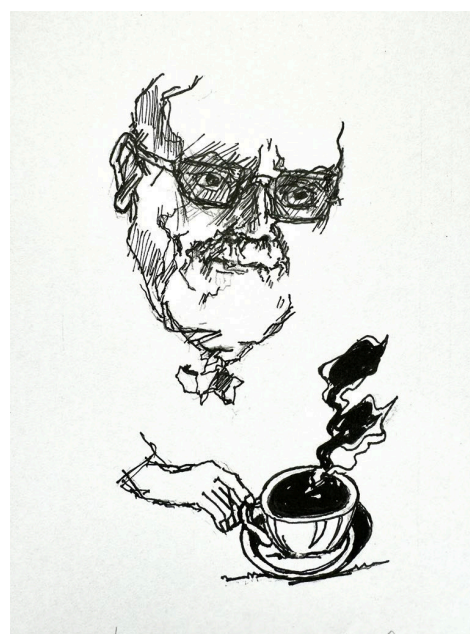
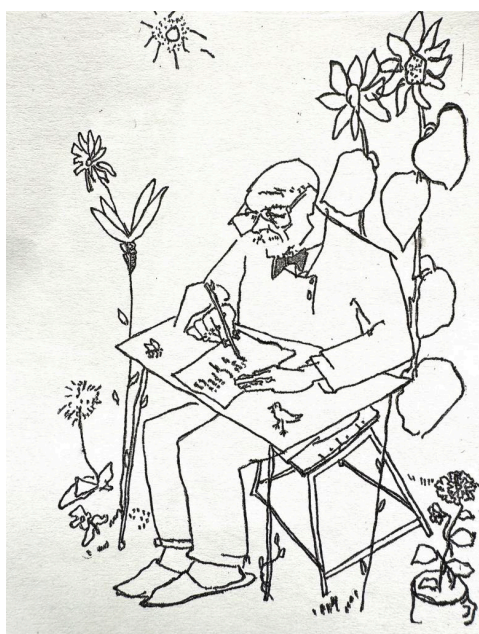
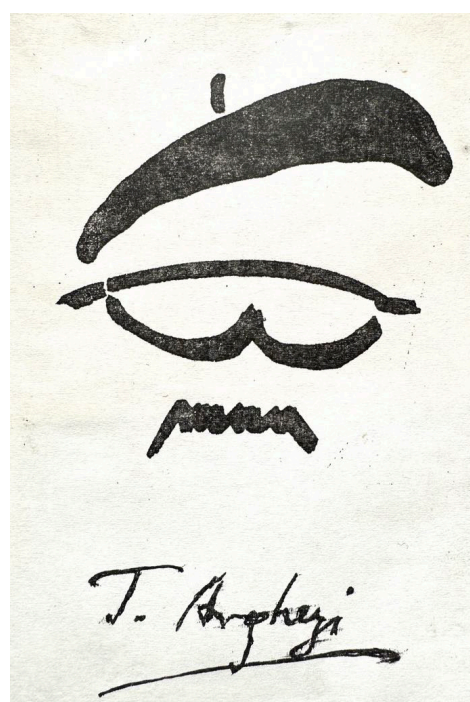
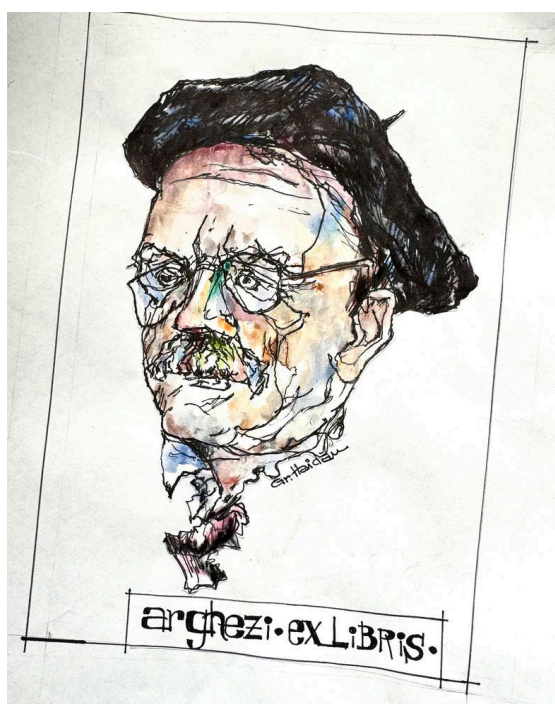

EX LIBRIS

GRIGORE
HĂIDAU

„Tudor Arghezi s-a născut la 21 mai 1880. A crescut sub acoperișurile Bucureștilor, cu sânge de Gorj în vine și cu sensibilități argeșene.”(Baruțu T. Arghezi, 21 mai 1959)

Lucrări din expoziția exlibris Tudor Arghezi „Ce-ai cu mine, vântule!”, Organizată de Grigore Haidau

BATISTA, ELEMENT ETNOGRAFICO- FOLCLORIC GORJENESC

fragment

Grigore Pupăză
Constantin Cheznoiu

În complexul etnografic-folcloric gorjean, portul popular este o pregnantă dovadă a puterii creatoare, a oamenilor acestor plaiuri. Nota dominantă a portului o constituie, așa cum s-a apreciat repetat, îmbinarea utilului cu frumosul. În fiecare element al portului stăruie o grea încărcătură de semnificații care relevă aspecte de viață psihică și socială specifică.

Între aceste elemente, batista, anexă a portului de sărbătoare sau de muncă, aparent ne-semnificativă, traduce din plin o întregă gamă de semnificații din toate ciclurile vieții, fiind prezentă în viața omului de la leagă-nul nașterii până la moarte și rămânând să putrezească, ca stindard veșted, în bradul din cimitir.

Ca anexă a portului bărbătesc, cu funcție specifică este și peșchirul, element ca și batista, ornat în general cu vergi, care se țese în război din pânză de bumbac sau borangic, semn al vigoarei bărbătești.

Dar batista propriu-zisă rămâne element de certe semnificații, atât ca anexă a portului feminin, semn al grației, cât și prin larga folosire în cele mai diverse ocazii și în principalele momente ale vieții. Batista întotdeauna și-a păstrat forma pătrată, fiind confecționată din pânză de bumbac țesută în război și înălbită, păstrându-și ca dimensiuni lățimea pânzei, circa 40 cm.

Preocupările de împodobire, care cuprind un variat și complex sistem de procedee cunoscute în arta țivitului cusăturilor "șebacelor", broderiilor, dantelelor, ciucurilor, impresionează profund. Batista cu cel mai simplu sistem de ornare prezintă: țivitul, prin o multitudine de forme care se încadrează într-un adevărat sistem gradual - țivitul simplu, țivitul cu "purecele", cu "ciucurași" mărunți, cu "plăntică", cu "mărgele" pe margine, - și, alături de țivitură, "răurii", totdeauna cusuți în acel harnic "nimică", cum îl numește Arghezi, purtat parcă

de o mână măiastră, capabilă să redea prin motive și colorit toată gama stărilor sufletești de la cea mai subtilă gingășie a primelor semne ale dragoste, până la adâncul regret al despărțirilor, în varietatea acestor răuri, care fac să găsești cu greu două batiste la fel, se distinge aceeași gradare, de la simplul "șempărău" - răurii șerpuiți, cum li se spune - la lăcrute (rânduri mici de redusă vigneta decorativă de crenguțe („ creci”) „frunzulițe”, „pui”(floare nedeschisă) și „boboci” (floare în plină vigoare)- până la rândul bogat în flori.

Acest întreg complex de împodobire, ca expresie a preocupărilor estetice, nu este întâmplător, ci strâns corelat cu sensul pe care batista trebuie să-l releve într-un anumit moment.

Elementul specific de "onoare" al batistei pentru tinerețe este "floarea de colț", care apare fie sub forma unei ramuri cu flori și frunză, fie sub formă de buchet de ramuri cu flori, element absent de pe batistele folosite pentru vârsta

înaintată și mai ales ale ceremonialului morții.

Elementele cele mai generale în ornare sunt cele geometrice și fi-tomorfe, între acestea din urmă mult frecvente fiind "Trandafirul" și "Nu-mă-uita", de un pitoresc deosebit sunt aceste batiste cusute cu mărgele, cu răuri atât de migăloși și colorați cu gust.

Dacă preocuparea și realizarea estetică relevă pregnant un rafinat simț artistic, utilizarea batistei reușește să evidențieze un bogat conținut de stări psihice și relații umane.

Ca anexă a portului, prezența batistei cu colțul ei înflorit răsrânt peste chimir, peste brâul lat sau peste brăcirile femeii, este semnul gâteli pentru petrecere și sărbătoare, după cum peșchirul, numai la bărbat, răsrânt în același fel, este semnul pregătirii pentru muncii: în toiul arșiței de vară flutură, în aspra încadrare a muncii, sub pălărie.

TRADIȚII

ALBINEL
FIREȘCU

Semantica batistei în cultura populară la români

Unul dintre cele mai importante elemente cu caracter simbolic ale culturii populare române și despre care, pe bună dreptate, putem spune că a rămas nedreptățit în ansamblul preocupărilor despre viața cotidiană și spațiul rural, este aparent neînsemnata bucată de pânză, frecvent decorată cu variate simboluri și cunoscută, îndeobște, până în zilele noastre sub numele de batistă. Tocmai funcționalitatea ei, precumpănitor rituală, comparativ cu multe alte obiecte ale căror funcții simbolice se împletesc mai puternic cu scopul funcțional determinat fizic, pare să fi aruncat în desuet această miraculoasă piesă, lipsită de o valoare cotidiană ca obiect de podoabă sau element util de neînlocuit. Și, totuși, valoarea sa rituală pare să-i fi salvat numele de la năstrușnica născocire a celor care au încercat, în prima jumătate a sec. al XIX-lea, să reazeze limba româna în tipare prelatine, ca o contrapondere a grafiei și influenței slavone, numind-o după caracterul practic: „năsuflute”, ceea ce ar fi golit-o de toată încărcătura sa fundamentală și de gestică simbolică a „trecerilor”.

Din punct de vedere al materialelor și al reprezentării, batista are un rol inițiativ, dar și continuator. Astfel, revendicându-se în spațiul mitic, țesătura, în sine, reprezintă timpul și spațiul vieții; ea oferă coordonatele „destinatarului” încă de la naștere.

Apoi, în același cadru, pânza este modelul de credință al Penelopei. Mitul îndelungii așteptări și al negreșitei întoarceri este omniprezent. În acest sens, batista este simbolul concentrat al pânzei, un act de legământ, care prin respectarea ordinii firești a lumii de către cei implicați, aduce garanția bunăstării și speranța neabătută a biruinței binelui și luminii asupra oricăror încercări. Transfigurarea pânzei mitice în batistă

oferă nenumăratelor fiice ale Evei puterea și nestrămutata iubire a Penelopei. „Prin lungul șir de veacuri” (L. Blaga, Legendă) coboară către azi, tot atâtea povești cu eroine și eroi. La urma urmelor, în actul trecerii maritale, nu cumva cei doi soți sunt eroii propriei povești?! De aici și fastuosul costum princiar cu rezonanța literar simbolică: „S-ajungi mireasă,/ S-ajungi crăiasă!...” (G. Coșbuc, Rodica). Dar, până la împlinirea funcției de trecere, de prag, de asigurare a depli-

nătății, batista îndeplinește și un foarte important rol premarital. Atât din punct de vedere al realizării, al confecționării propriu-zise, care implică primele gesturi ale tinerelor fete, gesturi uneori stângace, dar sincere și pure, cât și din punct de vedere al jocului iubirii primăvăratice, batista îndeplinește un rol inițiativ.

Simbolurile cusute pe pânză au valoare argumentativă. Sunt reprezentate flori, păsări

(cuci), motive vegetale sau geometrice cu caracter apotropaic sau care țin de cultul fertilității, cu o cromatică bogată și vie, specifică primăverii asociată illo tempore cu motivul renașterii. Batista o regăsim, frecvent, prezentă alături de cântec și descântec, de aceea nu este deloc nepotrivit să o întâlnim, mai târziu, de-a lungul vieții, în măsura încărcăturii sale simbolice, și în cadrul jocului ritual. Un cântec din zona mehedinților (interferență cu dol-jiu) ne transmite rolul cusutului batistei, sau al oricărei alte țesături, după cum urmează: "Șade mândra pe măidan/ Și-mi înșiră la mărgean,/ Da' nu-nșiră cum se-nșiră/ Și-mi înșiră bob cu bob,/ La tot bobu' face nod/ Să mă vadă la ea rob,/ Dar ce fel de rob să-i fiu,/ Numa-n brațe să mi-o țin..." (Taraful din Grecești). La acest cântec-descântec de dragoste putem adăuga și consemnările ritualului de Dragobete din zona Gorjului (Arcani): „Măi vârteje, vârtejele/ Aruncă-mă-n tre Vâlcele/ Ca să găsesc fetele/ Să le iau batistele,/ Batistele, florile,/ Florile, brăcirile/ Să le certe mamele...” (Grigore Pupăză, Constantin Cheznoiu, „Batista, element etnografico-folcloric gorjenesc”). De bună seamă, cunoaștem că, de Dragobete, zeitatea iubirii din Pantheonul autohton precreștin, fetele se stropeau cu parfum sau apă „cu leac” al plantelor aromate (ex: „Dimineața când mă scol/ Cu pelin pe ochi mă spăl...”) pentru ca tinerele să fie frumoase și cu noroc în dragoste. Având în vedere atribuțiile rituale ale batistei, este greu de presupus că aceasta nu beneficia de „arome” care să o particularizeze, să o identifice cu persoana atribuită. Aici olfacția joacă un rol esențial. În unele cazuri, dorința de atribuire trece dincolo de simbolic și capătă nuanță fizică și formală prin cusătura eponimă. În acest caz, lucrurile sunt mult mai clare, simbolistica evoluând spre stări ferme, de certitudine și stabilitate.

socială, ca și de imaginarul colectiv. În încercarea de a reconstitui o imagine generală despre funcțiile simbolice ale batistei, putem face mai multe corelări între vechi povești românești, istorie orală, o bibliografie restrânsă, dar ne putem sprijini argumentarea și pe firul logic ce se desprinde din interpretarea gesturilor, într-o încadrare firească a subiectului, potrivit lumii în care se revendică. De pildă, în basmele populare, batista sau năframa sunt văzute ca având rol protector. Eroul o primește și o păstrează cu mare îngrijire până la ceas de cumpănă. Aruncată în urmă, pânza fermecată se transformă în obstacol de netrecut în calea urmăritorilor. În alt caz, batista este folosită pentru a strânge dovezile (limbile zmeilor) în urma confruntării dintre eroul trimis să salveze fata de împărat (viitoarea mireasă) și maleficul, cu toate formele sale. Dovezile puse în batistă sunt sigilate cu un inel și, astfel, mărturia deplină reușește să învingă și ultima încercare: tentativa de substituție a eroului adevărat cu unul fals. Recunoaștem cu ușurință recuzita și personajele și, uneori, le putem identifica în viața reală, evident, în funcție de specificul fiecărui caz. În mod cert, batista este simbolul adevărului, al dreptății, al îndeplinirii făgăduinței și, bineînțeles, al recunoașterii și al protecției.

.....
Astăzi, batista este, alături de alte simboluri ale civilizației rurale, un obiect rar, din ce în ce mai tipizat, odată cu pierderea memoriei sale. Anumite lucruri se mai fac pentru că „așa s-a pomenit”. E un paradox, uitarea face parte din memoria lumii. Pentru lumea satelor, însă, batista poate fi „ceasornicul” cu care se măsoară „destrămarea” (L. Blaga, În marea trecere).

(Doctor în istorie, Albinel Firescu)

Elemente ale imaginarului colectiv

Desigur, valențele semantice ale batistei sunt multiple și au evoluat constant în funcție de etapele vieții sau de dinamica

FILE DE REPORTAJ

ION
ELENA

DE ZIUA CUCULUI

S-a săvârșit și echinocțiul de primăvară al acestui an. Din acea secundă astronomică, ziua a început să capete putere în fața nopții, sporindu-și lumina în ireversibilă-i călătorie spre solstițiul verii. În acest interval de timp, zi după zi, anotimpul miraculoaselor germinări se străduiește din răspuțeri să reintre în rosturile obișnuite ale dăinuirii și înfloririi vieții. Undeva, la hotarele Olteniei noastre, susură timid Motrul printre unduire domoale de dealuri. Murmurul râului poartă cu sine valuri de lacrimi prelinse din topirea zăpezilor, încă acoperitoare ale culmilor muntoase dinspre Cerna și Godeanu.

Prin grădinile și livezile satelor împes-trițate în alb de corolele pomilor înfloriți, cireșii, mai ales, își etalează acum cununile albe de flori frumos înmănuncheate și înviorate de boarea dimineților limpezi-strălucitoare. Aflat foarte aproape de sufletul oamenilor, muntele emblematic al ținutului – Piatra Cloșani nu își mai coboară iarna-n borul pălăriei sale multimilenare! Mai la vale, berzele au revenit acasă, prin lunci și zăvoaie, retrăgându-se adeseori spre mlaș-tinile văii, în căutarea primilor brotăcei ieșiți la lumina primăverii. Se rotesc adeseori peste satul reîntors la treburile primăve-rii, caută orizontul și planează lin apoi spre cuiburi meșteșugite cu multă trudă și migală pe la porți de ulițe.

Solitare, zburătoarele statornicite pe cuibul tuțuiat într-un vârf de stâlp, trebăluiesc de zor în primenirea casei lor. În clipe de răgaz, uneori, își deschid larg aripile, întorc capul spre soare și cer, să înnobileze cu cântecul lor împrejurimile, așezând cu discreție

desprimăvărarea în sufletul și-n ocupațiile oamenilor. Sătenii urcă agale pe coline și înnoiesc gardurile viilor. Răstoarnă apoi glia peste glezna aracului de lângă buciom, după ce au tăiat corzile și-au slobozit mersul viei spre rod. Căpușele mângâiate de firava căldură a anotimpului nu au deschis încă ochiul spre lumină. Așteaptă să plece de pe vale ultimul fior de vânt rece, dinspre iarnă rătăcitor.

De Bunavestire, au ieșit și oile la pășunat. Mulți ar fi vrut ca botișorul lor umed să se afunde în iarba înaltă și împământenită bine, dar nu a fost să fie așa! Iarna s-a în-ciudat și a ținut mult timp sub talpa înghețului colțul ierbii. De aceea se spune că vara nu va fi mănoasă, că nu a călcat piciorul oii prin nămeți de iarbă verde. Nici ceața nu s-a ridi-cat în această zi, înainte de răsărit, să fie primăvară timpurie! A fost însă o zi frumoasă și călduroasă, cu mult soare. Cum, se crede, că va fi și de Paște.

Turmele de oi au împânzit cu umbletul lor Câmpia Soarelui, e tot mai vioi jocul mieilor! S-au dus și zăpezile lor. Nu par deloc zgribu-liți, aleargă țanțoși sub mângâieri de căldură și soare! Ciobanii sunt parcă mai puțini în acest nou început de anotimp. Se pare că îndeletnicirea lor străveche e tot mai ocolită de tineri și îi nemulțumește tare mult această realitate. Așteaptă și ei un sprijin de la cine-va, dar acesta întârzie să se arate.

Privesc adânc spre obârșii și nu-și pierd cumpătul. Nu se oprește aici șiragul anilor, găsesc ei cale bună și pentru moștenire. Știu că meșteșugul lor are viitor. Și la Polovragi. Și la Novaci. Și la Baia-de-Fier. Și la Stăneti.

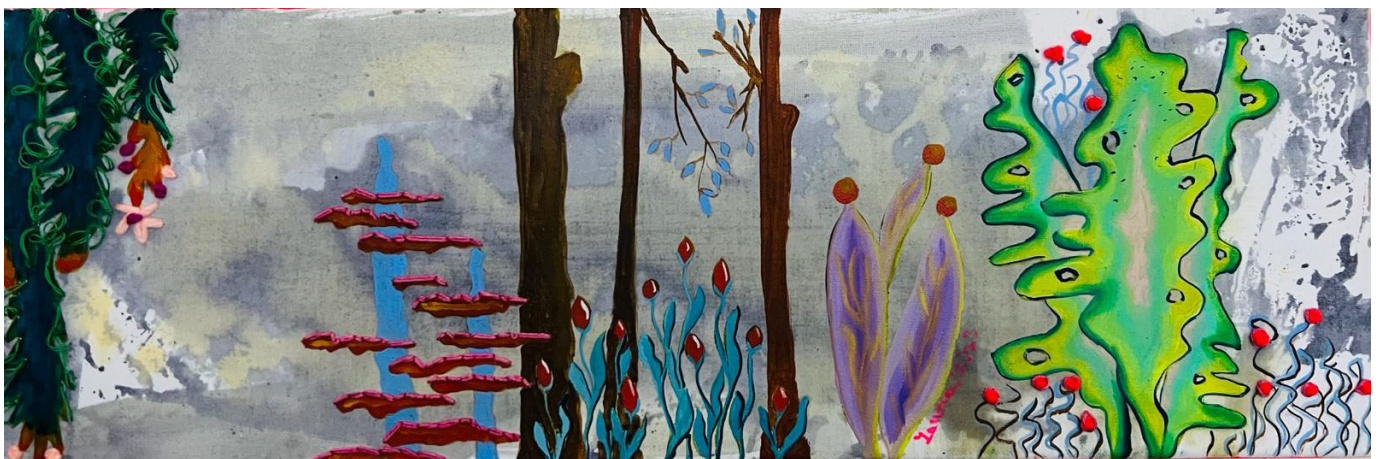

Apoi, la Runcu, la Tismana, la Padeș și prin alte sate așezate în smerenie sub geană limpede de brad și fag, la brâu de munte și-n șopot de izvoare. Pentru că, sunt aici Carpații Gorjului, raiul care ocrotește și păstrează această ocupație moștenită de la străbuni.

Au început a se veseli păsările prin rămurișul pădurilor. Nu au explodat încă mugurii de fag. Nici soarele nu a adormit pe crengile sure ale codrului. E în așteptare lungă spectacolul înfrunzirii. Au petrecut bine de Blagoveștenie gorjenii. Sărbătoarea de Bunavestire le-a adus pește între bucatele de pe masă. Oamenii au mâncat pește, să fie ușori și sprinteni ca acesta în tot anul. Mulți au așteptat să reasculte cucul, celebra pasăre cântătoare a codrilor zvelți.

Este și Ziua Cucului, la Blagoveștenie, cântecul lui revine peste creștetul sur al pădurii. El zboară solitar din crâng în crâng, căutându-și locul cel mai potrivit pentru a-și face auzit glasul inegalabil și suveran peste cântătoarele din concertul primăverii. Ecoul și răsunetul cântecului său vor încărca de spectacol satul, când peste tot se va așterne imperiul verde al frunzelor și florilor din păduri și livezi.

Sălciile de pe prundul Motrului și-au trezit în zori de viață frunzele. Un voal de verde mățasos se întinde încet-încet peste fruntea zăvoiiului. Ce minunăție! Valea începe să se deschidă spre lumină și încântare. De-acum intră primăvara în sat!

LAURA SEMENOV

ANNIVERSARIUM

Ion Trancău
– profesor și
critic literar,
85 de ani

La acest moment aniversar, când omul, profesorul, istoricul și criticul literar Ion Trancău împlinește frumoasa și venerabila vârstă de 85 de ani, iar ca semn de apreciere, considerație și prețuire față de activitatea profesională, educativă, culturală și literară a domniei sale am apreciat ca fiind necesar acest să scriem câteva rânduri despre viața și activitatea domniei sale.

Ion Trancău s-a născut la 12 aprilie 1939, în satul Vlădueni, județul Gorj, fiind cel de-al treilea copil, din cei cinci, ai lui Gheorghe și Floarea Trancău.

Urmează cursurile primare și elementare la școala din satul natal (1946-1953), apoi pe cele ale Liceului "Tudor Vladimirescu" din Târgu Jiu, al cărui absolvent devine în vara anului 1956.

Pasionat de literatură, susține examen de admitere și urmează cursurile Facultății de Filologie ale Universității din București (1957-1962), secția de "Teorie, critică literară și folclor", la absolvirea căreia (1962), fiind declarat "diplomat universitar în teorie, critică literară și folclor".

După absolvirea cursurilor universitare, tânărul profesor Ion Trancău este repartizat la Școala Medie Mixtă Lonea, din Petrila, Hunedoara, unde își începe activitatea didactică și apostolatul de profesor de limbă și literatură română din toamna anului 1962 până în anul 1978. În acest interval de timp, prof. Ion Trancău a asigurat, pentru o perioadă de trei ani, și conducerea Școlii Generale nr. 2 din Petrila-Lonea, în calitate de director (1966-1969).

Conform regulilor și procedurilor vremii, prof. Ion Trancău susține examenele postuniversitare la Universitatea Timișoara, obținând definitivatul ca profesor (1965), gradul II (1972) și profesor gradul I (1977).

În urma unui concurs interjudețean Hunedoara-Gorj, Ion Trancău obține postul de profesor de limba și literatura română la Școala generală nr 12 din Târgu Jiu, pentru clase afiliate de liceu, unde lucrează între anii 1978-1980.

Din toamna anului 1980, îl întâlnim pe Ion Trancău, ca profesor de limba și literatura română la Liceul Industrial nr 5 "Mașini -Unelte" Târgu Jiu (actualmente Liceul Tehnologic "Henri Coandă") până în anul 1989, iar în anul următor, pentru o perioadă de nouă luni, director adjunct în cadrul aceleiași unități școlare.

Predă apoi la Colegiul Național "Ecatarina Teodoroiu" (1990-1991), după care, prin alt concurs, devine titular al Colegiului Național "Spiru Haret" din Târgu Jiu până la pensionare (1991-1999).

După pensionare, profesorul Ion Trancău își continuă activitatea didactică în cadrul Colegiului Național "Spiru Haret" Târgu Jiu, ca profesor suplinitor, unde l-am întâlnit și în momentul documentării noastre pentru această lucrare (febr. 2024), la vârsta sa octogenară.

Iubitor și rafinat cunoscător, pe de o parte, al demersului creativ literar, iar pe de altă parte al literaturii române în întregul ei, după revenirea la Târgu Jiu, prof. Ion Trancău devine membru al cenaclului "Columna" (1979), unde activează, așa cum menționează domnia sa "între anii 1979, ianuarie, și 2000, ca subaltern devotat și validat de renumitul profesor Titu Rădoi, veritabil ctitor și mentor al cenaclului, iar din anul 2001 până în prezent (n.a. – febr. 2024), ca membru independent, ca pensionar pasionat".

În calitatea sa de om cu reale cunoștințe, abilități, calități și deprinderi în domeniul învățământului, creației și criticii literare, profesorul Ion Trancău s-a dedicat coordonării revistei

cultural-literare și artistice "Interval", a C.N.S.H Târgu Jiu, un sfert de secol, din anul 1995 până în anul 1999 ca profesor titular, și în continuare, după pensionare, până în anul 2020 ca profesor suplinitor, revistă care a fost premiată de nenumărate ori, ca publicație periodică de profil cultural-literar și artistic.

Începuturile scriitoricești ale profesorului Ion Trancău datează încă din anii de liceu, sub îndrumarea profesorului său de limba și literatura română Stelian Bică Sterescu, care i-a călăuzit pașii spre literatură, creație și cultură.

În primăvara anului 1957 adolescentul Ion Trancău trimite la revista "Contemporanul", câteva poezii, creații ce au fost comentate la rubrica "Correspondență" de către Miron Radu Paraschivescu.

Debutul publicistic și literar și colaborări

Debutul publicistic al lui Ion Trancău s-a produs în anul 1965 în ziarul "Steagul roșu" din Petroșani, unde a publicat în perioada 1965-1975 mai multe articole și eseuri de istorie și critică literară, printre care amintim pe cel cu titlul "Alec Russo, ostaș al propășirii", precum și numeroase epigrame.

Debutul într-o publicație literară a prof. Ion Trancău s-a produs în anul 1975 în "Tribuna" din Cluj, cu articolul "Acta, non verba", stimulat de eseu intitulat "Impactul criticii cu cartea", semnat de eminentul profesor gorjean Iancu Popescu. Ambele articole erau axate pe tema condiției literaturii române din învățământul preuniversitar.

De-a lungul anilor, pe lângă cele două publicații amintite mai sus, prof. Ion Trancău a colaborat și a publicat nenumărate articole (probabil vreo mie) în mai multe reviste și ziare din țară și din Târgu Jiu, dintre care amintim: "Ramuri", "România literară", "Unu", "Polemika", "Timpul", "Confesiuni", "Portal Măiastra", "Ceașca de cafea", "Miracol de Brădiceni", "Bilete de papagal", "Autograf", Caietele "Columna" (redactor cu două rubrici permanente, intitulate "La prima lectură" și "Breviar publicistic"), "Gazeta Gorjului", "Gorjeanul", "Brâncuși" ș.a.

Cărți publicate:

Editorial, debutul profesorului Ion Trancău se produce abia în anul 2011, la Editura Fundației "Constantin Brâncuși" Târgu Jiu, prin publicarea volumului "Imixtiuni critice". În anii următori, Ion Trancău publică unsprezece cărți:

* "Imixtiuni critice", Editura Fundația "Constantin Brâncuși", Târgu Jiu, 2011;

* "Un compendiu critic", Editura Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj, Târgu Jiu, 2012;

* "Urmuz & Tudor Arghezi", Editura "Revers", Craiova, 2014;

* "Catrene de ... 8+1 (opt te țin și unu te gădilă: să râzi)", Editura Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj, Târgu Jiu, 2014;

* "Un scriitor transmodernist: Ion Popescu-Brădiceni", Editura "Limes", Florești, Cluj-Napoca, 2014;

* "Colecție de micromonografii incomplete-imperfecte. 1. Răzvrătire și iubire", Editura PIM Iași, 2016; despre personalitatea și opera poetului Florian Saioc;

* "Colecție de micromonografii incomplete-imperfecte. 2. Miracol grigurcian", Editura PIM, Iași, 2017; despre personalitatea și opera lui Gheorghe Grigurcu;

* "Colecție de micromonografii incomplete-imperfecte. 3. Scriitor cu Scară la cer", Editura PIM, Iași, 2018; despre personalitatea și opera lui Marin Sorescu;

* "Scriitori gorjeni contemporani: Ion C. Gociu", Editura "PIM", Iași, 2018;

* "Comentarii și adnotări critice. De la Titu Maiorescu la Nicolae Manolescu", Editura "MJM", Craiova, 2019;

* "Scriitori brăileni contemporani. Lucia Pătrașcu", Editura "Lucas", Brăila, 2020;

Așa cum se poate remarca, prof. Ion Trancău a scris și a tipărit recenzii, cronici și eseuri de critică literară cu prinse în aceste cărți despre scriitori români dintre anii 1870-2020.

A prefațat mai multe cărți, a scris și a publicat aprecierile sale despre creațiile mai multor scriitori, cu origini sau apartenențe gorjene, dintre care amintim pe Aurel Antonie, Ion Cepoi, Zenovie Cârlogea, Ion Pecie, Gelu Birău, Adrian Frățilă, Alex Gregora, Lazăr Popescu, Spiridon Popescu, Florian Saioc, Valentin Tașcu, Titu Rădoi, Vasile Ponea, Victoria Munteanu-Stolojanu, ș.a.

Despre activitatea și scrierile prof. Ion Trancău, au făcut referire mai multe personalități literare, scriitori importanți, dintre care amintim pe: Ioan Lascu, Ion Cepoi, Nicolae Dragoș, Paul Aretzu, Gheorghe Gorun, Zenovie Cârlogea, Ion Popescu-Brădiceni, Lazăr Popescu, Vasile Ponea, George Drăghescu, Lucia Pătrașcu, ș.a.

Despre activitatea publicistică și scrierile prof. Ion Trancău, au făcut referire mai mulți autori în volumele lor, dintre care amintim volumul "Un dicționar al scriitorilor români

contemporani”, vol. XI, coordonator - Ioan Holban (Editura TipoMoldova, Iași, 2020, pag. 569-588).

De remarcat faptul că poetul și actorul George Drăghescu i-a dedicat, cu prilejul aniversării de către prof. Ion Trancău a 80 de ani, un număr special din minilunarul cultural, literar și artistic “Ceașca de cafea”.

Premii și distincții

Pentru prodigioasa activitate publicistică și editorială, prof. Ion Trancău a primit numeroase înscriri de onoare, diplome și premii, dintre care amintim doar:

* Premiul pentru debut editorial de critică literară, acordat de Atelierul Național de Poezie “Serile la Brădiceni” (2011; președintele juriului – Gheorghe Grigurcu);

* Premiul pentru arghezologie, cu volumul “Urmuz & Tudor Arghezi”, obținut la Festivalul Internațional de Literatură “Tudor Arghezi” (2013, președintele juriului – prof. univ. dr. Ion Pop);

* Diplome, nenumărate.

Profesorul Ion Trancău, deși octogenar, este mereu prezent la multe din evenimentele cultural-literare care au loc în municipiul Târgu Jiu. În cadrul cărora își prezintă opiniile avizate cu privire la subiectele discutate.

Totodată, prof. Ion Trancău este mereu prezent cu eseurile sale de analiză și critică literară în paginile cotidianului “Gorjeanul”, iar mai înainte a fost invitatul Danielei Gapșa în cadrul unei emisiuni de televiziune.

În final, menționăm faptul că deși, inițial nu a fost membru al Asociației Cercetătorilor și Autorilor de carte Gorjeni “Al. D. Șerban”, prof. Ion Trancău s-a aflat mereu prezent la mai toate evenimentele literare și de lansare de carte organizate de către asociație, iar în mai multe cazuri fiind “omul greu” care, prin analiza, critica și cuvintele sale meșteșugite, da girul evenimentelor sau noilor creații.

De-a lungul anilor membrii asociației l-au invitat permanent pe prof. Ion Trancău la evenimentele acestea, iar domnia sa ne-a făcut mereu bucuria de a fi alături de noi. Subliniem și faptul că prof. Ion Trancău a fost mereu alături de membrii Asociației Cercetătorilor și Autorilor de Carte Gorjeni, cu sfaturile și îndrumările pertinente ale domniei sale.

Dar prof. Ion Trancău nu s-a limitat doar la cele menționate anterior, și a mers mai

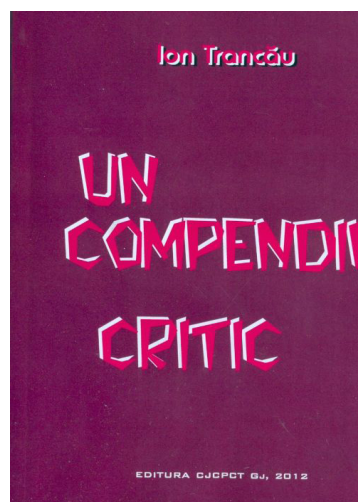
departe, scriind un volum dedicat unuia dintre membrii asociației, în persoana regretatului scriitor Ion C. Gociu.

Cu siguranță, că pe baza cunoașterii activității acestui grup de scriitori și cercetători gorjeni, prof. Ion Trancău s-a alăturat ca membru al Asociației Cercetătorilor și Autorilor de Carte Gorjeni “Al. D. Șerban”.

Folosim acest prilej, pentru a-i adresa distinsului om de litere, profesorului Ion Trancău, multă sănătate, putere de creație și de a-și împlini toate ideile, proiectele și visele scriitoricești ale Domniei Sale, alături de urarea de LA MULȚI ANI!

dr. Victor Troacă

Președinte, Asociația Cercetătorilor și Autorilor de Carte Gorjeni “Al. D. Șerban”

INEDIT

ARINA
AVRAM**Anotimpuri**

Verdele inundă câmp și cer și soare
În văzduh ridică fruntea lor de jad
Arbori cu priviri albastre, în splendoare,
Totul curge în taină de smarald.
Înflorirea are ochi de rai
Râuri de culori, la nesfârșit, tresaltă merii,
Zarea pune aur în părul bălai
Reînviem în suflul de parfum al primăverii.

Tihnă galbenă, amurguri de purpură
Cer senin, mirare de opal
Marea se răsfăță în lucire pură,
Munții urcă în slavă de cristal.
Pe poteci, se culcă umbră mângâioasă, în tumult,
E căldură, foc, dar grâul, pe tăcute, se dospește,
Vegetalul, tot, sărută-n sevă dor de absolut,
Vara ne dezmiardă, în argint de seară, în rubin
de-amiază pârguiește.

Vine timp de roadă, firea se-implinește
De la orizont la orizont, coboară nori,
Culorile-s mai grele, frunza-ngălbenește
Fluvii de arome ne colindă, plouă cu licori.
E belșug pe masă, semn de infinit, plenary rugă
Ramurile gem de povară dulce, mireasmă sfântă,
Pomii încărcăți pun tristețea gri pe fugă
Toamna umple golul din noi, teama răsrântă.

Ninge cu luceferi, mari și mici, puzderie,
Zarea se cufundă în ocean de gheață
Garnisită cu peruzele și nea, de broderie,
Înalt și zbor, suflet și cânt, totul îngheață.
E atât de frumos, feerie de alb ca în basme
Miasme și germeni fatali dispar și mor în al iernii
hău
E puritate și atâta vrajă în a fulgilor entuziasme.
E bucurie reală în zborul lor, fiecare anotimp are
rostul său.

E toamnă, chiar e toamnă!

E toamnă și în ochi e ploaie
Cerul cade, grav, pe arbori de aramă
Rugă, îngânare de șiroaie,
În tumultul de cenușă, zarea se destramă...
Dezgolirea curge la tot pasul
Nu e loc de veșnicie pe pământ
Goană după goană e popasul
Pentru frunze, răsuflare și cuvânt.

Vino, te aștept în toamna mea,
Să m-ascund în ființa ta, de vânt,
Unde e lucirea mea de stea
Unde încă mai e caldă floare, crezământ.

Toamna a venit la mine în sânge
Numai tu ești încă în tot ce e luminos
Ultimul surâs și visul care plânge
Tot ceea ce n-a fost și-ar fi putut să fie prea fru-
mos.

E toamnă și de-a valma totul piere
Hainele naturii, zdrențuite, se îndeamnă
Să îngroașe iar trecutul în amintire
E toamnă, doar tu mi-ai rămas, e toamnă, chiar e
toamnă!

Ochii timpului

Și trece timpul în goană peste fire,
De unde oare vine și oare unde pleacă
Fără odihnă, ritmic, rostogolește ore,
Ființele durerii în ochii lui se-neacă.

Și timpul vede tot în graba lui secretă,
Lumini și umbre-n cale i se-nchină,
Căci nu există taină pentru ochii-i
Din mugurii ce dor și pân' la rădăcină.

Și-atunci mă-ntreb din nou de unde vine,
În întunericul adânc este ascuns izvorul?
Sau este frate cu lumina, care
Dintr-un Cuvânt peste tăria neagră
și-a luat zborul ?!

Și ochii lui care-au zărit grădina,
Edenul fericirii de-nceput
S-au îngrozit de-atâtea suferințe și măceluri,
De mii de ani al unui singur măr tribut.

Floare mult prea iubită

Te-am văzut undeva pe stradă
Strălucitoare, pură, fatală
Îmi zâmbeai, subtil, tremurătoare
Picurai în jur parfum și nimb de soare.

Să te iau șopteai fără cuvinte
Murmurai, în taină, chemările, cuminte
Triste și suave, roz petale suple
Se frângeau amar sub pale de vânt mute.

Te-am luat acasă cu ultimii mei bani
Mă vedeam cu tine în fereastră ani și ani
Să-mi surâdă chip de înger iar și iar,
Bucuria frumuseții să mă mângâie sprintar.

Ți-am dat tot ce se poate da, te-am îngrijit
Cu aurul iubirii întruna te-am hrănit.
Dar cu cât mai mult te adoram,
Cu atât mai mult păleai, gălbui și te pierdeam.

În zadar plângeam, în van te dezmiardam,
Cu dragoste prea multă te ardeam.
Un lucru e clar, fără doar și poate,
De ceea ce iubești prea mult nu ai parte.

=====

Născută la Târgu Jiu, locuiește în București din 1980. A debutat literar în 1996 cu romanul "A alerga după o stea". A publicat apoi volumul de poezii "Ochii timpului", în 1997, și cartea pentru copii "Poveste de nea", în 1999, la Editura Ion Creangă. Apoi a lansat volumul de proză scurtă "Povestiri șocante, povestiri adevărate", în 2003 și romanul "Ispita" în 2006. A scris, de asemenea, o serie de cărți non-fiction, dintre care "Femei celebre. Mică Enciclopedie", din 2002, și "Femei celebre din România", din 2005, prefațate de profesor doctor Neagu Djuvara, cărți de mare succes publicate în opt ediții de Editura Allfa. De succes s-au bucurat și "Enciclopedia înțelepciunii", din 2010, și Enciclopedia "Mari minuni, mari mistere", din 2009, publicate de asemenea de Editura Allfa. A mai lansat volumele "Arta de a reuși în viață", în 2002, și Enciclopedia "Marile orașe ale lumii" la Editura Tritonic. De succes s-a bucurat și romanul său "Coincidența ca număr de aur", publicat de Editura Allfa, în 2014, carte tradusă și în limba engleză.

A tradus romanul "Profesorul", de Charlotte Bronte, publicat de Editura Allfa în 2009. În decembrie, 2020, a apărut ultimul său roman, "Dincolo de timp, dincolo de curins", la Editura Hasefer. În 2021, a mai scris cartea pentru copii "Spârnel și mama clonă", o povestire savuroasă care are ca subiect actuala pandemie, disponibilă gratuit pe site-ul său oficial.

A fost oare sau n-a fost

Editura ePUBLISHER, 2023

O lectură agreabilă și instructivă. Un roman scris într-un stil alert, cu răsturnări de situație – așa cum se întâmplă și în viață. Personaje veridice, destine care se intersectează în momente dramatice, lupta pentru fericirea personală, căutarea – plină de zbatere, dar și de speranță, a sufletului geamăn – toate acestea le vom întâlni în paginile romanului „A fost oare sau n-a fost”.

Totodată, avansând în lectură, într-un alt plan, cititorul va realiza cât de mare este puterea de manipulare a presei, a inteligenței artificiale în viața noastră actuală. Incertitudinea, presiunea psihică, frica – ajung să fie ingrediente ale vieții de zi cu zi. A discerne între informațiile care reflectă realitatea și cele care născocesc o realitate inexistentă – devine o misiune aproape imposibilă.

Romanul Arinei Avram aduce în atenția cititorului și importante noțiuni de istorie, cultură și civilizație din mai multe colțuri ale lumii, lectura devenind astfel și mai interesantă.

Arina Avram a publicat mai multe cărți – toate bucurându-se de un real succes de public, printre acestea numărându-se romanele „Dincolo de timp, dincolo de cuprins” și „Coincidența ca număr de aur”.

Un succes extraordinar au avut enciclopediile „Femei celebre. Mică enciclopedie” și „Femei celebre din România”, prefațate de Neagu Djuvara, vândute în 8 ediții, dar și „Enciclopedia Înțelepciunii”.

Michiela Poenaru

fabulae

Cobra și mangusta

Prunariu Antonia-Maria

La marginea deșertului, o cobră,
Înveșmântată-n platoșa ei sobră,
Pândește vreo vietate obosită,
Bolnavă, neatentă sau grăbită,
Pe arșița din ce-n ce mai haină,
Să o transforme în dejun sau cină:
Depinde doar de șansele pe care
Le are viitoarea lui mâncare...
Și, cum gândea la ce o să deguste,
Văzu o vizuină de manguste:
Precis că e mangusta cea de gardă
Brusc soarele-ncepu sub solzi s-o ardă,
Dușmance cu un mult prea vechi renume,
Se războiesc de când se știu pe lume;
Se arcuiește cobra, se aruncă,
De parcă i-ar fi dat Satan poruncă
Și, în pofida fiarei ce-o dezgustă,
O-ncolăcește iute pe mangustă.
Aceasta însă, cu agilitate,
Chiar propulsată de fragilitate,
S-a smuls cu o supremă încordare
Din ucigașa viperei strănsoare,
Apoi, cu toată forța o apucă
Pe viperă și-o strânge de-o usucă:
Capul, sub colții mici și tari, plesnește,
Astfel trufașa cobră o sfârșește.
Ea, ce spera să doarmă ghiftuită,
Chiar de vânatul ei e hăcuită.

Morala:

În existența noastră anodină,
Mai sunt și vietăți otrăvitoare,
N-ai receptori de acetilcolină,
Să te ferești, cât poți, de prădătoare,
Nu te lupta cu rasa viperină!
Mangusta, care din belșug îi are,
Precum și o suplețe de felină,
Iese, adeseori, învingătoare.
sau
Eu n-o să mă confrunt cu aberații,
Angajatori tip vipere nu caut,
Nu-mi vând TALENTUL unor corporații,
Să aibă ei profit, iar eu, burnout!

Păunul și Mierla

Preda Alexandra

În grădina cu arbuști și trandafiri,
Flori superbe pe tulpini subțiri,
Se rotește păunul mândru ca un soare,
Văzând că-n ogradă n-are-asemănare:
-Priviți ce sclipitoare e culoarea
Penajului ce fulgeră... Splendoarea
Acestor magici ochite-nmărmurește,
Sunt așadar... făcut dumnezeiește!
Într-un copac, ascunsă, ca o perlă,
Trăia modest o talentată mierlă;
Știa că n-are pene colorate
Și fluiera, cu teamă, pe-nserate.
Păunul a zărit-o și aproape
Că s-a-necat în propriile ape,
Rotindu-și coada ca o giruetă:
-Oh, dragă mierlă, ești cam desuetă,
Mai ia și tu aminte la vedete,
Sunt mai moderne, trandy și cochete,
Pune-ți ceva în pene, strălucește,
Că outfit-ul tău mă plictisește!
Pe când scuipa el toxica-i povață,
Intră-n ogradă vulpea îndrăzneată:
-Păunule, îi zise, ce finețe,
Ce eleganță și ce frumusețe
Ce poate orice mofturi să învingă,
Lași și lăbuța mea să te atingă?
Și, cum păunu-i pasăre neroadă,
Rămase fără penele din coadă.
Mierla-nțeleaptă n-a fost bucuroasă
C-a asistat la fapta rușinoasă,
Văzându-l pe păun în suferință,
Se-apropie de el cu iscusință
Și îi cântă o melodie rară,
Doar pentru el, în fiecare seară,
Promise că n-o să-l dezamăgească
Și niciodată n-o să-l părăsească,
Așa încât să uite de rușine
Și să se simtă cât de cât mai bine...
Păunul și-a dat seama cât greșise,
Și regreta amarnic cele zise,
Acum nu m-ai avea admiratoare
Ce bună era mierla cântătoare!

Morala:

În superficiala strălucire
N-ai să găsești valoare ori iubire,
Valoare autentică găsești
În oameni simpli, înțelepți, modești.

Palatul Copiilor, Cercul de Cultură și Civilizație Franceză/Creativitate Literară,
coord. Prof. Rodica P. Calotă

DEBUT LIRIC

RADU
ȘERBAN

TESTAMENTUL URMAȘILOR TĂI

La toți veni-va iarna despărțirii.
Curg clipele din viață rând pe rând.
Dar amintirea vie se păstrează când
Prin cărți găsi-vom taina nemuririi.

Se-adună cele rostuite-n viață
Stâlpul de casă, umbra unui pom,
În urma ta îmbătrânește-un om
Iar rostul vieții fost-a împlinit.

Dar totuși, viața merge înainte,
Căsuța mică s-a făcut palat,
Pomul firav acum e-n coronat
Și este o livadă-n jurul lui.

Fiul de-atunci, un prea frumos flăcău
Ajuns-a un bărbat în toată firea.
Ducându-ți faima numelui mereu
Și neuitând care îi e menirea.

Dar, te anunț, nu s-a lăsat uitarea
Pe versu-ți cel reamintit mereu.
Urmașii tăi, găsit-au călimara
Spre-a duce mai departe visul tău.

Și-ntr-adevăr, ca un izvor de ape
Rămas-a poezia în trecut.
Veni-vor alții ca să se adape
Continuând ce tu ai început.

(26.10.2023)

POVESTE DE IUBIRE

Fost-a cândva o toamnă-mbelșugată,
Ca bunătatea unei vieți întregi,
De parcă Dumnezeu ș-ar fi dorit să pună
Iubire și speranță-n lăcașul unor regi.

Vărsând iubirea către muritori,
A început să plămădeasc-un suflet,
Băiat blajin, un prinț între feciori,
Dovadă a bunătății prin al vieții cântec.

Venit-a iarna. Stând la gura sobei,
Singur și abătut, în prag de seară,
Privea prin geam la fulgii de zăpadă
Visând la libertatea de afară.

În primăvară, Dumnezeu atotputernic,
Cu mila-i pentru muritor,
Făcut-o fată, frumoasă ca un înger,
Odată cu ivirea florilor.

El tandru, chipeș, cu sufletul curat,
Ca feeria toamnei, plină de culoare,
Ea gingașe, micuță, înger înaripat,
Precum în primăvară apare prima floare.

Sfârșitul verii, întâlnind cei doi,
Întâmplător, într-un apus de soare,
Conduc de-un înger chiar în calea ei,
Micuță, frumusețe zdrobitoare.

Iubirea-n taină fiind ca un păcat
Pentru cei doi, destinul ajutându-i,
Băiat frumos, cu sufletul curat,
Și fată bună, chipul ei de înger.

- Te știi de mult, iubito, tu existai în mine,
Și-acum când cunoscut-am frumosul astei
vieți,
Cu suflet și speranță, cu zbor și nemurire,
Și muza poeziei a marilor poeți.

- Așa este iubite. Când viața ne uni-va
Pășind spre împlinirea marelui destin,
Promit că-ți voi aduce prinos de fericire
Și creanga înflorită și ramul de măslin.

Când moartea auzit-a că-i vorba de iubire,
Atunci, invidioasă pe nemurirea lor,
Ş-a scos gheară-ascuţită, lovindu-i în neştire,
Făcând rană adâncă peste destinul lor.

S-a hotărât să-i ducă, pentru-a rupe iubirea
În colţuri separate ale acestei lumi,
Zidiţi de munţi şi ape, şi marea înspumată,
Şi neavând dreptul ca să îi reprimi.

- Micuţa mea, atunci când tu pleca-vei,
Şi sufletu-mi cu tine va veni.
Grijă de el să ai, în minte tu păstrându-l
Spre-a-ţi fi ca alinare în fiecare zi.

- Când voi pleca, o lume se va stinge,
Ş-un colţ din cerul tău va lăcrima,
Ş-atunci, tu nu vei mai putea atinge
Colţul de vis... căci visul va zbura.

Şi ş-a sădit speranţa în pustiu,
Mergând uşor spre soarta care doare,
Cu chipul şters şi suflet pământiu,
Micuţa fată, spre marea ei visare.

Şi fost-a aruncată pe un colţ de stâncă
La malul mării, într-o iarnă grea,
Lăsând în urmă primăvara,
Şi florile de mai în care ea credea.

Ş-atunci, destinul a făcut,
Luna şi Soarele să nu se întâlnească,
Ziua să plece când Noaptea a venit,
Creând un zarzăr înflorit uitarea s-o zdrobească.
(30.10.2023)

TINZÂND SPRE NEMURIRE

Privind Luceafărul din cer vegheat de luna clară
Şi miile de stele-n jur ce-ncearcă să apară
Uşor, stingher, ca la priveghi, cu linişte
deplină, Trăgându-şi norul ca un văl, şi-i ingurul
ce-animă
Bolta cea neagră, clară, ce duce spre neant
Ca spiritul eliberat ce pleacă elegant
Spre infinit... Uitând de cel ce zace,
nu se-ndură,
Şi neprivind spre adormit, parcă purtându-i ură.
E liniştea din trupul meu ce stă în iarba-naltă
Întins şi fără de puteri, totuşi dorind să poarte
Visul spre cer, spre Dumnezeu, vis de copil naiv,
Ce unii-ncearcă să mi-l ia, furându-l abuziv.
Pacea din jur, profundă, începe să mă doară
Şi întunericul discret doreşte să nu moară
Ultimul vis... Născut în suflet de copil.
E visul meu frumos, naiv, ce pleacă spre exil...
Dar bezna oarbă dimprejur încearcă să pătrundă
Şi vântul rece, ascuţit, care uşor inundă, şi
corpul... Sufletu-i mort...

Iar picăturile din cer pământu' au potopit
Creând haos în jurul lor, cu zgomot-ascuţit
Şi-un fulger ce s-a năpustit spre bietul tei...
săracul...

Eu stau chircit în nori de fum privind-l ca
buimacul.

Bietul de el... Decenii-ntregi trecut-au peste
dânsul

Ş-acuma eu, ca un nerod, ce n-a putut cuprinsul
Am reuşit, cu sufletul zdrobit de deznădejde.

Ambiţia din capul meu începe spre-a culege
Nimic... norul de fum, cărbunii încintaţi...

Mi-e sufletul de om nebun şi nervii frământaţi.

Dar, armonia dimprejur se restabilizează...

Ieşindu-mi sufletul din corp, priveşte şi oftează
Spre ciotul ce-i acum rămas, mocnind sub clar de
lună,

Stropit de ploaie, rupt de vânt, pierzând a lui
cunună.

Încearcă să privească-n timp, la teiul singuratic

Ce florile-i dădeau subtil un aer enigmatic,

Acum zăcând, din trunchiul lui rămas-un fir de
fum

Ce vântu-l ia şi-l plimbă-n cer, lăsând în urmă
scrum.

(30.10.2023)

M-AM NASCUT SĂ DĂRUIESC IUBIRE

Eu m-am născut dintr-un izvor de ape, din teama
pruncului de moarte,

Din frumuseţea florilor de mai, din cântul dulce
spus pe jumătate.

Şi nu credeam să întâlnesc iubirea, dar, când am
întâlnit-o i-am zâmbit.

Şi am sperat credul în nemurire, privind în zări
spre marele sfârşit.

Însă iubirea şi durerea sunt surori. Sunt feţe ale
aceleiaşi monezi,

Un ban pe care viaţa ți l-a dat să-l porţi cu tine,
şi apoi să crezi

Că ai făcut cu dânsul tot ce poţi. Iubire, amăgire
şi uitare...

Durerea din iubire e un chin! Tu râzi şi pleci, chiar
întorcându-ţi faţa,

Lăsând în urmă foc, durere şi visare, şi viaţa pus-
tiită... luând speranţa.

Dar dacă tind spre a închide ochii, păşind uşor
spre capătul de drum,

Lăsându-ţi lângă tine o uitare, o amăgire dulce
şi-un suspin.

Plecând uşor, cu capul ridicat, cu zâmbetul
ştrengar purtat din fire,

Privind spre luna cu care-am visat, căci m-am
născut să dăruiesc iubire.

25.10.2023

fabulae

Surupăceanu Alexandra-Nicoleta

Motanul și cățelul

Mergeau pe-un drum de țară amândoi :
 Cățelul sprinten și-un bătrân cotoi ;
 Cum discutau ei vrute și nevrute
 Și se-ncurcau în sensuri neștiute,
 Un lup flămând apare-n calea lor,
 Strigând amarnic după ajutor :
 -Mă doare groaznic rana la picior,
 Nu mă ajută niciun trecător ?
 Ia uitate, doi prieteni și se pare
 Că mă salvează-n crunta-mprejurare!
 Vă rog să m-ascultați numai puțin :
 De-o săptămână viața mea-i un chin
 Și mi-aș dori grozav un strop de soare
 Să-mi încălzesc bolnavele-mi picioare!
 Cotoiul spuse: – Hai să-l ajutăm,
 Dar precauți, să nu-l întărâtăm,
 Eu cred c-ar fi mai bine să-mpărțim
 Corvoada asta, ca să izbutim
 Și cred că tu începi, când ți-o fi greu,
 O să preiau încărcătura eu.
 S-a conformat cățelul și l-a dus
 În cârcă pe rănitul presupus,
 Care s-a instalat așa încât
 I-a-nfipt cățelului o gheară-n gât;
 Motanul cel viclean sări-n tufiș
 Că...nu vedea niciun acoperiș,
 Lăsându-l gătit pe bietu-amic,
 N-a zis nici « păs », cum nu zice-un pisic.

Morala :

E bine să înveți din experiență,
 Să te servești și de inteligență ;
 Încrederea nu este de ajuns,
 Când vorbele au ceva de ascuns
 Și-ntr-adevăr avem a recunoaște :
 Amicul la nevoie se cunoaște !

DEBUT
LIRIC**ALEX GIOSU****Perorație**

Voi coborî într-un abis
 Și melancolică-i ziua de divizare,
 Voi trăi undeva pe un drum obscur,
 Voalat de ceasul fără minutar.
 Aleanul este din ce în ce mai intens
 Nimeni nu este aici pentru alinare,
 Dar, când tu te vei ivi în depărtare,
 Ne vom rătați în asfințit.
 Vast deșert stingher, pierdut în vid,
 Transformat într-o ruină lipsită de farmec,
 Căutându-ne, călăuziți de aspirație,
 Ne vom revedea în crugul pământesc.
 Timpul trece peste viața magică
 Totul pare ca un vifor, învăluit în nori,
 Viața efemeră, oropsită de necaz,
 Dar voi pleca bigot spre genune.

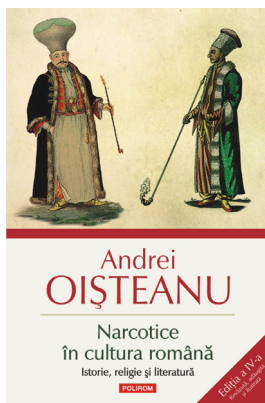
Un gând amnezic

Fericiți zburam în fiecare noapte,
 Când îți priveam ochii ca pe o constelație,
 Vărsai o lacrimă-n plus,
 Îmi șopteai cuvinte estompate în apus...
 Ne cufundam într-un ocean,
 Acolo unde timpul poposea, îngheța,
 Lacrimile noastre deveneau diamante de praf
 Sufletele presate, blocate între stânci.
 Iubire metamorfozată într-un solilocviu deșert,
 Topită sub focuri de sentimente abrașe,
 Meditez în somnul meu adânc,
 Lăsând în urmă tot ce a fost frumos.
 Ai intrat în viața mea subit,
 Cometă venită din neant,
 Iar acum, plină de nostalgie și regret,
 Culoarea iubirii noastre s-a risipit încet.

Suflet de hârtie

Iau pixul și scriu...
 negru intens despre tine,

 Te voi ține în gând
 amintire,
 talisman
 destinele ni s-au dezbinat,
 izolat las sufletul într-un colț.

Cea mai veche atestare documentară a unei cahvenele în București este din 1667, cu câțiva ani înainte de nașterea lui Dimitrie Cantemir. Denumirea de cahveneale provine evident, din limba turcă, și anume din sintagma kahve kahne (casa cafelei). La începutul secolului al XVIII-lea, Cantemir vorbește despre Kahvenealele din Istanbul, numindu-le, cîrciumi unde se fiebe și se vinde kofe. Vrînd să sublinieze calitățile excitante ale cafelei, principele moldovean amintește de duhul treaz pe care îl conține.

„O explorare vastă din unghi cultural, istoric și antropologic aplicată dimensiunii evazionist-narcotice a identității autohtone. Prin complexitatea și acribia investigațiilor, prin cuceritoarea erudite enciclopedică și prin «revoluțiile» interpretative, volumul aduce o importantă schimbare de orizont în antropologia noastră culturală și se afirmă ca una dintre sintezele de pondere ale culturii române dintotdeauna.” - Paul Cernat (Andrei OIȘTEANU, *Narcotice în cultura română*, Editura POLIROM, 2023)

CAFEAUA NOASTRĂ, CEA DE TOATE ZILELE...

MA'COffee s-a născut din pasiunea noastră pentru cafea. Zilele noastre sunt țesute cu responsabilitate și răbdare, condimentate cu experiențe și provocări noi. Istoria acestui loc se scrie în fiecare zi cu arome de cafea proaspătă.

Cafeaua a fost descoperită în Etiopia, ca mai apoi să ajungă în Yemen, fiind cultivată și prelucrată acolo o lungă perioadă de timp. Denumirea de „cafea” provine din cuvântul arab „qahwah” care se traducea prin „vin”, cafeaua fiind cunoscută în antichitate sub denumirea de „vinul Arabiei”.

Se cunosc aproape 80 de soiuri de cafea, dintre care se cultivă în scopuri industriale soiurile: arabica, robusta, liberica și maragogype.

Arabica este cea mai apreciată și cultivată cafea, aproximativ 70% din producția de cafea mondială. Se obține din arborele „*coffea arabica*” originar din Etiopia și numără aproape 200 de specii.

Cafeaua de specialitate este o băutură de înaltă calitate, ce are un gust (și un caracter) superior, comparativ cu o cafea obișnuită. Această băutură este preparată folosind boabe de cafea verde cultivate în zone specifice și îndeplinind cele mai exigente standarde în ceea ce privește producția, prelucrarea, prăjirea, depozitarea și prepararea.

O cafea de specialitate are trasabilitate până la fermă, fiecare cafea are un mesaj de transmis în funcție de originile sale. Acest mesaj se regăsește într-o ceașcă de cafea cu diferite proprietăți referitoare la aciditate, gust sau corp. Boabele Arabica culese în patria sa istorică, Etiopia și Yemen, vor da un gust bogat cu note de ciocolată. Kenya este renumită pentru cafeaua cu gust de fructe de pădure. În timp ce cafeaua indiană este foarte fină și ușor acidulată. Iar în cafeaua braziliană o să regăsiți o aciditate mai mare și aromă de nucă. Dacă preferați dulceața naturală a cafelei fără amărăciunea caracteristică, puteți încerca boabele din Guatemala cu aromă de flori și condimente.

Printre plantațiile de cafea de pe continentul american, cele columbiene sunt în top. Boabele se caracterizează prin lejeritate și prospețime, aromă pronunțată de fructe. Gust și aromă bogată oferă și cafeaua din Costa Rica și Nicaragua. Boabele de cafea cu o nuanță exotică de tutun provin de pe plantațiile din Cuba.

Cu deschidere spre diversitate și inovare, dar cu valori bine stabilite prin respectul și responsabilitatea față de clienți am sintetizat o rețetă care ne permite să îndeplinim cu succes misiunea: un coffeeshop creat special pentru dumneavoastră. Însă, MA'COffee nu este doar despre cafea. Suntem convinși că o să iubiți ciocolatele noastre calde și cu arome de portocale, de scorțișoară, de alune de pădure, de ciocolată neagră, caramel, vanilie și multe altele. Puteți opta pentru un ceai organic aromat, fierbinte sau rece, descoperind astfel sortimente bogate de ceaiuri, preparate după rețeta clasică sau cu lapte. Te așteptăm fizic pe Bulevardul Republicii, numărul 24A și virtual pe macoffee.ro! Povestea noastră este povestea comunității pe care am reușit să o construim într-un spațiu destinat apropierea oamenilor, legării de noi prietenii și parteneriate.

L.O.

